

Stowarzyszenie Gmin
i Powiatów Małopolski

WSPÓLNOTA małopolska

PISMO MARSZAŁKÓW, PREZYDENTÓW, STAROSTÓW, BURMISTRZÓW, WÓJTÓW I RADNYCH

Lider Małopolski 2013

Województwo Małopolskie
i Województwo Śląskie
Newag S.A.
Miasto i Gmina Olkusz
Europejskie Centrum Muzyki
Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach
Cech Rzemiosł Różnych
w Kalwarii Zebrzydowskiej
Miasto Bielsko-Biała
Miasto Przemyśl
Miasto Tarnów i Caritas Diecezji Tarnowskiej
Dorzecze Białej Sp. z o.o. oraz Tuchów, Cięż-
kowice, Ryglice i Rzepiennik Strzyżewski
Gmina Lanckorona

Nr 2/2014
czerwiec 2014
Rok XXII

Dziękujemy

za Wolność

Autor medalu: Jacek
Maria Stokłosa;
© Stowarzyszenie
Sieć Solidarności

Projekty SGiPM

Małopolska – lokalnie

Turystyka pielgrzymkowa
w Małopolsce

Na okładce:
EQT Impuls dla Kolei Dolnośląskich,
produkt firmy NEWAG S.A.

ISSN 1428-4162

**FORUM WSPÓŁPRACY
MIĘDZYNARODOWEJ**

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP
oraz Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski
zaprasza małopolskie samorządy do udziału w konkursie:

NAJLEPSZY SAMORZĄDOWY PROJEKT MIĘDZYNARODOWY MAŁOPOLSKA 2014

Do udziału w konkursie zapraszamy gminy i powiaty, które w latach 2011-2013 zakończyły realizację projektu międzynarodowego o dowolnej tematyce i dostrzegają pozytywny wpływ tego działania na rozwój społeczny i ekonomiczny gminy lub powiatu.

Regulamin i formularz zgłoszeniowy na stronie: www.forumwspolpracy.pl

Najciekawsze zgłoszone projekty będą promowane w specjalnym wydaniu periodyku „Wspólnota Małopolska”. Tytuł **Najlepszego Samorządowego Projektu Międzynarodowego Małopolska 2014** zostanie wręczony podczas Forum Współpracy Międzynarodowej.

Federacja Regionalnych
Związków Gmin i Powiatów RP

www.forumwspolpracy.pl

Forum Współpracy Międzynarodowej pozwoli uczestnikom zdobyć informacje o istniejących formach wsparcia współpracy międzynarodowej oraz zainicjować dyskusję na temat współpracy zagranicznej samorządów i organizacji pozarządowych. Na Forum złożą się: Targi Współpracy Międzynarodowej, spotkania informacyjne i debaty z udziałem ekspertów.

17 października 2014 r.
Stara Zajezdnia w Krakowie (ul. św. Wawrzyńca 12)
Wstęp wolny

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Zadanie
współfinansowane
ze środków Ministerstwa
Spraw Zagranicznych

Szanowni Państwo!

Pierwsza połowa roku 2014 obfitowała w kilka istotnych wydarzeń z punktu widzenia małopolskich wspólnot lokalnych, regionu i naszego Stowarzyszenia. Najważniejszym z nich była niewątpliwie kanonizacja Papieża Polaka Jana Pawła II Wielkiego, Honorowego Małopolanina Wszechczasów. To nie tylko powód do wielkiej dumy i satysfakcji dla Małopolan, ale także obowiązek szczególnej dbałości o Jego dziedzictwo. Kanonizacja Papieża ma ogromne znaczenie dla promocji Krakowa i Małopolski, bowiem zainteresowanie „małą ojczyzną” tego Świętego jeszcze bardziej wzrośnie. Powiązanie działań inwestycyjnych w zakresie wzbogacania infrastruktury turystyki religijnej, aktywność promocyjna oraz budowanie rozwiązań systemowych powinno zostać szczególnie zintensyfikowane w nadchodzących miesiącach, tak aby maksymalnie została wykorzystana wyjątkowa szansa, jaką niosą Krakowskie Świątowe Dni Młodzieży w 2016 r. Stąd m.in. zaproponowana przez SGiPM idea organizacji latem 2015 r. drugiego zlotu 1000 młodzieżowych liderów ze środowisk polonijnych i skupisk Polaków za granicą, którzy mogliby zostać przewodnikami uczestników Świątowych Dni Młodzieży z Europy Środkowej i Wschodniej.

W marcu wręczyliśmy nagrody dla Liderów Małopolski 2013. Był to już 14. Konkurs na Najlepsze Przedsięwzięcie Roku w Małopolsce „Lider Małopolski”, w ramach którego promujemy ważne społecznie i gospodarczo inicjatywy i inwestycje, dające nadzieję na poprawę koniunktury i będące „lokomotywami” rozwoju regionu historycznej Małopolski. W tym roku kapituła postanowiła w pierwszym rządzie wyróżnić Województwo Małopolskie i Województwo Śląskie za wspólną Strategię Rozwoju Polski Południowej do 2020 r. – pierwszy tego typu dokument, stanowiący podstawę dla rozwoju współpracy na poziomie makroregionalnym, którego autorami są same samorzady. Ponadto, podobnie jak w poprzednich latach, staraliśmy się nagrodzić przedsięwzięcia z różnych obsza-

ów społeczno-gospodarczej aktywności w regionie. Tak więc tytuły Liderów Małopolski trafiły zarówno do samorządów (Miasto i Gmina Olkusz, Miasto Bielsko-Biała, Miasto Tarnów, Miasto Przemyśl, Gmina Lancorona), przedsiębiorstwa komunalnego, zrzeszenia przedsiębiorców prywatnych, jak i instytucji kultury.

W 2014 r. obchodzimy ćwierćwiecze początku przemian demokratycznych w Polsce. 25 lat temu, niemalże nazajutrz po zwycięskich dla antykomunistycznej opozycji wyborach czerwcowych, rozpoczęły się prace nad restytucją instytucji samorządności. 21 września 1989 r. Marszałek Senatu prof. Andrzej

Stelmachowski, członek Społecznej Rady Legislacyjnej, zwrócił się do Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „Solidarności” w Krakowie o przyspieszenie prac nad społecznymi projektami ustaw o samorządzie terytorialnym i przedstawienie ich Senatowi w duchu uchwały tej Izby z 29 lipca 1989 r. w sprawie samorządu terytorialnego. Jako inicjatywa ustawodawcza Senatu projekt ustawy o samorządzie terytorialnym został uchwalony przez Izbę Wyższą parlamentu

19 stycznia 1990 r. Sejm kontraktowy uchwalił tę ustawę 8 marca 1990 r. Dziś jesteśmy u progu końca VI kadencji władz samorządów gminnych oraz IV kadencji władz samorządów na szczeblu powiatów i województw. To czas refleksji i podsumowań.

W tym kontekście tym bardziej cieszę się, że współtwórcami niniejszego numeru „Wspólnoty Małopolskiej” byliście właśnie Państwo – przedstawiciele władz lokalnych. Dziękuję wszystkim samorządom, które w odpowiedzi na apel Stowarzyszenia dostarczyły materiały informacyjne na temat istotnych wydarzeń i ciekawych projektów realizowanych w regionie. Dobrze, że możemy pokazywać i promować Waszą aktywność. Liczymy na dalszą, owocną współpracę na tym polu.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący SGiPM

Fot. Przemek Skowron

WSPÓLNOTA
małopolska

Wydawca: Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

Redakcja: ul. Grodzka 15, 31-006 Kraków, tel./fax 12 421 93 12

e-mail: wspolnota.małopolska@interia.pl

Zespół: Wojciech Stańczyk (Red. Naczelny), Anna Góral, Anna Rychły-Mierzwa

Współpraca: Bartosz Lipszyc, Paweł Żarnowiecki, Marcin Gołąbek (Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP).

Opracowanie graficzne i skład: Piotr Korbziel

Produkcja: AstaPress

Kanonizacja bł. Jana Pawła II będzie miała ogromne znaczenie dla promocji Krakowa i Małopolski. Od dłuższego czasu rośnie liczba osób odwiedzających region w ramach tzw. turystyki religijnej. W 2009 r. było ich ok. 650 tys., w roku 2013 już ponad 2 mln. Po kanonizacji Jana Pawła II zainteresowanie Krakowem i regionem zapewne jeszcze wzrośnie. O tym, jak się do tego przygotować i co zrobić, by w pełni wykorzystać tę szansę dyskutowano w czasie konferencji „Dziedzictwo Jana Pawła II Wielkiego w projektach promocyjnych i turystycznych Krakowa i Małopolski”.

Turystyka pielgrzymkowa w Małopolsce

Samorządowcy, środowiska kościelne, jak też przedstawiciele sektora turystycznego są przekonani, że kanonizacja papieża Polaka zwiększy zainteresowanie Krakowem i województwem.

– *Miliardy euro wydane na promocję nie byłyby w stanie zbudować takiego obrazu naszego regionu w świecie, jaki powstał dzięki osobie Jana Pawła II. Kanonizacja to dla nas wyjątkowa szansa na promocję o zasięgu europejskim i światowym* – mówił prowadzący obrady Kazimierz Barczyk, przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego.

– *Żaden inny region nie może poszczycić się taką liczbą miejsc związanych z Janem Pawłem II* – podkreślał bp Damian Muskus. Przypomniał on, że to właśnie papież Polak był inicjatorem organizowania cyklicznie, w różnych miejscach globu, Świątynych Dni Młodzieży, które, jak się przewiduje, zgromadzą pod Wawelem od 2 do 3 mln młodych ludzi.

W czasie spotkania przedstawiono plan działań władz Krakowa i Małopolski, zmierzających do rozwoju turystyki religijnej w Krakowie. Głównym ich celem jest „utrwalenie rangi Krakowa jako centrum turystyki religijnej o zasięgu światowym”.

– *Chcemy wprowadzić program lojalnościowy i sprawić, że turysta pielgrzymkowy zechce zobaczyć oprócz Łagiewnik pozostałe atrakcje religijne miasta. Zamierzamy także poprawić obsługę ruchu turystycz-*

nego w mieście – poinformował Marcin Kandefer, dyrektor wydziału odpowiedzialnego za promocję miasta.

Uczestnicy konferencji poparli apel do samorządowców Krakowa i regionu, aby wraz ze Wspólnotą Polską, Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Małopolski oraz Małopolską Organizacją Turystyczną zorganizowali latem 2015 r. młodzieżowy zlot. Zaproszeni nań mieliby być liderzy ze środowisk polonijnych i skupisk Polaków za granicą, którzy mogliby zostać przewodnikami uczestników Świątynych Dni Młodzieży z Europy Środkowej i Wschodniej.

Grażyna Starzak
Dziennik Polski

IV Małopolska Konferencja pod Patronatem Honorowym Ks. Kardynała Stanisława Dziwisza

DZIEDZICTWO JANA PAWŁA II WIELKIEGO W PROJEKTACH PROMOCYJNYCH I TURYSTYCZNYCH KRAKOWA I MAŁOPOLSKI

Organizator:

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski
we współpracy z Samorządem Województwa Małopolskiego i Miasta Krakowa

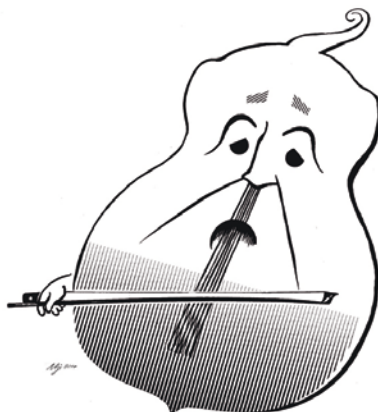
Sala Obrad Rady Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa
Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4
4 kwietnia 2014 r., godz. 10.00–14.00

Tytuły Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP

kard. Marian Jaworski – Człowiek Roku 2013

prof. Krzysztof Penderecki – Człowiek Roku 2013

Tytuły Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

Anna Polony – Małopolanin Roku 2013

Jerzy Trela – Małopolanin Roku 2013

15 kwietnia 2014 r. w Auli Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się uroczystość wręczenia tytułów „Człowieka Roku 2013” oraz „Małopolanina Roku 2013”.

Uroczystość wraz z Kazimierzem Barczykiem poprowadził rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Wojciech Nowak. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele świata nauki, kultury i sztuki oraz władz z przewodniczącym Rady Miasta Krakowa Bogusławem Kośmiderem i wicewojewodą Andrzejem Hareźlakiem na czele.

Laureatami tegorocznych tytułów „Małopolanina Roku”, przyznawanych przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski, zostali aktorzy: Anna Polony i Jerzy

Trela w uznaniu dorobku artystycznego, za wyjątkowe kreacje, które weszły do kanonu sztuki aktorskiej oraz zasług dla szerzenia kultury słowa w Polsce.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP przyznała tytuł „Człowieka Roku 2013” prof. Krzysztofowi Pendereckiemu za rozstawianie Polski na salach koncertowych całego świata oraz działalność dydaktyczną m.in. w ramach Europejskiego Centrum Muzyki w Luśławicach. Kardynał Marian Jaworski został laureatem w uznaniu zasług dla powstania Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie, budowania pomostów pomiędzy Polską a Ukrainą i odrodzenie Kościoła dla wiernych na Ukrainie po upadku komunizmu.

Stanisław Grodziski

W 25 rocznicę wyborów czerwcowych i przed 34 rocznicą powstania „Solidarności”, największego obywatelskiego pokojowego ruchu w dziejach świata, mamy przyjemność przedstawić Państwu film „W imię prawa”, który jest upamiętnieniem ówczesnej pracy prawników dla naprawy Rzeczypospolitej.

Mamy nadzieję, że stanie się on przyczynkiem do wspomnień o przełomowych czasach transformacji ustrojowej, źródłem informacji i obywatelskiej refleksji.

Film „W imię prawa” w reżyserii Dariusza Walusiaka jest swego rodzaju przewodnikiem z działalności Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „Solidarności”, które wraz z jego Społeczną Radą Legislacyjną, kierowaną przez rektora UJ prof. Stefana Grzybowskiego, nestora polskich prawników, opracowało kilkadziesiąt społecznych projektów ustaw. Zostały one opublikowane w książce „Obywatelskie Inicjatywy Ustawodawcze Solidarności 1980-90” (Wydawnictwo Sejmowe 2001).

COIU „S” oraz SRL, były głównym zespołem ekspertów prawniczych „Solidarności” a następnie Senatu RP I kadencji oraz Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego w Sejmie. Z Centrum obradującym w Uniwersytecie Jagiellońskim współpracowało w sposób bliski stu wybitnych, niezależnych prawników z całej Polski a opiniami prawnymi wspomagało dwieście osób. Działania Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „Solidarności” i jego Społecznej Rady Legislacyjnej były ważnym krokiem w tworzeniu w Polsce zrębów demokratycznego państwa prawnego. Ów wkład doceniają dziś naukowcy, historycy oraz prawnicy

Wybitny historyk państwa i prawa, prorektor UJ prof. Stanisław Grodziski stwierdził, że „był pod wrażeniem skali i wielkości prac prawniczych podjętych dla naprawy Rzeczypospolitej- największego społecznego wysiłku prawników od czasu Konstytucji 3 Maja”.

Wersja elektroniczna książki oraz film „W imię prawa” są do pobrania na stronie www.coiu.pl.

Wojciech Nowak

Prof. dr hab. n. med. Wojciech Nowak

Wojciech Nowak
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego

Kazimierz Barczyk
Kazimierz Barczyk
b. Prezes COIU „S”
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Małopolskiego

Prof. dr hab. Andrzej Zoll
Andrzej Zoll
Społeczna Rada Legislacyjna
COIU „S”

KONFERENCJA W RAMACH OBCHODÓW 25. ROCZNICY WYBORÓW 4 CZERWCA 1989 R.

Międzynarodowe Centrum Kultury
Kraków, Rynek Główny 25
26 czerwca 2014 r., godz. 12.00

Otwarcie i powitanie

Kazimierz Barczyk

*b. Prezes Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „S” 1981–92,
Sekretarz Społecznej Rady Legislacyjnej COIU „S”
Współautor reform samorządowych: gminnej, powiatowej i wojewódzkiej*

Wystąpienia:

Mieczysław Gil

*Przewodniczący Obywatelskiego Klubu Parlamentarnego 1990–1991,
Przewodniczący Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność”
Małopolska 1980–1981, Członek SRL COIU „S”, Senator RP*

Prof. Andrzej Zoll

*Przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej Kodeksu Karnego
Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych „Solidarność”,
Członek Społecznej Rady Legislacyjnej COIU „S”*

Prof. Jacek Purchla

Wiceprezydent Miasta Krakowa 1990–1991, Dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury

21 września 1989 r. Marszałek Senatu prof. Andrzej Stelmachowski (członek SRL) zwrócił się do COIU „S” o przyspieszenie prac nad społecznymi projektami ustaw o samorządzie terytorialnym i przedstawienie ich Senatowi w duchu uchwały Izby z 29 lipca 1989 r. w sprawie samorządu terytorialnego.

W porządku obrad SRL w dniu 20 października 1989 r. w Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego przewidziano „przedstawienie projektów ustaw o samorządzie terytorialnym i ordynacji wyborczej – doc. dr Michał Kulesza, poseł prof. dr Walerian Pańko” (członek SRL, Przewodniczący Sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego).

Jako inicjatywa ustawodawcza Senatu, wyłonionego w całości z wolnych wyborów, projekt ustawy o samorządzie terytorialnym został uchwalony przez Senat w dniu 19 stycznia 1990 r. (Przewodniczącym Senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego był Jerzy Stępień), a następnie skierowany do Sejmu. Sejm kontraktowy uchwalił ustawę 8 marca 1990 r.

Zaproszenie wykonano w oparciu o grafikę Medalu „Dziękujemy za wolność”, który stanowi symboliczne wyrażenie wdzięczności dla ludzi, którzy w okresie po 13 grudnia 1981 roku brali udział w tworzeniu wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Polski. Medal został ustanowiony 7.04.2014 r. przez Stowarzyszenie „Sieć Solidarności” z siedzibą w Krakowie. Medal przedstawia pochód hutników w Nowej Hucie, podczas strajku wiosną 1988 r. Autor medalu: Jacek Maria Stokłosa; © Stowarzyszenie Sieć Solidarności

Lider Małopolski 2013

26 marca 2014 r. w Sali Obrad Sejmiku Województwa Małopolskiego odbyło się uroczyste wręczenie tytułów w XIV już konkursie na „Najlepsze Przedsięwzięcia Roku w Małopolsce – Lider Małopolski 2013”. Tegoroczni laureaci konkursu organizowanego przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski to:

Wyróżnienie specjalne – Lider Małopolski 2013:

• **WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE I WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE** – za Strategię Rozwoju Polski Południowej do 2020 r.

Po wielu latach owocnej współpracy pomiędzy samorządami województw małopolskiego i śląskiego został opracowany wspólny dokument pn. *Strategia Rozwoju Polski Południowej do 2020 r.* Została ona uchwalona 5 kwietnia 2013 r. na wspólnej sesji obu Sejmików Województw w Sali Senatu na Wawelu. Oba regiony tworzą piątą co do wielkości makroregion w Europie z prawie ośmioma milionami mieszkańców. Dokument ten został zaaprobowany przez Radę Ministrów jako pierwsza makroregionalna strategia, której autorami są same samorządy.

Najlepsze przedsięwzięcia roku 2013 w Małopolsce:

• **NEWAG S.A.** – za innowacyjne rozwiązania w zakresie transportu szynowego, najwyższej klasy produkty o uznanej na rynkach europejskich marce i wzorową współpracę z samorządami w zakresie dostaw pojazdów szynowych nowej generacji – tramwajów, szynobusów oraz wagonów.

Nowosądecka firma dostarcza wagony do Metra Warszawskiego, a jej elektryczny skład Impuls, jako pierwszy w Polsce, przekroczył prędkość 200 km/h. Nowoczesny tramwaj Newelo powstał w ramach programu IniTech wspieranego ze środków Narodowego Centrum Nadań i Rozwoju.

• **MIASTO I GMINA OLKUSZ** – za rewitalizację zabytkowego centrum Srebrnego Grodu.

Na projekt o wartości ponad 18 mln zł złożyły się przebudowa nawierzchni płyty Rynku (wraz z pracami archeologicznymi, ekspozycją w posadzce obrysu dawnych murów, budową i instalacją fontanny oraz małą architekturą), wymiana i rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej oraz elektroenergetycznej, a także nowe stylizowane oświetlenie uliczne jednego z najważniejszych – od czasów średniowiecznych – miast Małopolski. Projekt otrzymał dofinansowanie

z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013.

• **EUROPEJSKIE CENTRUM MUZYKI KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO W LUSŁAWICACH** – za stworzenie miejsca dla kształcenia i doskonalenia umiejętności muzycznych młodych twórców w oparciu o duchowe wartości i dawną, polską tradycję kształcenia artystycznego „uczeń-mistrz”.

Idea Centrum nawiązuje do tzw. Szkoły Lusławickiej, założonej przez Braci Polskich i działającej w Lusławicach na przełomie XVI i XVII w. Pomysłodawcą i założycielem Centrum jest Krzysztof Penderecki, który jest mieszkańcem tej miejscowości. Obiekt wzniesiony został dzięki dofinansowaniu z UE w wysokości ponad 60 mln zł, dysponuje salą koncertową na ponad 600 widzów oraz hotelem dla ponad stu studentów z kraju i ze świata.

• **CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH W KALWARII ZEBRZYDOWSKIEJ** – za kontynuowanie i pielęgnowanie tradycji wielu pokoleń rzemieślników kalwaryjskich oraz światowy rozgłos ich produktów.

Rzemiosło stolarskie i obuwnicze to dźwignia rozwoju gospodarczego Kalwarii Zembrzydowskiej i regionu. Cech prowadzi dwa pawilony ze stałą ekspozycją mebli pochodzących od 118 rzemieślników, promuje produkty rzemieślników w kraju i zagranicą, wspiera unowocześnianie warsztatów i dostęp do najwyższych technologii. Staraniem Cechu w 1887 r. powstała pierwsza w Polsce szkoła stolarstwa artystycznego, której tradycje kultywuje Zespół Szkół im. Komisji Edukacji Narodowej. Kalwaryjscy rzemieślnicy, wraz z Cechem, aktywnie włączają się w działania na rzecz potrzebujących.

• **MIASTO BIELSKO-BIAŁA** – za przebudowę układu drogowego między ulicami Partyzantów a Żywiecką z budową mostu na rzece Białej i regulacją rzeki.

Inwestycja była jedną z kluczowych inwestycji miejskich, usprawniających ruch w centrum miasta. Przedsięwzięcie objęło m.in. regulację koryta rzeki Białej, budowę nowego mostu, rozbudowę ulic PCK i 1 Maja wraz z zatokami autobusowymi i rondami, budowę drogi rowerowej i modernizację infrastruktury technicznej. Wartość projektu wyniosła 23,3 mln zł, z czego 17,15 mln pochodzi z RPO Województwa Śląskiego na lata 2007–2013.

• **MIASTO PRZEMYŚL** – za rewitalizację Twierdzy Przemysł – kompleksu powojkowego przy ul. Grodzkiej w Przemysłu.

Głównym celem przedsięwzięcia było wykorzystanie obiektów pogarnizonowych jednej z największej w Europie dawnej Twierdzy Przemyśl i nadanie mu nowych funkcji. Budynek Główny oraz Brama Rycerska zrewitalizowane zostały w systemie „zaprojektuj-wybuduj”, której wykonawcą była firma Budexim SA z Jarosławia. Koszt przedsięwzięcia wyniósł ok. 10,1 mln zł, w tym 6,5 mln sfinansowanych zostało z RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007–2013, 2,5 mln zł z budżetu Miasta, pozostała kwota z budżetu państwa. Inwestycja umożliwiła zwrot budynku dotychczasowej siedziby kościołowi greko-katolickiemu.

• **MIASTO TARNÓW i CARITAS DIECEZJI TARNOWSKIEJ** – za budowę Nowego Domu dla Bezdomnych Mężczyzn.

Budynek wzniesiony został w sąsiedztwie dawnego schroniska, które nie nadawało się już do użytkowania. Obiekt posiada trzy kondygnacje, w tym poddasze użytkowe, oraz piwnice, które zaadaptowano m.in. na pralnię. Jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednorazowo zamieszkać w nim może 80 osób. Koszt przedsięwzięcia zbudowanego przez Miasto Tarnów wyniósł 3,8 mln zł. Instytucja prowadzona jest przez Caritas Diecezji Tarnowskiej.

• **TEATR ŁĄZNIA NOWA W NOWEJ HUCIE** – za realizację Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Boska Komedia oraz innych śmiałych wyzwań artystycznych.

Łąznia Nowa to najmłodszy krakowski teatr, który w swej działalności łączy odważne przedsięwzięcia artystyczne z animacją kulturalną wspólnoty lokalnej, jaką są mieszkańcy Nowej Huty. Organizowany po raz szósty Teatralny Festiwal Boska Komedia, który był początkowo przeglądem najbardziej reprezentatywnych przedstawień

„nowego” polskiego teatru, zyskał formułę międzynarodową, a jego integralną część, jaką jest konkurs INFERNO, został uznany jednym z najbardziej prestiżowych przeglądów wydarzeń teatralnych sezonu.

• **DORZECZE BIAŁEJ sp. z o.o. oraz MIASTO I GMINA TUCHÓW, MIASTO I GMINA CIĘŻKOWICE, GMINA RYGLICE I GMINA RZEPIENNIK STRZYŻEWSKI** – za uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Białej;

Projekt „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Białej w ramach programu Czysty Dunajec” to jedno z największych przedsięwzięć służących czystości wód w Małopolsce. W jego ramach zaplanowano budowę ok. 105 km nowej sieci kanalizacyjnej, 56 km wodociągowej, unowocześnienie sześciu oczyszczalni ścieków oraz dwóch stacji uzdatniania wody. Dzięki inwestycji dostęp do sieci kanalizacyjnej uzyska 7,8 tys. użytkowników, a do wodociągowej ok. 4 tys. Wartość projektu to 158 mln zł, przy czym dotacja unijna, w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko, wynosi 95,3 mln zł.

• **GMINA LANCKORONA** – za wypromowanie marki Lanckorony jako miejscowości rekreacyjnej, tętniącej życiem artystycznym.

Lanckorona to jedna z najbardziej malowniczych historycznych miejscowości w Małopolsce, pozostająca na uboczu i z dala od dużych ośrodków miejskich. Staraniem samorządu i społeczności lokalnej dokonano rewitalizacji unikatowej zabudowy oraz – po zniszczeniu wielu domów przez osuwisko – wybudowano piękne osiedle. Miejscowość przyciąga swoim urokiem, niepowtarzalną atmosferą i pozytywną energią mieszkańców, ściągając do niej artystów z całej Polski.

Laureaci konkursu Lider Małopolski 2013

Przyjęcie perspektywy planowania ponadregionalnego, której narzędziem są m.in. strategie makroregionalne, zarówno w przestrzeni europejskiej, jak i krajowej, jest niezbędne dla realizacji naczelnej zasady Unii Europejskiej, jaką jest spójność terytorialna. Pierwszą rozwojową strategią makroregionalną w Polsce była „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 r.” (2008). Od stycznia 2014 r. strategię makroregionalną posiadają województwa małopolskie i śląskie.

Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020

8 stycznia 2014 r. Rada Ministrów przyjęła *Strategię Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*. To pierwsza zaakceptowana przez rząd strategia makroregionalna, która przygotowana została z inicjatywy i z tak znaczącym zaangażowaniem samorządów wojewódzkich oraz innych regionalnych czynników społecznych. Geneza prac nad Strategią sięga 2010 r., kiedy to 1 października w Koszęcinie na Śląsku podjęto deklarację o współpracy obu regionów w zakresie zadań priorytetowych. 23 maja 2011 r. władze Małopolski i Śląska podpisały pierwszą w Polsce umowę o strategii współpracy między dwoma województwami, a pracom tym patronowała minister Elżbieta Bieńkowska. Projekt został przyjęty przez Zarządy Województwa Małopolskiego i Śląskiego latem 2012 r., a 5 kwietnia 2013 r. w Sali Senatorskiej na Wawelu, podczas II wspólnej sesji Sejmików Województw Małopolskiego i Śląskiego, przyjęto deklarację o przedłożeniu *Strategii dla rozwoju Polski południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020* ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego, z wnioskiem o przedłożenie go Radzie Ministrów do uchwalenia jako rządowej strategii ponadregionalnej.

Terytorium, którego dotyczy *Strategia Rozwoju Polski Południowej do roku 2020*, obejmuje swoim zasięgiem 27 tys. 516 km², zamieszkałych przez ok. 8 milionów osób (prawie 21% ogółu ludności Polski). Określone zostało jako *szczególny obszar koncentracji zasobów społecznych, gospodarczych i innowacyjnych*. W założeniu twórców *Strategii* dokument pełnić winien rolę katalizatora współpracy województw małopolskiego i śląskiego, *tak aby podmioty z obu regionów zainteresowane wspólnym działaniem na rzecz rozwoju Polski Południowej wykorzystywały ten dokument jako instrument ponadregionalnego partnerstwa*. Kluczowe obszary współpracy pomiędzy oboma regionami wskazane w *Strategii* to: integracja przestrzeni województw, współpraca metropolitalna, podwyższanie konkurencyjności gospodarki województw, rozwijanie kapitału ludzkiego oraz promocja Polski Południowej.

Strategia identyfikuje możliwości współpracy pomiędzy województwami śląskim i małopolskim oraz nakreśla kierunki interwencji, umożliwiające rozwijanie i zacieśnianie tej współpracy. Wśród mocnych stron makroregionu wskazano: potencjał kapitału ludzkiego, atrakcyjne położenie geograficzne, rozbudowaną sieć drogową i kolejową oraz występowanie dużych aglomeracji miejskich. Wśród istotnych elementów, które będą determinowały rozwój tego obszaru w przyszłości zidentyfikowano takie czynniki, jak: silne ośrodki wiedzy, znaczący potencjał innowacyjny, różnorodność dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz bogatą ofertę kulturalną. Do szans dla makroregionu zaliczono także duży stopień zaangażowania władz obu województw we współpracę o zasięgu międzyregionalnym i międzynarodowym. Wśród słabości obszaru objętego *Strategią* wymieniono m.in. zjawiska związane z niżem demograficznym oraz falą migracji młodej i wykształconej kadry, niedostateczną integrację infrastruktury komunikacyjnej zwłaszcza w dziedzinie transportu zbiorowego, brak szybkiego połączenia kolejowego pomiędzy stolicami obu regionów, a ponadto niewystarczające działania na rzecz tworzenia nowych produktów turystycznych ułatwiających pełne wykorzystanie potencjałów województw małopolskiego i śląskiego w obszarze kultury oraz przemysłów czasu wolnego.

Cel główny *Strategii* został zdefiniowany jako hasło: *Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy*. Do jego realizacji prowadzić mają trzy cele strategiczne. Pierwszy z nich obejmuje działania na rzecz koncentracji innowacji i kreatywności i integrację makroregionu, a także wskazuje takie kierunki interwencji, jak: utworzenie silnego i rozpoznawalnego centrum naukowego, wspieranie specjalizacji regionalnych gospodarek w oparciu o potencjał obu aglomeracji miejskich, tworzenie dynamicznego ośrodka kultury rozpoznawalnego wśród metropolii europejskich, czy wspieranie struktur pozwalających na efektywny transfer zasobów. Drugi cel strategiczny zorientowany jest na koncentrację potencjału

Od lewej: Andrzej Haręziak – Wicewojewoda Małopolski, Michał Czarski – Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego, Jacek Krupa – Członek Zarządu Województwa Małopolskiego, Kazimierz Barczyk – Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego

rozwojowego obu województw oraz na poszerzenie możliwości współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych makroregionu. Przewiduje takie kierunki interwencji, jak: współpraca na rzecz rozwoju kapitału ludzkiego, tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu, infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw, a także rozwój współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi. Trzeci cel strategiczny dotyczy działań na rzecz wzmocnienia pozycji i zwiększania atrakcyjności makroregionu dla podmiotów w otoczeniu, jak np.: tworzenie produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw, wspólna organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, czy wspólne kreowanie oferty inwestycyjnej oraz lobbing na rzecz makroregionu.

Twórcy *Strategii* założyli, że winna być ona realizowana zgodnie z zasadami partnerstwa, kompleksowości, programowania, zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym, przestrzennym, gospodarczym i środowiskowym, a także z uwzględnieniem zasad otwartości, efektywności inwestycyjnej, montażu finansowego oraz monitorowania i oceny. W dokumencie określono źródła finansowania działań na rzecz realizacji wyznaczonych przez Strategię celów (będą to przede wszystkim krajowe programy operacyjne, programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, a w przypadku zadań o mniejszej skali – programy operacyjne obydwu województw).

Niebawem po uchwaleniu dokumentu, bo już 17 lutego 2014 r., odbyło się inauguracyjne posiedzenie 30-osobowej Rady Koordynującej współpracę województw, której zadaniem będzie nadzór, opiniowanie i projektowanie współpracy regionów oraz koordynacja prac zespołów projektowych. W spotkaniu

uczestniczyli m.in. wicepremier Elżbieta Bieńkowska, wiceminister gospodarki Tomasz Tomczykiewicz, parlamentarzyści, przedstawiciele samorządów, środowiska akademickiego oraz świata biznesu i kultury obu regionów. Poza instytucją Rady przewidziano również szereg innych działań i mechanizmów, mających na celu stworzenie odpowiednich warunków na rzecz efektywnej realizacji *Strategii*.

Warto na marginesie wspomnieć, że Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski w zasadzie od pierwszych lat swej działalności promowało ideę współpracy ponadregionalnej Małopolski i Śląska. Długoletnia bardzo dobra współpraca

samorządów obu województw została zapoczątkowana w 1993 r. na forum dzisiejszej Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP. 16 kwietnia 1996 r. Stowarzyszenie Gmin Małopolski zwróciło się do Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw z propozycją nawiązania bezpośredniej współpracy między obu organizacjami. Do dorobku tej współpracy należy wiele wypracowanych wspólnie stanowisk wobec istotnych spraw publicznych oraz liczne inicjatywy na rzecz rozwoju obu regionów, jak np. idea Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych Małopolska-Śląsk, trzydniowe warsztaty dla samorządowców obu regionów (1997), wspólne starania i zabiegi przy ustaleniu planu budowy autostrady A-4, czy promowanie budowy szybkiej kolei Kraków-Katowice.

Podczas warsztatów w 1997 r. z udziałem samorządowców i naukowców oba stowarzyszenia opracowały pierwszy wspólny projekt strategii Europolu „Krakowice”.

Anna Rychły-Mierzwa

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Marek Sowa – Marszałek Województwa Małopolskiego

Kazimierz Barczyk – Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

Mirosław Sekuła – Marszałek Województwa Śląskiego

Andrzej Gościński – Przewodniczący Sejmiku Województwa Śląskiego

NEWAG S.A. – lider branży kolejowej

Tramwaj
Nevelo
podczas testów
w Krakowie

NEWAG S.A. zatrudnia 1600 osób. Jest największym pracodawcą w mieście, a jeszcze w 2001 roku firmie groziło bankructwo. W ciągu zaledwie 13 lat, 50 mln długu Spółka przekształciła w ponad 33 mln zł zysku w 2013 r., a jej przychody wyniosły ponad 577 mln zł. Obecnie wartość Spółki wyceniana jest na 800 mln zł.

Historia NEWAG S.A. sięga roku 1876, kiedy to dla nowo wybudowanej tarnowsko-leluchowskiej linii kolejowej powstało w Nowym Sączu zaplecze techniczno-remontowe w postaci Cesarsko-Królewskich Warsztatów Kolei. Był to pierwszy i największy zakład przemysłowy w Nowym Sączu i na Sądecczyźnie, dający zatrudnienie setkom sądeczan. Szacuje się, że na przełomie XIX i XX w. kolejarskie rodziny stanowiły aż 30% populacji miasta. Prawie 80 lat później, Warsztaty kolejowe przekształcone zostały w samodzielną firmę – Zakłady Naprawcze Taboru Kolejowego – a po zmianach 1989 r., sprywatyzowane. Kiedy w 2001 r. przejmowali ją obecni Prezesi: Zbigniew Konieczek i Wiesław Piwowar, przedsiębiorstwo miało niemal 50 milionów długów oraz kolejnych kilkadziesiąt milionów należności u klientów, którzy nie płacili za wykonane zlecenia. W grudniu 2013 r. NEWAG S.A. z sukcesem zadebiutował na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Dzisiaj NEWAG S.A. to spółka giełdowa, której wartość wyceniona została na ponad 800 mln zł.

Ostatnie 8 lat to duży skok technologiczny i rozszerzenie profilu działalności firmy, z naprawczo-modernizującej do firmy produkującej pojazdy szynowe. NEWAG S.A. jest drugą, największą w kraju firmą zajmującą się produkcją, modernizacją oraz naprawami taboru kolejowego i szynowego. W zakładach spółki w Nowym Sączu produkowane są elektryczne i spalinowe zespoły trakcyjne, naprawiane i modernizowane wagony osobowe oraz lokomotywy

spalinowe. Należąca do grupy spółka NEWAG Gliwice S.A. specjalizuje się w obszarze produkcji oraz modernizacji lokomotyw elektrycznych. W NEWAG Gliwice powstała pierwsza od 30 lat sześciosiłowa lokomotywa elektryczna Dragon oraz pierwsza polska wielosystemowa lokomotywa elektryczna Griffin. To wyprodukowany w Nowym Sączu elektryczny zespół trakcyjny Impuls, jako pierwszy pojazd szynowy w Polsce przekroczył prędkość 211 km/h. Pojazdami wyprodukowanymi w Nowym Sączu jeżdżą m.in. mieszkańcy województw Śląskiego, Dolnośląskiego, Pomorskiego, Mazowieckiego, Podkarpackiego, Lubelskiego, Zachodniopomorskiego i Opolskiego. Jeszcze w tym roku nowe pojazdy wyjadą na tory Świętokrzyskiego i Małopolskiego.

W grudniu 2013 r. spółka podpisała pierwszą umowę międzynarodową. Dla Dykcji Generalnej Transportu Publicznego Lokalnego Zarządu Rządowego Kolei Etnieńskiej z siedzibą w Katanii (FCE) Newag wyprodukuje 4 szynobusy za kwotę 14 760 000 EUR netto. W ciągu czterech lat FCE ma prawo zamówić kolejne pojazdy, gdyż umowa ramowa przewiduje dostawę do 10 sztuk spalinowych zespołów trakcyjnych. Maksymalna wartość umowy ramowej to 40 mln EUR netto. NEWAG to także partner pierwszego wyboru dla międzynarodowych koncernów (GE, Siemens AG, Stadler AG, Bombardier). Wspólnie z Siemensem realizuje kontrakt na dostawę pociągów dla Warszawskiego Metra, a ze Stadlerem – na dostawę i utrzymanie 20 EZT dla PKP Intercity.

W 2014 r. NEWAG S.A. wyróżniony został Diamentem miesięcznika „Forbes” jako przedsiębiorstwo, które osiągnęło największy przeciętny roczny wzrost wartości. Spółka uznana została za najdynamiczniej rozwijającą się firmę branży kolejowej. Od początku tego roku spółka zawarła kontrakty na łączną kwotę 176 milionów zł. Aktualny portfel zamówień to 1,3 miliarda zł.

newag
GROUP

Grupa NEWAG prowadzi działalność w zakresie:

- produkcji i modernizacji lokomotyw spalinowych (ok. 100% udziałów w krajowym rynku w 2013 r.);
- produkcji i modernizacji lokomotyw elektrycznych (ok. 54% udziałów w krajowym rynku w 2013 r.) – pierwsza od ok. 30 lat elektryczna lokomotywa polskiej konstrukcji Dragon, pierwsza polska wielosystemowa lokomotywa elektryczna Griffin;
- produkcji i modernizacji elektrycznych zespołów trakcyjnych (ok. 85% udziałów w krajowym rynku produkcji elektrycznych zespołów trakcyjnych w 2013 r.) – pierwszy polski pojazd szynowy, który przekroczył prędkość 211,6 km/h;
- produkcji spalinowych zespołów trakcyjnych (ok. 62% udziałów w krajowym rynku w 2013 r.);
- produkcji tramwajów – nowoczesny Nevelo.

NEWAG S.A.

Zbigniew Konieczek – Prezes Zarządu NEWAG S.A.

Spalinowy Zespół Trakcyjny 222M dla Kolei Mazowieckich

Lokomotywa 15D zmodernizowana dla PKP Cargo

Lokomotywa Dragon

Olkusz jest miastem, którego geneza związana jest z górnictwem kruszcowym – niegdyś srebra i ołowiu, a dzisiaj także cynku. Jego wartość historyczną mierzy się grubością nawarstwień kulturowych. Przeprowadzona w ostatnich latach rewitalizacja olkuskiej Starówki przyniosła wiele ciekawych odkryć, które zweryfikowały dotychczasową wiedzę historyczną.

Rynek Srebrnego Grodu

Zakończony w ubiegłym roku projekt pn. *Rewitalizacja i ochrona olkuskiej Starówki* w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego był procesem długotrwałym i niełatwym. Celem projektu było ożywienie przestrzeni publicznej i gospodarczej, nadanie jej „świeżego” wyglądu, a także przywrócenie aktualności dawnemu znaczeniu, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii społecznej. Rewitalizacja objęła swoim zakresem Rynek oraz większość wychodzących z niego ulic. W ramach projektu, autorstwa arch. Jacka Hajkowskiego, przewidziano modernizację infrastruktury i układu komunikacyjnego, wprowadzenie elementów wodnych, iluminację wybranych obiektów oraz podkreślenie walorów historycznych i kulturowych miejsca.

a także rozszerzenia zakresu badań archeologicznych. Najbardziej spektakularnym odkryciem i jednocześnie mającym największy wpływ na ostateczny kształt projektu były piwnice gotyckiego ratusza.

Z myślą o rozwoju turystycznym miasta, doceniając jednocześnie kulturową wartość tego zabytku, podjęto decyzję o ich docelowej adaptacji na cele wystawiennicze. Wykonano prace związane z odgruzowaniem i zabezpieczeniem komór przed całkowitą destrukcją. Równocześnie wykonywane były badania architektoniczne ratusza, co pozwoliło na zebranie niezbędnych na tym etapie informacji archeologicznych, architektonicznych i historycznych o tym gmachu, w oparciu o które Wojewódzki Konserwator Zabytków wydał zalecenia konserwatorskie.

Podjęte w wyniku szeregu spotkań, konsultacji i dyskusji decyzje odnośnie ratusza, a także brak relikwów wagi miejskiej w domniemywanym miejscu, wymagały wprowadzenia dalszych zmian projektowych. W sercu rynku pojawiła się kompozycja brył kamiennych, która stała się nową przestrzenią, łączącą autentyczną historię miejsca ze współczesną przestrzenią miejską, inicjującą wydarzenia kulturalne i społeczne. Odkrycie ratusza wpłynęło także na konieczność przeprojektowania jego otoczenia – od strony wschodniej zlokalizowane zostały oczekiwane

Rok 2011 – odkryta podczas prowadzenia badań archeologicznych korona murów gotyckiego ratusza

Projekt został poprzedzony badaniami sondażowymi i georadarowymi, których zadaniem było dostarczenie informacji na temat podziemnych elementów, w tym sieci infrastruktury technicznej oraz murów gotyckiego ratusza i XX-wiecznej wieży ciśnień. Wykonane wyprzedzająco badania nie potwierdziły istnienia murów ratusza i wieży ciśnień – nieznanym był w związku z tym stan zachowania tych zabytków.

Gdy w roku 2010 rozpoczęto prace budowlane, niemal od razu pojawiły się pierwsze odkrycia i zaistniała konieczność dokonania zmian projektowych,

Prace zabezpieczające wokół piwnic ratusza

przez społeczeństwo elementy rekreacyjne: fontanna, zieleń, mała architektura. W trakcie wykonywania prac budowlanych, właśnie w tej części rynku natrafiono po raz kolejny na reliktury murów, interpretując odkrycie jako poszukiwaną wcześniej wagę miejską.

Związane z przeprowadzonymi pracami ziemnymi badania archeologiczne osiągnęły ostatecznie kubaturę ok. 2000 m³, w wyniku czego pozyskano materiał archeologiczny, w tym monety, ceramikę, kawałki ołowiu, skóry, elementy odzieży, ozdób metalowych czy drewna, w ilości blisko 100 tys. egzemplarzy. W ramach zrewitalizowanego obszaru o powierzchni 1,95 ha wybudowano infrastrukturę drogową o długości 1,17 km, a także wybudowano i zmodernizowano 2,89 km infrastruktury komunalnej. Całkowita wartość projektu zamknęła się kwotą 19 130 037,92 zł.

Decyzje podjęte w wyniku dokonanych odkryć spowodowały, że proces rewitalizacji centrum miasta trwa nadal. W podziemiach rynku, obejmujących piwnice ratusza, podziemie wieży ciśnień oraz korytarz technologiczny, planowane jest stworzenie multimedialnej, podziemnej trasy turystycznej, związanej z historią miasta i górnictwa kruszcowego. Proponowana w jej ramach wystawa „Srebrne Miasto” ma na celu przywrócenie miastu należnego miejsca w świadomości społecznej, także poprzez podkreślenie roli dawnego Olkusza dla gospodarki Polski i szerzej Starożytności.

Należy przypomnieć, że Olkusz w czasach średniowiecza konkurował handlowo z Krakowem. To tutaj wydobywano srebro oraz ołów, który następnie sprzedawano na rynkach lokalnych i eksportowano do wielu krajów Europy. Olkusz był jednym z najprężniej rozwijających się ośrodków górniczych królestwa Polskiego i w dobie wczesno-nowożytnego należał do najbardziej znanych w całej Europie.

Zadaniem ekspozycji będzie prezentacja w atrakcyjnej i nowoczesnej formie zagadnień związanych ze średniowiecznymi technikami wydobywania kruszców, technologią hutniczą, działaniem mennicy królewskiej oraz dziejami Olkusza i jego mieszkańców. Multimedialna forma wystawy, zastosowanie najnowszych technologii audiowizualnych oraz dobrze przygotowany content merytoryczny sprawią, że odbiorca przeżyje swoistą przygodę z historią tego miejsca. Niebywałym atutem tej wystawy będą oryginalne mury ratusza, a także ekspozycja odkrytych podczas badań zabytków archeologicznych, obejmująca m.in. przedmioty życia codziennego oraz kolekcję średniowiecznych monet.

Należy mieć nadzieję, iż dzięki tak skonstruowanemu, bogatemu i ciekawemu programowi muzeum oraz jego multimedialnej formie uda się pozyskać środki na jego realizację i w stosunkowo niedługim czasie udostępnić obiekt zwiedzającym.

Olkuszki rynek po ukończeniu zadania „Rewitalizacja i ochrona olkuskiej Starówki” – widoczne zejście do piwnic ratusza

Uczytelniony przebieg murów wagi miejskiej, odkrytych podczas prac rewitalizacyjnych

Wejście prowadzące do północnego traktu piwnic ratusza

MIASTO I GMINA OLKUSZ

Dariusz Rzepka – Burmistrz Miasta i Gminy Olkusz

Jan Kucharzyk – Przewodniczący Rady Miejskiej

Lusławice

EUROPEJSKIE CENTRUM MUZYKI
KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO

Budynek Centrum, fot. Bruno Fidrych

Idea

Ideą Europejskiego Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego jest inspirowanie najzdolniejszych młodych muzyków z całego świata do doskonalenia umiejętności i osiągnięcia pełnej dojrzałości artystycznej. Centrum zostało powołane do życia w 2005 r. jako Narodowa Instytucja Kultury wpisana do rejestru Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jego działalność obejmuje wszechstronne kształcenie na wszystkich etapach rozwoju artystycznego poprzez organizację kursów mistrzowskich, warsztatów solowych, kameralnych i orkiestrowych, seminariów i wykładów. Drugą sferą działalności Centrum jest organizacja wydarzeń koncertowych i festiwali muzycznych, zwiększających dostępność kultury wysokiej dla mieszkańców regionu oraz upowszechniających muzykę klasyczną, ze szczególnym uwzględnieniem dzieł tworzonych współcześnie.

Centrum

Sercem obiektu jest sala koncertowa dla 650 widzów, wykonana z naturalnych materiałów (dąb, świerk), spełniająca najbardziej rygorystyczne światowe standardy w dziedzinie akustyki. Konsultantem inwestycji było renomowane biuro niemieckie, firma BBM Müller. Tym samym Sala koncertowa w Lusławicach jest liderem w Polsce i liczącym się obiektem o tej kubaturze w Europie, a jej zalety akustyczne są komplementowane przez wybitnych artystów oraz specjalistów branży fonograficznej. Pełne zaplecze studyjne umożliwia profesjonalną rejestrację nagrań dźwiękowych i audiowizualnych. Część dydaktyczna Centrum składa się z sali kameralnej, sali konferencyjnej, kilkudziesięciu pokoi ćwiczeń, biblioteki, studia nagrań, garderób dla artystów oraz obszernej kuchni i jadalni dla beneficjentów programów edukacyjnych. Całość kampusu uzupełnia część pobytowa mogąca pomieścić ponad 100 gości oraz pełna, najnowocześniejsza infrastruktura techniczna całego obiektu. Centrum otacza 5-hektarowa działka, która w niedalekiej przyszłości zamieni się w tworzony obecnie park.

Działalność

Począwszy od stycznia 2013 r. w zrealizowanych lub współorganizowanych przez Centrum wydarzeniach udział wzięło przeszło 40 tys. osób – zaproszonych gości, melomanów oraz uczestników programów edukacyjnych. W sali koncertowej wystąpili znakomici

artyści, między innymi: Anne-Sophie Mutter, Krzysztof Penderecki, Jerzy Maksymiuk, José Maria Florêncio, Agata Szymczewska, Rafał Kwiatkowski, Krzysztof Jabłoński, Agnieszka Rehlis, Ewa Vesin, Tomasz Stańko, Jack DeJohnette i wielu innych.

Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w pierwszym roku działalności zainicjowało projekty edukacyjne i koncertowe, które wyznaczyły obszar aktywności instytucji na kolejne lata. Do najważniejszych z nich należą:

- „Lusławicka Orkiestra Talentów” – program skierowany do najzdolniejszych, a zarazem najmłodszych instrumentalistów – laureatów ogólnopolskich przesłuchań i międzynarodowych konkursów.
- „Międzynarodowa Orkiestra Akademii Lusławickiej” – projekt dedykowany studentom z Polski i ze świata, który pozwala na profesjonalne doskonalenie umiejętności pracy w zespole oraz przygotowanie do wyższych i coraz większych wymagań stawianych młodym adeptom sztuki.
- „Festiwal EMANACJE” – największe w regionie (i jedno z największych w Polsce) wydarzenie artystyczne ożywające przez całe lato Małopolskę.

Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego stało się ważnym ośrodkiem kultury w regionie oraz w skali kraju. Nowoczesna infrastruktura obiektu, światowej klasy sala koncertowa oraz oferta programowa instytucji podbiły serca młodych muzyków, wybitnych artystów i coraz liczniejszej grupy lojalnych odbiorców.

**EUROPEJSKIE CENTRUM MUZYKI KRZYSZTOFA
PENDERECKIEGO W LUSŁAWICACH**
Adam Balas – Dyrektor Europejskiego Centrum
Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach

Sala koncertowa w Lusławicach, fot. Bruno Fidrych

Cech Rzemiosł Różnych w Kalwarii Zebrzydowskiej

Rzemiosło stolarskie i obuwnicze to dźwignia rozwoju gospodarczego Kalwarii Zebrzydowskiej i regionu. Pierwsze wzmianki o działalności stolarzy w Kalwarii Zebrzydowskiej pochodzą z 1786 r. W 1885 r. utworzono w Kalwarii Zebrzydowskiej organizację cechową; pierwszy wpis w księdze członków Stowarzyszenia Rzemieślniczego w Kalwarii Zebrzydowskiej pochodzi z 15 grudnia 1885 r. W 1887 r. z inicjatywy władz miasta powstała w Kalwarii Zebrzydowskiej Krajowa Szkoła Stolarska, pierwsza publiczna szkoła przygotowująca przyszłych rzemieślników do artystycznego wykonywania mebli.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego organizacja cechowa działała bardzo prężnie, czego owocem była m.in. organizacja dorocznych Targów Kalwaryjskich od 1930 r. W 1935 r. z inicjatywy Izby

Rzemieślniczej w Krakowie powstała Spółdzielnia Stolarska „Stolarz”. Powołano również Towarzystwo Targów Kalwaryjskich oraz Międzykomunalny Związek popierania kalwaryjskiego wytwórstwa meblowego i drobnego rzemiosła wiejskiego. W 1938 r. rozpoczęto budowę Hali Targowej, gdzie 16 lipca 1939 r., w nieukończonym jeszcze budynku, zorganizowano IX Targi Kalwaryjskie.

Po II wojnie światowej, w zmienionych warunkach ustrojowo-gospodarczych Cech kontynuował swoją działalność z krótką przerwą w latach 1949-1950. W 1985 r., w setną rocznicę założenia Cechu Rzemiosł Różnych w Kalwarii Zebrzydowskiej, oddano do użytku pawilon meblowy wybudowany nakładem członków Cechu. W 1994 r. restytuowano na rzecz Cechu wybudowany w 1939 r. pawilon wystawowy zwany „Okrągłakiem”.

Cech Rzemiosł Różnych w Kalwarii Zebrzydowskiej aktualnie zrzesza około 280 zakładów rzemieślniczych w zakresie branży stolarskiej, tapicerskiej, obuwniczej i różnej (w skład której wchodzi m.in. zawody: mechanik samochodowy, fryzjer, blacharz i budowlaniec). Ponadto corocznie przy współudziale Zespołu Szkół im. KEN w Kalwarii Zebrzydowskiej prowadzi rekrutację uczniów młodocianych do nauki w zakresie wyżej wymienionych zawodów.

Obecnie w produkcji mebli stosowane są najnowsze technologie oraz materiały będące szczytem osiągnięć myśli technicznej. W zależności od potrzeb i gustu klienta wykonuje się zarówno meble w stylu „retro” jak i nowoczesne, dostosowane do współ-

w nakładzie 3 tys. egzemplarzy, również w języku angielskim i niemieckim, trafił m.in. do polskich placówek dyplomatycznych na całym świecie. Kalwaryjscy rzemieślnicy, wraz z Cechem, aktywnie włączają się w działania na rzecz potrzebujących.

Organami Cechu są: Walne Zebranie Delegatów, Zarządu Cechu, Komisja Rewizyjna oraz Sąd Cechowy. Obecnie Zarząd Cechu działa w składzie: Zbigniew Pyrek (Starszy Cechu), Kazimierz Chodnik (Podstarszy Cechu), Andrzej Basista (Podstarszy Cechu) oraz Andrzej Kołodziejczyk, Robert Kwiatek, Jan Luzarowski i Bogusława Wojtyłko (członkowie Zarządu).

czesnych wnętrz. Małe, często rodzinne warsztaty są w stanie sprostać wszelkim wymogom klienta. Coraz częściej wykonuje się kompleksowe wyposażenie domów, biur i wszelkiego rodzaju instytucji zarówno przy pomocy własnych projektów, jak również korzystając z usług projektantów wnętrz. Odzwierciedleniem tego jest różnorodność wyrobów wystawionych w dwóch pawilonach przy ulicy Mickiewicza 2 i Jagiellońskiej 6, w których całorocznie prezentowanych jest około 110 ekspozycji meblowych.

Cech promuje produkty rzemieślników w kraju i zagranicą, wspiera unowocześnianie warsztatów i dostęp do najwyższych technologii. W 2012 r. z pomocą Cechu Rzemiosł Różnych ukazał się katalog pt. „Kalwaria Zebrzydowska – miasto rzemiosła”, promujący wyroby kalwaryjskich rzemieślników oraz opisujący tradycję tutejszego rzemiosła. Katalog, wydany

Dane teled adresowe:

Cech Rzemiosł Różnych
ul. Jagiellońska 6
34-130 Kalwaria Zebrzydowska

Godziny otwarcia pawilonów:

poniedziałek–piątek
od godz. 10⁰⁰ do godz. 17⁰⁰

sobota, niedziela
od godz. 10⁰⁰ do godz. 16⁰⁰

Bielsko-Biała – miasto zmian i rozwoju

Bielsko-Biała postrzegane jest jako nowoczesne miasto, zaliczane do czołówki miast w regionie pod względem potencjału i możliwości rozwoju. Władze miasta sukcesywnie utrwalają pozytywny wizerunek miasta poprzez kolejne inwestycje. Budowane są obiekty sportowe, modernizowane są ciągi drogowe oraz liczne zabytkowe kamienice.

Dbłość o lepsze warunki i jakość życia oraz bezpieczeństwo mieszkańców owocuje licznym przedsięwzięciami ujętymi w wieloletnich planach finansowych. Dynamika i tempo rozwoju uwarunkowane jest przede wszystkim umiejętnym wykorzystywaniem funduszy europejskich przez władze miasta. Okres programowania 2007–2013 obfitował w liczne inwestycje z zakresu rewitalizacji, turystyki i rekreacji, a również w dziedzinie transportu, m.in. przebudowano drogę krajową nr 52 oraz nr 69 znajdujące się w sieci TEN-T oraz wiele dróg powiatowych w mieście.

Jedną z niezwykle istotnych i oczekiwanych inwestycji w mieście był projekt rozbudowy układu drogowego pn. *Połączenie ul. Partyzantów (DW 942) z ul. Żywiecką (DK 69) w Bielsku-Białej – Rozbudowa skrzyżowania ul. Sempołowskiej z ul. PCK wraz z budową mostu na rzece Białej oraz z połączeniem z ul. Broniewskiego*, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013. Zadanie obejmowało m.in.: rozbudowę odcinka ul. PCK i ul. 1 Maja, rozbudowę skrzyżowań ul. PCK/Sempołowskiej i ul. PCK/Broniewskiego, budowę mostu drogowego, przebudowę i budowę kanalizacji deszczowej, przebudowę chodników, przebudowę i budowę ciągów pieszo-rowerowych, regulację rzeki, przebudowę zatok autobusowych, przebudowę zjazdów, przebudowę sieci elektrycznej, oświetleniowej, teletechnicznej, wodociągowej, gazowej, remont istniejącego mostu, remont i budowę murów oporowych.

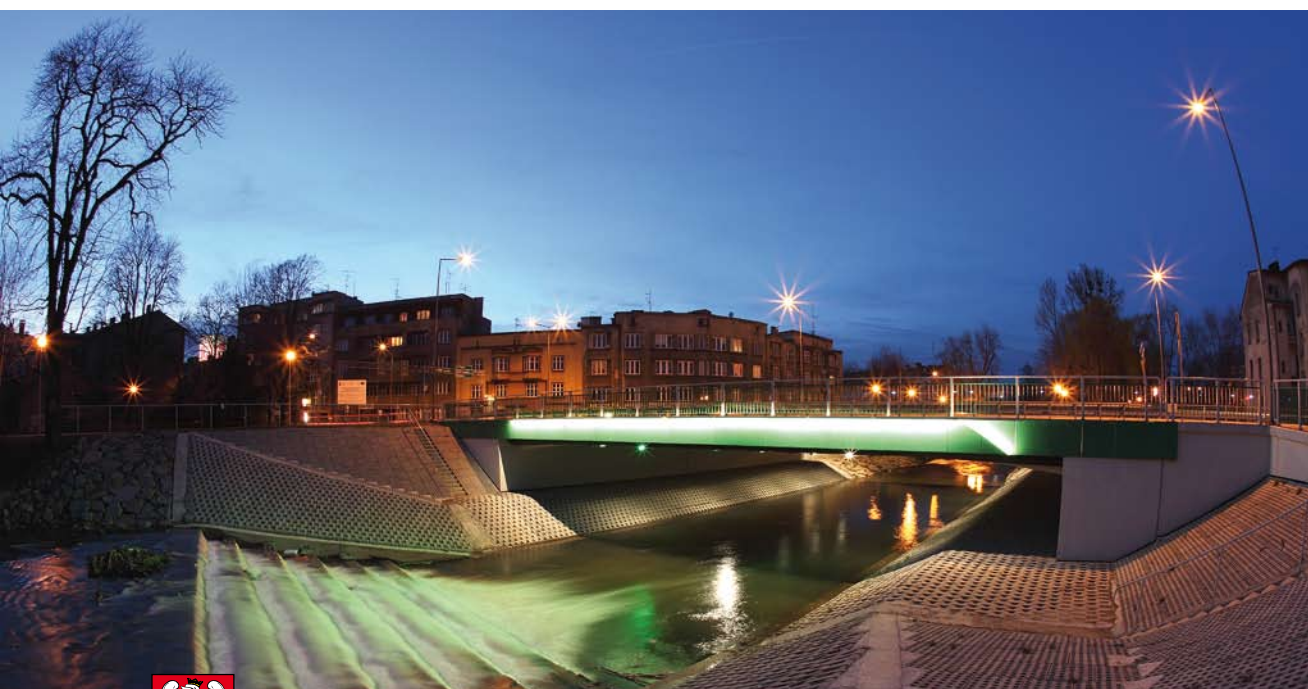

MIASTO BIELSKO-BIAŁA

Jacek Krywult – Prezydent Miasta Bielsko-Biała
Ryszard Batycki – Przewodniczący Rady Miejskiej

Zadanie stanowiło ważną gospodarczo i społecznie inwestycję, która wpływa na rozwój miasta oraz kształtuje jego wizerunek, jako miejsca przyjaznego mieszkańcom oraz osobom odwiedzającym.

Szybkie tempo robót budowlanych oraz sprawne zarządzanie inwestycją pozwoliło na zakończenie projektu przed upływem planowanego terminu odbioru. Sposób prowadzenia inwestycji oraz jej znaczenie dla Miasta Bielska-Białej zostały dostrzeżone przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski. Miasto oraz prowadzący inwestycję – Miejski Zarząd Dróg otrzymały tytuł Lidera Małopolski 2013 w kategorii inwestycji transportowych. Należy dodać, że jest to kolejne wyróżnienie, które zostało przyznane Miastu Bielsko-Biała przez to Stowarzyszenie.

Sto procent serca

Rozmowa z ks. Ryszardem Podstołowiczem, dyrektorem Caritas Diecezji Tarnowskiej

Otwarty w ubiegłym roku Dom dla Bezdomnych Mężczyzn to chyba najbardziej spektakularne przedsięwzięcie Caritas Diecezji Tarnowskiej?

– Na samym początku pragnę zaznaczyć, że przedsięwzięcie nie mogłoby dojść do skutku, gdyby nie bardzo dobra współpraca z samorządem Miasta Tarnowa. My nieodpłatnie przekazaliśmy działkę pod tę inwestycję, a jej realizacją zajął się samorząd, który miał możliwość pozyskania na ten cel środków finansowych. Wyposażenie Domu to z również efekt współdziałania. Caritas zakupiła meble do wszystkich pomieszczeń administracyjnych i innych służących podopiecznym, m.in. do gabinetu lekarskiego, świetlicy czy jadalni, natomiast Urząd Miasta Tarnowa przekazał m.in. łóżka i krzesła.

To jednak Caritas formalnie prowadzi Dom...

– Rzeczywiście i myślę, że jest to optymalne rozwiązanie, gdyż z jednej strony odciążamy gminę z zadań, do których jest zobowiązana ustawowo, a z drugiej mamy w tej dziedzinie długoletnie doświadczenie.

Jak długa jest historia Domu dla Bezdomnych Mężczyzn w Tarnowie?

– Historia Domu sięga 1992 r. i bierze swoje źródło w trudnościach, jakie w tamtym czasie uwidoczniły się w Polsce, a były rezultatem przemian ustrojowych. Problem bezdomności był jedną z nich. Jako księża na parafiach spotykaliśmy się coraz częściej z osobami szukającymi dachu nad głową. Początkowo jedynym wsparciem, jakiego mogliśmy udzielić, były gorące

posiłki i zapomogi pieniężne, ale to nie rozwiązywało problemu. Caritas Diecezji Tarnowskiej była wtedy stosunkowo młodą organizacją, bo nie zapominajmy o tym, że dopiero w 1990 r. Kościół odzyskał prawo do prowadzenia zorganizowanej pomocy charytatywnej, które odebrano mu w 1950 r., i jeszcze nie do końca był przygotowany do trudów i wyzwań, jakie postawiła przed nim rzeczywistość. Stworzenie takiej placówki, która problem bezdomności by rozwiązywała, było zatem naczelnym zadaniem już u zarania reaktywowanej Caritas. Pierwszy dom mieścił się przy ul. Krakowskiej, i choć była to przejściowa siedziba, to w pierwszym roku swojej działalności przyjęła około dwustu mężczyzn, którzy znaleźli tam nie tylko schronienie i wyżywienie, ale pomoc prawną, medyczną i duszpasterską. Po dwóch latach Dom znalazł siedzibę przy ul. Prostopadłej, w byłych barakach socjalnych służących pracownikom pobliskiej cegielni z lat 50., i tam nasza działalność była prowadzona do 2013 r.

Kto korzysta z usług placówki?

– Najwięcej, bo ok. 60–70 proc. podopiecznych placówki stanowią mieszkańcy Tarnowa, ok. 20 proc. pochodzi z terenu powiatu tarnowskiego i województwa, a 10 proc. to ludzie z różnych rejonów Polski. Bywają również przypadki, że trafiają do nas cudzoziemcy. W ostatnim czasie noc w placówce spędza ok. 80 osób. W Domu dla Bezdomnych funkcjonuje też kuchnia, która wydaje każdego dnia ok. 200 posiłków dla najbiedniejszych mieszkańców Tarnowa, objętych pomocą MOPS-u lub skierowanych przez tarnowskie parafie.

Nazwa wskazuje, że pomoc, jaką oferuje Dom jest skierowana wyłącznie do mężczyzn. Dlaczego?

– Dom nie jest nastawiony wyłącznie na niesienie pomocy mężczyznom. Posiadamy również miejsca dla kobiet, ale – jak pokazała praktyka – problem bezdomności u kobiet występuje dużo rzadziej. Są lepiej w tym zakresie zorganizowane i jeżeli faktycznie stają wobec takich trudności, umieją je rozwiązać, zwracając się o pomoc do rodziny czy przyjaciół. W przypadku mężczyzn wchodzi tu często w grę uzależnienia. Ich bezdomność ma w głównej mierze źródło w alkoholizmie. Przyjmując ich do Domu kładziemy jednak sprawę jasno: o alkoholu nie może być mowy. To podstawowa zasada. Jej złamanie równa się z opuszczeniem Domu.

Jakie dzieła, oprócz Domu dla Bezdomnych Mężczyzn, prowadzi Caritas Diecezji Tarnowskiej?

– Są to Zakład Opiekuńczo-Lecznicy w Grybowie, Ośrodek Opiekuńczo-Rehabilitacyjny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Jadownikach Mokrych, Dom Pomocy Społecznej Św. Br. Alberta oraz Hospicjum Św. Br. Alberta w Dąbrowie Tarnowskiej. Do tego dwie placówki w Tarnowie: Stacja Opieki oraz Dom Emerytów – Placówka Pielęgniacyjno-Opiekuńcza. Ponadto prowadzimy różnego rodzaju akcje, jak np. Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom, Wielkanocne Dzieło Caritas, Wakacyjna Akcja Caritas, programy „Gniazdo” i „Chleb za Chleb”, czy „Noś odblaski – bądź widoczny”. Muszę zaznaczyć, że wszystkie te dzieła uzupełniają swoją pracę Parafialne Oddziały Caritas, które – mając doskonałe zorientowanie w potrzebach parafian – wiedzą, gdzie i jakiego typu potrzebna jest pomoc. Niezastąpioną rolę pełnią także Szkolne Koła Caritas, animujące działalność charytatywną wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Kwiecień jest czasem rozliczeń z fiskusem. Dla organizacji pożytku publicznego to dobra okazja na pozyskanie środków na działalność statutową. Jak przedstawia się to w Waszym przypadku?

– Nie mamy powodu do narzekania, gdyż naprawdę jest to dla nas duży zastrzyk finansowy. Pod względem środków, jakie otrzymujemy w ramach tzw. 1%, jesteśmy na czele diecezjalnych Caritas. Ten wynik jest tym cenniejszy, że osiągamy go nie dzięki dużym sumom od zamożnych osób, ale dzięki dużej ilości mniejszych wpłat. To dowód na to, że nasza działalność jest ceniona i zauważana, że ludzie ufają, iż przekazanie jednego procenta ze swoich podatków akurat Caritas, będzie najlepszym spożytkowaniem tych pieniędzy. W tym roku również liczymy na pomoc darczyńców, gdyż ten jeden procent podatku to w rzeczywistości sto procent serca.

Rozmawiał Wojciech Stańczyk

MIASTO TARNÓW

I CARITAS DIECEZJI TARNOWSKIEJ

Henryk Słomka-Narożański – Zastępca Prezydenta Miasta Tarnowa

Grzegorz Świątowski – Przewodniczący Rady Miejskiej

Ks. Ryszard Podstołowicz – Dyrektor Caritas Diecezji Tarnowskiej

Rewitalizacja kompleksu powojkowego przy ul. Grodzkiej w Przemyślu

Głównym celem realizacji projektu było wykorzystanie obszaru zdegradowanego przy ul. Grodzkiej i nadanie mu nowych funkcji – nieruchomość została przystosowana do prowadzenia tam Biblioteki Publicznej. Zakres rzeczowy inwestycji obejmował prace projektowe i budowlane w Budynku Głównym, Dobudówce, Bramie Rycerskiej oraz zagospodarowanie otaczającego terenu.

Bogata historia obiektu ściśle wiąże się z losami trzeciej co do wielkości w Europie „Twierdzy Przemyśl” i obecnością wojsk w Przemyślu. Budynek Klubu Garnizonowego został zbudowany w połowie XVI w. jako zespół kościelno-klasztorny sióstr dominikanek. W roku 1784 klasztor został jednak skasowany, kościół rozebrany, budynek poklasztorny przeznaczono na magazyn, a potem szpital wojskowy. W latach 60. XIX w. budynek został rozbudowany poprzez nadbudowę drugiej kondygnacji gmachu klasztornego z 1550 r. i skrzydła wschodniego oraz dobudowę traktu od strony północnej. Ponadto dobudowane zostało skrzydło zachodnie, w którym usytuowano wysoką salę balową z bogatym wystrojem sztukatorskim oraz reprezentacyjną klatkę schodową.

Budowa twierdzy i napływ dużej ilości żołnierzy doprowadziły do kolejnej zmiany przeznaczenia budynku. W 1888 r. w dawnym refektarzu urządzono kasyno. Dobudowano też Bramę nazwaną Rycerską, będącą głównym wejściem, jednocześnie zaduszony taras nad nią pełnił rolę letniego ogródka w kasynie. Niepodległa Rzeczpospolita nie zmieniła przeznaczenia tego obiektu – funkcjonował tu Garnizonowy Klub Oficerski. W jego skład wchodziła restauracja nazywana tradycyjnie kasynem, biblioteka licząca około 22 tys. woluminów oraz ochronka dla dzieci. Funkcjonowała też Brama Rycerska i letni ogródek. Klub słynął z rautów i bali, był też miejscem patriotycznych spotkań. Po śmierci Marszałka Piłsudskiego przed Klubem stanął pierwszy jego pomnik w mieście.

Od 1945 r. w kompleksie mieścił się Klub Garnizonowy. Salę balową przekształcono w kino (Kosmos), które funkcjonowało do 2008 r. Znajdowało się tam też Muzeum Twierdzy Przemyśl, prowadzone przez grupę zapaleńców ze Stowarzyszenia 3. Historycznego Galicyjskiego Pułku Artylerii Fortecznej im. Księcia Kinsky’ego. W 2009 r. gmach przeszedł na własność Gminy Miejskiej Przemyśl, jako nieruchomość zamienna za nieruchomość położoną przy ul. Tadeusza Kościuszki 5 w Przemyślu. Ten ostatni obiekt został przekazany Związku Ukraińców w Polsce na po-

trzeby działalności kulturalnej mniejszości ukraińskiej zamieszkałej w Przemyślu.

Zrealizowane zadanie pozwoliło przede wszystkim na przywrócenie blasku i uratowanie obiektu oraz otaczającego go terenu przed degradacją. Kompleks o dużych walorach architektonicznych położony jest w bardzo atrakcyjnej części miasta i posiada korzystny dostęp komunikacyjny oraz parking wewnętrzny.

Należy dodać, iż proces związany z pozyskaniem przez Miasto Przemyśl tej nieruchomości ma także wymiar ponadnarodowy i wielokulturowy. Przekazanie nieruchomości przy ul. T. Kościuszki było ważnym aspektem w podejmowanych przez wiele lat staraniach o pozyskanie nieruchomości dla mniejszości polskiej zamieszkałej we Lwowie, które zostały uwiecznione sukcesem w 2013 r. poprzez wręczenie społeczności polskiej kluczy do Domu Polskiego we Lwowie.

Okres realizacji zadania inwestycyjnego: 2011–2013

Wartość całkowita: 10.072.175,63 zł

Źródło finansowania:

- Dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego: 6.550.611,77 zł;
- Dofinansowanie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: 960 434, 53 zł;
- Dofinansowanie z Budżetu Państwa: 27.000 zł;
- Środki z Budżetu Miasta Przemyśla: 2.534.129,33 zł.

MIASTO PRZEMYŚL

Robert Choma – Prezydent Miasta Przemyśla

Adam Łoziński – Przewodniczący Rady Miejskiej

Historia spółki rozpoczęła się w 2004 r., kiedy to cztery gminy: Ciężkowice, Rzepiennik Strzyżewski, Ryglice i Tuchów podpisały stosowne porozumienie, powołując do życia Spółkę komunalną „Dorzecze Białej”, której zadaniem było dostarczenie wody i odebranie ścieków komunalnych z wyżej wymienionych gmin.

Spółka Komunalna „Dorzecze Białej”

Od samego początku Gmina Rzepiennik Strzyżewski aktywnie włączała się w działalność spółki, jednakże trudne ukształtowanie terenu oraz brak odpowiednich środków skutkowało odciążaniem inwestycji w zakresie wodociągowania i kanalizowania gminy. Pierwsze przymiarki do stworzenia sieci wodno-kanalizacyjnej były już w 1997 r., jednak musieliśmy poczekać aż do roku 2008, kiedy to rozpoczęło się projektowanie sieci w miejscowościach Rzepiennik Strzyżewski i Rzepiennik Biskupi. Ze względu na bardzo trudne ukształtowanie terenu oraz na liniowe ułożenie potoku Rzepianka i drogi wojewódzkiej nr 980 relacji Jurków-Biecz projektowanie było bardzo utrudnione. Z tego powodu na terenie tylko dwóch powyższych miejscowości jest 44 przepompowni ścieków (22 w Rzepienniku Strzyżewskim i 22 w Rzepienniku Biskupim, które dopiero będą budowane).

Staraniem Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej” w 2012 r. udało się pozyskać ogromne środki na realizację projektu pn. *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej zlewni rzeki Biała w ramach programu Czysty Dunajec* ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na

lata 2007–2013 w wysokości 160 169 820 zł. Środki te zostały przeznaczone na inwestycje w zakresie budowy nowych sieci wodno-kanalizacyjnych oraz modernizacji istniejących budynków i urządzeń oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody.

W 2014 r. zakończyły się modernizacje Oczyszczalni ścieków komunalnych w Tuchowie oraz Stacji uzdatniania wody w Lubaszowej. Koszt netto modernizacji oczyszczalni wyniósł 23 442 000 zł, a Stacji uzdatniania wody 12 400 000 zł.

Również na terenie Gminy Rzepiennik Strzyżewski poczyniono ogromne inwestycje głównie w budowę nowej sieci wodno-kanalizacyjnej. Budowa magistrali wodociągowej z Jodłówki Tuchowskiej do centrum administracyjnego Rzepiennik Strzyżewskiego wraz z budową sieci wodociągowej z Rzepiennika Strzyżewskiego do Ciężkowic i budowa zbiorników do magazynowania wody na tzw. „Softysiej Górze” w Jodłowce Tuchowskiej kosztowała 5 664 939 zł netto. Drugim projektem realizowanym na terenie gminy Rzepiennik Strzyżewski była budowa

Lider projektu, dr inż. Kazimierz Fudala – Wójt Rzepiennika Strzyżewskiego

magistrali wodociągowej i magistrali kanalizacyjnej wraz z siecią rozdzielczą i przyłączami na terenie miejscowości Rzepiennik Strzyżewski i części miejscowości Rzepiennik Biskupi. Wartość tego projektu wynosiła 7 892 195 zł netto.

W sumie do końca 2013 r. na terenie Gminy Rzepiennik Strzyżewski wybudowano 24,1 km sieci kanalizacyjnej, 14,3 km sieci wodociągowej i 5,9 km magistrali wodociągowej. Obecnie rozpoczęła się budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej w miejscowości Rzepiennik Biskupi. Wartość tego projektu wynosi 8 564 567 zł netto.

W przyszłości planowane jest podłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej również mieszkańców z miejscowości Turza i Rzepiennik Suchy. Ze względu na ukształtowanie Olszyn (są położone w zlewni rzeki Ropa) nie ma możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej, jednakże zostanie tam doprowadzona woda z zbiorników na „Softysiej Górze”, a ścieki będą odprowadzane do oczyszczalni w Szerzynch.

DORZECZE BIAŁEJ sp. z o.o. oraz MIASTO I GMINA TUCHÓW, MIASTO I GMINA CIĘŻKOWICE, MIASTO I GMINA RYGLICE, GMINA RZEPIENNIK STRYŻEWSKI

Sławomir Jędrusiak – Prezes Spółki Komunalnej „Dorzecze Białej”

Mariusz Ryś – Burmistrz Tuchowa

Ryszard Wrona – Przewodniczący Rady Miejskiej w Tuchowie

Zbigniew Jurkiewicz – Burmistrz Ciężkowic

Zdzisław Szczerba – Przewodniczący Rady Miejskiej w Ciężkowicach

Teresa Połoska – Burmistrz Ryglic

Grzegorz Jarosław Wojtanowski – Przewodniczący Rady Miejskiej w Ryglicach

Kazimierz Fudala – Wójt Rzepiennika Strzyżewskiego

Aleksy Wołkowicz – Przewodniczący Rady Gminy Rzepiennik Strzyżewski

Ryglice – tradycja z nowoczesnością

Rozmowa z Teresą Połoską, burmistrz Ryglic

Według legendy nazwa Ryglice pochodzi stąd, iż właściciel miejscowości rygłował na noc drogę przez nią prowadzącą, by przypadkiem nikt nie przemknął tędy bez uiszczania opłaty. Stosunek do przeszłości – ważna rzecz, jak też i pielęgnowanie tradycji, które pełnią istotną rolę dla kształtowania patriotyzmu lokalnego, ale tej legendy chyba współczesne Ryglice nie mają zamiaru kultuwać.

– Oczywiście, że nie. Wychodzimy naprzeciw gościom, zapraszamy turystów, miłośników przyrody i fascynatów historii. Nasza gmina znajduje się w pięknym położeniu Pogórza Ciężkowickiego, a część wchodzi w skład Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki, które wybija się wyjątkowym ukształtowaniem terenu, sprzyjającym uprawianiu różnych form turystyki. Możemy zaoferować naprawdę dużo i mogę zapewnić, że pobyt u nas nie będzie czasem zmarnowanym.

gminy. Pewną ciekawostką, wyjątkowym elementem tego projektu, było zainstalowanie w centrum Ryglic wodomatu. To pionierskie przedsięwzięcie w skali kraju. Bardzo proste urządzenie, ale okazało się bardzo skuteczne, gdyż teraz nie musimy dostarczać wody beczkowozami. Mieszkańcy sami mogą przyjechać i zaczerpnąć jej tyle, ile jest im potrzebne. Cieszę się bardzo, że to przedsięwzięcie otrzymało tytuł Lidera Małopolski 2013. To dla mnie jako burmistrza, jak też całego samorządu Ryglic, bardzo duża satysfakcja, zwłaszcza że znaleźliśmy się w tak zacnym gronie laureatów.

Wspomnieliśmy o kultuowaniu tradycji. Szczególną w tym rolę będzie spełniał nowy plac targowy.

– Inwestycja ta miała na celu uregulowanie kwestii handlu podczas tradycyjnych piątkowych targów, jakie od wieków odbywają się w Ryglicach. Do niedawna kupcy musieli oferować produkty w oparciu o prowizoryczne stoiska, czasem wprost z chodnika. Dzięki środkom unijnym powstał plac, który gwarantuje sprzedającym bardzo dobre warunki do ekspozycji swoich towarów, a kupującym wygodę w robieniu zakupów. Co ważne, rozwiązuje również problemy fitosanitarne i spełnia wszelkie standardy, jakie są prawnie wymagane. Uregulujemy też w ten sposób możliwość handlu w inne dni niż piątki, który także się odbywał, mimo braku pozwolenia. Natomiast drugim bardzo ważnym elementem placu będzie prezentacja rodzimego rękodzieła, np. koronki czy galanterii drewnianej. Umożliwienie prezentacji i sprzedaży swoich wyrobów tym twórcom będzie dla nich z pewnością dużym ułatwieniem.

Ryglice znajdują się niedaleko od Tarnowa, dużego i rozwiniętego miasta, a mimo to do niedawna nie posiadały nawet kanalizacji, fatalnie było też z zapotrzebieniem w wodę, której brak dawał się we znaki szczególnie w okresie letnim. Dlaczego dopiero teraz udało się rozwiązać problem?

– Ukształtowanie terenu gminy w połączeniu ze specyficznym, rozproszonym rodzajem zabudowy nie sprzyjało realizacji takich inwestycji. Samorządu nie było stać na samodzielny realizację takich przedsięwzięć. Nawet finansowanie ze źródeł zewnętrznych niewiele by dało. Jednak pojawiła się szansa w postaci środków z Funduszu Spójności, które są dostępne co prawda jedynie dla dużych projektów, ale dzięki współdziałaniu z gminami Tuchów, Ciężkowice oraz Rzepiennik Strzyżewski i powołaniu spółki „Dorzecze Białej” można było o nie aplikować. Cieszymy się z tego bardzo, bo znacznie wzrósł komfort życia mieszkańców, co też zresztą rzutuje na wizerunek

Jakim celem ma służyć wyremontowany spichlerz dworski? Wyjątkowy zabytek budownictwa drewnianego, który chyba w ostatnim momencie uniknął bezpowrotnego zniszczenia.

– Spichlerz podworski, niegdyś część majątku Ankwiczków, do których należały Ryglice, to perełka, która została wpisana na Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce. Ankwiczom służył za zaplecze gospodarcze, podobnie jak znajdujące się nieopodal stawy rybne. Po II wojnie światowej, gdy zespół parkowo-pałacowy został znacjonalizowany, budynek służył jako magazyn dla miejscowego GS, i mimo wpisania go na listę zabytków w 1978 r., popadał w powolną ruinę. Nie ukrywam, że – wraz z przejściem obiektu na własność gminy – samorząd stanął przed dylematem: skoro to ruina, to czy go nie rozebrać, ewentualnie podjąć starania ukierunkowane na pozyskanie dofinansowania i ocalić go od zniszczenia. Za tym pierwszym rozwiązaniem stał argument, że budynkowi grozi zawalenie, co z uwagi na znajdującą się w pobliżu szkołę i regularne, mimo zakazów, „użytkowanie” tego obiektu przez młodzież,

stwarzało realne zagrożenie. Ja byłam jednak zwolenniczką ocalenia spichlerza, gdyż uważałam, że może się on stać atrakcją turystyczną i posłużyć jako izba regionalna, w której można byłoby udokumentować przeszłość Ryglie i okolic. Cieszę się, że ten argument przeważał. Pomysł spodobał się mieszkańcom gminy, którzy chętnie przekazują tu swoje pamiątki, dawne sprzęty gospodarstwa domowego, zdjęcia czy ubiory. To wszystko stworzy kiedyś, taką mam nadzieję, atrakcyjną ekspozycję. Ocaliliśmy nie tylko budynek, ale i dziedzictwo, którego depozytariuszami są sami mieszkańcy.

Rozmawiał Wojciech Stańczyk

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej zlewni rzeki Biała w ramach programu Czysty Dunajec

WARTOŚĆ PROJEKTU

Całkowity koszt realizacji Projektu wynosi 160 mln zł, w tym wsparcie Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko stanowi 95 mln zł.

ZAKRES RZECZOWY PROJEKTU

- ok. 188 km sieci kanalizacji sanitarnej;
- ok. 120 km sieci wodociągowej.

Zostaną przebudowane i rozbudowane:

- 3 oczyszczalnie ścieków w miejscowościach: Tuchów, Ciężkowice i Bogoniowice;
- 2 stacje uzdatniania wody w miejscowościach: Lubaszowa, Ciężkowice.

Zostaną zlikwidowane dwie oczyszczalnie ścieków w miejscowościach: Ryglie, Zalasowa.

MIESZKAŃCY PODŁĄCZENI DO SIECI

W wyniku realizacji Projektu podłączonych do sieci kanalizacyjnej zostanie **10 tys. osób**, natomiast do sieci wodociągowej – **7 tys. osób**.

CELE I EFEKTY PROJEKTU DLA ŚRODOWISKA

- zmniejszenie ilości odprowadzanych ścieków;
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- poprawa jakości gleby,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej.

CELE I EFEKTY PROJEKTU DLA REGIONU

- dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej do wymogów Polski i Unii Europejskiej;
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gmin Ryglie, Ciężkowice, Tuchów i Rzepiennik Strzyżewski;
- stworzenie lepszych warunków dla rozwoju budownictwa;
- umożliwienie rozwoju przedsiębiorstw.

CELE I EFEKTY PROJEKTU DLA MIESZKAŃCÓW

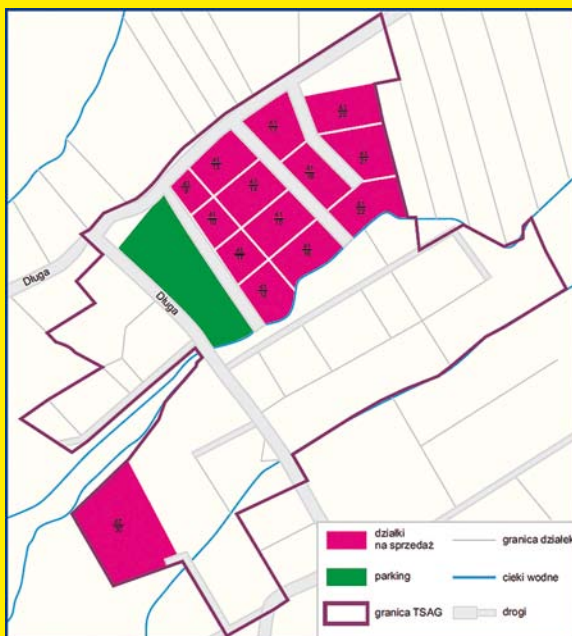
- podwyższenie standardu i jakości życia;
- ochrona zdrowia ludzkiego;
- oszczędzanie i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych;
- poprawa parametrów wody pitnej;
- rozwój lokalnego rynku pracy.

Tuchowska Strefa Aktywności Gospodarczej to miejsce, gdzie warto ulokować wartościowe inwestycje gospodarcze. Strefa jest zlokalizowana w obrębie miasta, na północno-zachodnim jego krańcu, obok drogi wojewódzkiej 977. Obejmuje obszar 16,394 ha. Gmina dysponuje wolnymi działkami dla inwestorów o łącznej powierzchni 6,16 ha oraz ogromnym, ogólnodostępnym parkingiem w centrum strefy. Strefa nie koliduje z terenami mieszkaniowymi dzięki nowo wybudowanej drodze, łączącej ją z drogą wojewódzką 977.

Tuchowska Strefa Aktywności Gospodarczej to:

- tylko 18 km do autostrady A4!;
- 100 km do najbliższych lotnisk w Krakowie-Balicach oraz Rzeszowie-Jasionce;
- szeroka droga (480 m długości), łącząca strefę z drogą wojewódzką;
- teren płaski, niezagrożony podtopieniami czy osuwiskami;
- ogólnodostępny parking w centralnej części strefy o powierzchni ok. 1 ha (163 miejsca dla samochodów osobowych oraz 72 miejsca dla samochodów ciężarowych);
- możliwość przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na każdej działce;
- nowe drogi wewnątrz strefy o szerokościach od 6 do 12 metrów wraz z poboczem (1814 m);
- istniejąca stacja trafo, przyłącz do 100 metrów (moc bez większych ograniczeń);
- oświetlenie uliczne;
- linia kolejowa z bocznicą (2,5 km).

www.tuchow.pl

Łaźnia Nowa – przestrzeń twórczych spotkań

Międzynarodowy Festiwal Teatralny Boska Komedia, organizowany przez Teatr Łaźnia Nowa i Krakowskie Biuro Festiwalowe, jest jednym z najciekawszych punktów na teatralnej mapie Polski. W odróżnieniu od praktyk większości krajowych przeglądów teatralnych, spektakle konkursowe na Boskiej Komedii oceniane są przez międzynarodowe jury. Werdykt nie jest zatem tylko dowodem uznania dla najciekawszego polskiego artysty teatralnego, ale przede wszystkim gwarantem uniwersalności i interkulturowej siły zwycięskiego przedstawienia. W oczach ludzi teatru, pochodzących ze Stanów Zjednoczonych, Azji, Ameryki Łacińskiej czy Rosji, doświadczeni i honorowani w Polsce reżyserzy teatralni startują z tej samej pozycji, co twórcy młodszy, dopiero zdobywający uznanie. Krakowska Nagroda Teatralna (w tym roku w wysokości 50 tys. złotych), ufundowana przez prezydenta Jacka Majchrowskiego, zasila budżet ośrodka będącego producentem zwycięskiego spektaklu.

Statuetka Boskiego Komedianta powędrowała kolejno: do zespołu Narodowego Starego Teatru za spektakl *Factory 2* w reżyserii Krystiana Lupy (2008), do TR Warszawa za *Między nami dobrze jest* w reżyserii Grzegorza Jarzyny (2009), do Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego za autorskie przedstawienie Moniki Strzępki i Pawła Demirskiego *Był sobie Andrzej, Andrzej i Andrzej* (2010), do Teatru Polskiego we Wrocławiu za *Tęczową Trybunę* (2011), ponownie Strzępki i Demirskiego, do zespołu Teatru Nowego za *Opowieści Afrykańskie* (2012) Krzysztofa Warlikowskiego oraz do TR Warszawa za *Nietoperza* w reżyserii Kornéla Mundruczó (2013).

Z roku na rok, Boska Komedia cieszy się coraz większym zainteresowaniem publiczności i krytyków, zaś sama formuła festiwalu przybiera coraz bardziej wyrazistą i konsekwentnie budowaną strukturę. Niezwykła atmosfera spotkania i wymiany twórczych energii między artystami a widzami jest zasługą charyzmatycznego dyrektora i zarazem pomysłodawcy festiwalu, Bartosza Szydłowskiego. Zainspirowany ideą teatralnego święta, jaka przyświeca festiwalom teatralnym w Kolumbii czy Iranie, postanowił w Krakowie stworzyć przestrzeń twórczego spotkania dla polskich artystów i miłośników teatru. Dlatego tak istotnym elementem każdej edycji są spotkania z twórcami, imprezy integracyjne i wydarzenia towarzyszące, mające na celu zniesienie sztucznie kreowanej bariery między artystami a widzami. Festiwal Boska Komedia jest żywym i wciąż ewoluującym organizmem, który z zachłannością pochłania doświadczenia i eksperymenty kolejnych edycji. Choć początkowo festiwal zwracał większą uwagę na produkcje zagraniczne, w konsekwencji skoncentrował

się na promocji najnowszego polskiego teatru, który – skonfrontowany ze świeżym i pozbawionym ciężaru rodzimej krytyki teatralnej spojrzeniem zagranicznych jurorów – wzbogaca się o kolejne konteksty, krytyczne refleksje i międzykulturowe odczytania.

Szósta edycja festiwalu Boska Komedia odbyła się między 8 a 15 grudnia 2013 r. i była przeglądem najbardziej reprezentatywnych przedstawień sezonu. Festiwalowe wydarzenia, podobnie jak w poprzednich latach, podzielone zostały na trzy części odpowiadające kolejno dantejskim wtajemniczeniom: INFERNO

czyli Konkurs Polski, w którym dwanaście spektakli walczyło o nagrodę Boskiego Komedianta, PURGATORIO, stanowiące *showcase* krakowskich przedstawień wraz z festiwalowymi

wymi prapremierami i wydarzeniami specjalnymi oraz PARADISO, będące w tym roku przeglądem produkcji Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej.

INFERNO to przede wszystkim wybór najszerzej dyskutowanych spektakli ostatniego sezonu, które oddają temperaturę twórczą i aspirację polskich artystów teatru. Głównym celem zestawienia było wyeksponowanie różnorodności polskiej sceny teatralnej oraz zapoznanie publiczności z najnowszymi trendami inscenizacyjnymi i eksperymentami podejmowanymi przez reżyserów. Zobaczyliśmy przedstawienia m.in. Krzysztofa Warlikowskiego, Mai Kleczewskiej, Agaty Dudy-Grac, Pawła Passiniego, Radka Rychcika czy Eweliny Marciniak. Jury najlepszym przedstawieniem jednogłośnie okrzyknęło *Nietoperza* Kornéla Mundruczó i doceniło wysiłek oraz ryzyko podjęcia trudnego i wzbudzającego kontrowersje tematu eutanazji, który – podany w operetkowej formie – uwolnił się od ciężaru tabuizacji i otaczającego śmierć patosu.

W festiwalowym PURGATORIO wyeksponowano te krakowskie przedstawienia, które w teatralnej codzienności funkcjonują poza mainstreamem, m.in. *Postrzał* krakowskiej formacji *sztuka na wynos*. W ramach Scen Dantejskich odbyły się spotkania i sesje Q&A z artystami oraz nietypowy cykl warsztatów kulinarnych, gdzie rozmowy o teatrze miały miejsce w sytuacji wspólnego gotowania i degustacji. PARADISO poświęcone zostało w całości studentom Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i stanowiło przegląd najciekawszych spektakli dyplomowych.

Jak co roku festiwal zakończył Boski Raut, podczas którego ogłoszono Boskich Laureatów.

TEATR ŁAŹNIA NOWA W NOWEJ HUCIE

Bartosz Szydłowski – Dyrektor Naczelny Teatru Łaźnia Nowa

Malownicza Lanckorona

Czy można wyobrazić sobie organizację Wydarzeń Artystycznych w innym miejscu niż Lanckorona? Można – ale ile straciłoby na wartości, gdyby pozbawić je oprawy, którą zapewniają zakamarki zabytkowej podkrakowskiej miejscowości! Lanckoronę, będąca do 1933 r. miastem, zamieszkuje obecnie ponad 2 tys. osób – doskonale się znających między sobą, jak to zwykle w małych miasteczkach bywa.

Zabudowania miejscowości przylegają do południowego zbocza Góry Lanckorońskiej. Po jej drugiej stronie znajdują się słynne na całą Europę, odwiedzane przez tysiące pątników i turystów dróżki Sanktuarium Maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej wraz z klasztorem Bernardynów. Być może to właśnie dzięki osłonięciu od świata płaszczem górskiego zbocza w Lanckoronie do dziś zachowała się drewniana, XIX-wieczna zabudowa – układ urbanistyczny wraz z pochyłym rynkiem

i parterowe, przytulone do siebie drewniane domki z charakterystycznymi, głębokimi podcieniami. A to przecież nie jedyny atut Lanckoronny...

Miejscowość zdobyła uznanie przede wszystkim w okresie międzywojennym, kiedy była letniskiem, popularnym zwłaszcza wśród mieszkańców Krakowa. Po dziś dzień rozśławiają ją głównie artyści – malarze, aktorzy i pisarze, poszukujący wśród lanckorońskich zakamarków spokoju i natchnienia. Nie sposób wymienić wszystkie znamienite osobistości, które zatrzymywały się w miejscowych pensjonatach. Wystarczy wspomnieć Stanisława Wyspiańskiego, który podczas letnich wycieczek wspinał się na szczyt Góry Lanckorońskiej i szkicował zamkowe ruiny, czy Marka Grechutę i jeden z jego utworów poświęconych urokom zabytkowego miasteczka.

Klimat Lanckoronny, poza opisaną już architekturą, tworzą malownicze krajobrazy Beskidów, czyste powietrze, a przede wszystkim cisza i spokój, które dają możliwość odpoczynku od wielkomiejskiego zgiełku. To właśnie dlatego do miasteczka przez cały rok ściągają przybysze, ceniący sobie piękno i prywatność.

Serce Lanckoronny stanowi rynek, który przez większą część roku tętni życiem turystycznym i artystycznym.

Warsztaty gitarowe
w Lanckoronie

nym, będąc także miejscem spotkań towarzyskich. Dzięki jednostronnemu nachyleniu znakomicie nada-
je się do organizacji widowisk plenerowych. Z górnej
części rozciąga się przepiękna panorama Beskidu Ma-
kowskiego.

Nieco wyżej rynku stoi wiekowy kościół. Murowa-
na świątynia, z racji położenia i wysokiej wieży góruje
nad miasteczkiem i jest widoczna niemal z każdego
jego miejsca. Zabytkowe wnętrze przyciąga nie tylko
miłośników sztuki, ale także – z powodu niezwyklej
akustyki – melomanów.

Drogą prowadzącą w górę obok kościoła można
dotrzeć do ruin średniowiecznego zamku. Choć z
okazałej niegdyś budowli zachowały się jedynie
fragmenty murów, nie sposób odmówić im uroku i kli-
matu. To częste miejsce spacerów tak mieszkańców
Lanckorony, jak i przybywających do niej turystów.

W jednym z zabytkowych, drewnianych domków
przy rynku działa lokalne muzeum. Można w nim
obejrzeć kolekcję sprzętów gospodarskich sprzed
wieków, a także zakupić wyroby rękodzieła. W trak-
cie Warsztatów w zabytkowych izbach odbywają się
lekcje indywidualne dla uczestników.

Zainteresowanie sztuką, uczestnictwo w życiu kul-
turalnym stały się dla wielu mieszkańców sposobem
bycia. W działalności samorządowej chodzi o stałe,
systematyczne i konsekwentne podnoszenie jakości
życia mieszkańców. To nadaje sens naszej pracy.

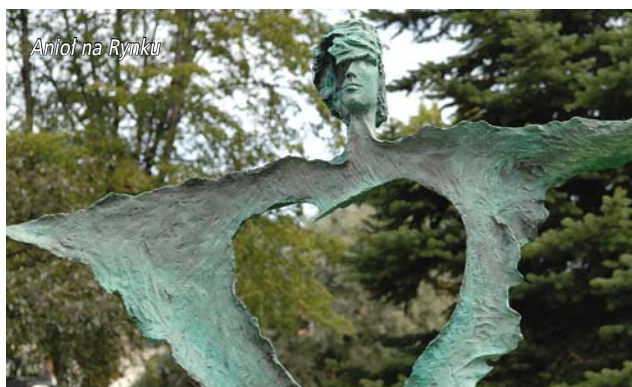
Zofia Oszacka

*Archiwum Lanckorońskie
– cienie przeszłości*

Warsztaty malarskie

Anioł na Rynku

Budynek Arka w Lanckoronie

Biecz to niezwykle miasto z bogatą historią i cennymi zabytkami. Otoczone niegdyś murami i basztami, był liczącym się w Polsce grodem, w którym kwitł handel i rozwijały się prężnie rzemiosła. Biecz posiadał prawo miecza, czyli prawo do skazywania i wykonywania wyroków śmierci oraz do posiadania własnego urzędu kata, stąd słynna na całą Polskę „Szkoła Katów”. Dzisiaj miasto nie ma już takiej pozycji w regionie jak niegdyś, ale jest niezwykle urokliwe i ma duży potencjał turystyczny.

Inwestycje wspomagają rozwój ruchu turystycznego w Gminie Biecz

W Gminie Biecz w ostatnich latach nastąpiły ogromne zmiany. Wykonano wiele zadań inwestycyjnych w zakresie infrastruktury komunalnej i ochrony środowiska. Ich wartość opiewa na kwotę ponad 64 mln złotych, z czego ponad 31 mln złotych pozyskano zarówno ze środków krajowych, jak i zagranicznych.

Jednym z większych zadań inwestycyjnych była przeprowadzona w latach 2009–2012 rewitalizacja układu staromiejskiego miasta Biecza dla rozwoju produktu turystycznego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Dzięki tej inwestycji Biecz świeci nowym blaskiem. W ramach rewitalizacji odnowiono zabytkowe budynki komunalne: Muzeum „Kromerówka”, Dom z Basztą, Dom Zbója Becza, przeprowadzono termomodernizację kina „Farys”, przystosowano jedną z największych atrakcji Biecza – wieżę ratuszową – dla turystów, przebudowano uliczki w mieście, wykonano miejsca parkingowe, zagospodarowano brzegi rzeki Ropy oraz Plac Kromera na cele wypoczynkowe, wykonano alejki spacerowe przy murze obronnym, zagospodarowano park miejski, wykonano iluminację świetlną Starówki. W ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013 wykonano remont zabytkowych podziemi ratusza, gdzie utworzono Punkt Informacji Turystycznej, który znalazł się w Małopolskim Systemie Informacji Turystycznej. Poprawa stanu dróg znacznie ułatwiła komunikację w gminie, a wykonana modernizacja oczyszczalni ścieków i budowa nowych sieci kanalizacyjnych przyczyniła się do poprawy stanu środowiska.

Biecz przyciąga turystów ze względu na dużą ilość zabytków. Do tych najcenniejszych należą: Muzeum „Dom z Basztą”, w którym znajduje się zabytkowa apteka z XIX w., Muzeum „Kromerówka” z ekspozycjami poświęconymi Marcinowi Kromerowi i Wacławowi Potockiemu, Baszta Kowalska, w której znajduje się galeria malarstwa oraz Turma pod wieżą ratuszową. Cennymi

zabytkami w mieście są także: Kolegiata Bożego Ciała, Kościół i Klasztor Franciszkanów oraz Szpital św. Ducha. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszy się Kościół w Binarowej, zabytek wpisany na Światową Listę UNESCO. Wybudowana z drewna jodłowego świątynia zachwyca cennymi malowidłami, pokrywającymi ściany i sufit. Odwiedza ją rocznie kilkadziesiąt tysięcy turystów z całego świata. W Libuszy znajduje się Prywatne Muzeum Przemysłu Naftowego i Etnografii, w którym zgromadzono ponad 500 eksponatów związanych z polskim przemysłem naftowym. Przez gminę przebiega kilka szlaków: Winny i Królewski Szlak Rowerowy, Karpacko-Galicyjski Szlak Naftowy, Małopolski Szlak Literacki oraz Szlak Cmentarzy I Wojny Światowej. Ponadto Gmina Biecz jest w trakcie realizacji zadania pn. *Tworzenie ogólnopolskiego produktu turystycznego – małopolski odcinek Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej*, w ramach którego w Bieczu powstaną ścieżki rowerowe o długości ponad 1000 metrów.

Panorama Biecza, fot. Mariusz Kozień

Przeprowadzone inwestycje, a w tym odnowiony Biecz, mają duży wpływ na rozwój turystyczny gminy, którą z roku na rok odwiedza coraz więcej turystów. W 2013 r. z Punktu Informacji Turystycznej skorzystało 4 tys. 259 osób, tj. o 1 tys. 235 osób więcej niż w roku 2012. Rosnąca liczba turystów jest dowodem na to, że przeobrażenia w Bieczu poszły w dobrym kierunku, a rozwój turystyczny Biecza jest możliwy i konieczny. Odwiedzający zauważają zmiany i oceniają je pozytywnie. Przy obecnym stanie i wyglądzie miasta możliwa jest skuteczniejsza promocja oraz realizacja nowych zadań z zakresu turystyki i kultury.

Joanna Faryj (UM w Bieczu)

Biecz
Urszula Niemiec – Burmistrz Biecza
Bogumił Kawa – Przew. Rady Miejskiej w Bieczu

Królewskie zmagania w Gnojniku

Luty w Gminie Gnojnik jest tradycyjnie miesiącem szachów. Organizowany wówczas międzynarodowy turniej szachowy na stałe wpisał się do kalendarza Małopolskiego Związku Szachowego. Honorowy patronat nad XVIII Międzynarodowym Turniejem Szachowym o Czarnego Konia w 2014 r. objęli: Starosta Brzeski Andrzej Potępa, Wójt Gminy Gnojnik Sławomir Paterek oraz Małopolski Związek Szachowy w Krakowie.

Turniej szachowy w Gnojniku ma wieleletnią tradycję. Wszystko zaczynało się bardzo skromnie, na szczeblu gminnym. Z uwagi na to, że miłośników zmagania przy szachownicy przybywało, turniej gminny przerodził się w turniej międzygminny, a następnie w wojewódzki. Z roku na rok poziom uczestników był coraz wyższy i bardziej wyrównany. Do turnieju zaczęli się zgłaszać szachiści z całej Polski i tym samym turniej tej królewskiej gry przyjął charakter ogólnopolski, a potem międzynarodowy. Międzynarodowe towarzystwo zawiązało do Gnojnika również w tym roku. Wśród 150 szachistów, którzy odwiedzili gminę znaleźli się bowiem zawodnicy z Ukrainy oraz Rosji.

22 lutego do Gnojnika na XVIII Międzynarodowy Turniej Szachowy o Czarnego Konia przyjechało 66 juniorów – szachistów z całej Polski. W grupie tej rywalizowali szachiści w wieku od 6 do 18 lat. O godz. 10.00 nastąpiło uroczyste otwarcie turnieju. Sędzią głównym turnieju był Wiesław Kasperek. Zawody rozgrywano systemem szwajcarskim kontrolowanym, czas gry na partię wynosił 2 x 15 min. Juniorzy rywalizowali ze sobą na dystansie 9 rund. Zwyciężył Konrad Gawiec z Czarnej, II miejsce należy do Krzysztofa Szczurka, na trzecim miejscu uplasował się Paweł Adamczyk. Znakomicie grali reprezentanci Gminy Gnojnik. Najmłodszymi uczestnikami byli:

Dawid Marek, Bartłomiej Cichoń i Lena Mróz. 23 lutego rozegrany został turniej OPEN, tzn. dla wszystkich szachistów i grup wiekowych, w którym udział wzięło 77 osób. Najstarszym uczestnikiem turnieju był 84-letni Czesław Madej. 11 rund rozegranych w tym dniu pozwoliło na wyłonienie

najlepszego szachisty w turnieju. Zwycięzcą okazał się Kamil Mitoń, który do swojej kolekcji dołączył siódme Czarnego Konia. Drugie miejsce wywalczył Wołodimir Malaniuk z Ukrainy, na trzeciej pozycji uplasował się Damian Lewtak. Za perfekcyjną organizację tegorocznego turnieju serdeczne podziękowania należą się pracownikom Centrum Kultury w Gnojniku.

Już dzisiaj zapraszamy wszystkich miłośników szachów do wzięcia udziału w kolejnym Międzynarodowym Turnieju Szachowym o Czarnego Konia. Niezbędnych informacji o nim szukać można na oficjalnej stronie Gminy Gnojnik (www.gnojnik.pl) oraz na stronie Centrum Kultury w Gnojniku (www.ck.gnojnik.pl). Gwarantujemy emocje sportowe na najwyższym poziomie.

(UG Gnojnik)

Gnojnik

Sławomir Paterek – Wójt Gminy Gnojnik

Ryszard Machał – Przewodniczący Rady Gminy

Fragment panoramy Gnojnika

Dni Dziedzictwa w Gorlicach

Województwo Małopolskie oraz Małopolski Instytut Kultury w maju br. po raz szesnasty organizowały Małopolskie Dni Dziedzictwa Kulturowego. To największa w regionie cykliczna impreza promująca podczas dwóch majowych weekendów obiekty nie zawsze szerzej znane i dostępne miłośnikom zabytków i turystyki. W związku z przypadającą w tym roku 100. rocznicą wybuchu I wojny światowej motywem przewodnim XVI edycji Dni Dziedzictwa, zatytułowanej Wielki Wybuch 1914–1918, jest historia tego okresu.

Miło nam poinformować, że wśród dziesięciu obiektów, które zostały zaprezentowane podczas Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego znajdowały się także Muzeum Regionalne PTTK im. Ignacego Łukasiewicza w Gorlicach oraz Pałac Długoszków w Siarach. Ponadto na liście atrakcji znalazł się cmentarz wojenny na Przełęczy Małastowskiej.

Dobre wieści dla kierowców

Zarząd Województwa Małopolskiego podjął decyzję o modernizacji ul. Dukielskiej oraz ul. Stróżowskiej. Decyzja Zarządu o realizacji tych inwestycji praktycznie przesądza o tym, że te dwie drogi wojewódzkie przebiegające przez Gorlice zostaną w tym roku zmodernizowane.

Kilometryrowy odcinek ul. Dukielskiej (szacunkowy koszt zadania – 850 tys. zł) będzie wykonany w ramach *Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa małopolskiego. Małopolska 2033 – z hałasem nie po drodze* i zostanie w połowie sfinansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Natomiast remont 800-metrowego odcinka ul. Stróżowskiej, wraz z udrożnieniem kanalizacji deszczowej, zostanie wykonany w ramach oszczędności po rozliczeniu kosztów zimowego utrzymania dróg ze

A w Gorlicach...

środków zabezpieczonych w Wojewódzkim Planie Utrzymania Dróg i Mostów.

Istnieje również spora szansa, że także w 2014 r. zmodernizowany będzie 890-metrowy odcinek chodnika przy ul. Stróżowskiej. Zadanie to zostanie zrealizowane w ramach programu *Inicjatywa Samorządowa*. Na to zadanie zarówno Województwo

Małopolskie, jak i Miasto Gorlice planują przeznaczyć po 200 tys. zł.

Remonty nawierzchni dróg wojewódzkich w Gorlicach to w dużej mierze efekt wielomiesięcznych starań burmistrza Gorlic Witolda Kochana oraz jego rozmów z marszałkami Województwa Markiem Sową i Romanem Ciepiałą, a także z dyrekcją Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie.

Nabór do grupy teatralnej

Urząd Miejski w Gorlicach oraz Gorlickie Centrum Kultury zaprosili wszystkie chętne osoby niepełnosprawne do powstającej grupy teatralnej. Pomysł utworzenia teatru, w którym główne role będą tworzyć osoby niepełnosprawne, to kolejne przedsięwzięcie, mające na celu integrację środowiska osób niepełnosprawnych, ale przede wszystkim próba przełamania kolejnych barier i stereotypów. Miło nam poinformować, że na pierwsze spotkanie organizacyjne nowej grupy zgłosiło się ponad 20 osób.

Jakub Krzyszycha (UM Gorlice)

Gorlice
Witold Kochan – Burmistrz Miasta Gorlice
Bogdan Musiał – Przewodniczący Rady Miasta Gorlice

Na zdjęciu:
fragment odnowionej ekspozycji w Muzeum PTTK w Gorlicach, które było jedną z atrakcji Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego.

Choć św. Jan Kanty – najbardziej znany i wybitny kęczanin – przyszedł na świat ponad sześć wieków temu, do dziś czuwa nad Kętami, a jego sława nieustannie przenosi się na miasto. Trudno się temu dziwić – wszak nie każda miejscowość wydała na świat średniowiecznego profesora nauk wyzwolonych, magistra teologii oraz wybitnego duszpasterza, który w uznaniu wielorakich zasług i cudów, jakie za jego wstawiennictwem miały miejsce, obwołany został świętym. Co więcej, Jan Kanty to także Patron Polski i Litwy, jak również Akademii Krakowskiej, nauczycieli akademickich i studentów, a także swych rodzinnych Kęt, które otacza szczególną opieką po dziś dzień.

Kęty z Kantym przez stulecia

Najlepszym tego dowodem są słoneczne uśmiechy pogody, jakie Święty co roku zsyła na miasto podczas poświęconego swojej pamięci Jarmarku Świętojańskiego. Wydarzenie to, któremu przed trzema laty przyznano rangę Święta Miasta, ma charakter niezwykły. Pozwala bowiem przenieść się w czasie wszystkim, którzy chcą zakosztować życia w średniowiecznym miasteczku.

Na jeden wyjątkowy, październikowy dzień Rynek w Kętach, którego z wysokości postumentu strzeże figura Patrona, zamienia się w dawną osadę wypełnioną wielobarwnymi kramami rękodzielników i artystów, pokrzykiwaniami handlarzy zachęcających do zakupów, szcękaniem oręża wojowników, którzy toczą tu swoje honorowe boje oraz bogatą muzyką z epoki. Kęczanie mogą w tym dniu skosztować także potraw i napitków, jakich nie powstydziliby się żaden średniowieczny książę czy dostojnik i zaznać tanecznej zabawy rodem z dworskich komnat (i nie tylko).

Z kolei ci, którzy pokrzepią już swe ciała wyśmienitą strawą, a będą złaknieni wiedzy, mogą poznać arkana pracy rzemieślników, z których słynęły śred-

niowieczne Kęty. Tajemnice swego fachu zdradzają powroźnicy, tkacze, garnarze, mincerze lub kowale. Co ciekawe, wszyscy chętni mogą także zgłębić tajniki działania kęta, który w dawnych czasach bez litości wymierzał sprawiedliwość właśnie na kęckim Ryнку. Warto dodać, że wszelkie prace zostaną sownie wynagrodzone, gdyż z okazji Jarmarku rokrocznie wydawane są specjalne, okolicznościowe monety, na które liczyć mogą wszyscy zainteresowani. Warto mieć je w swoich kolekcjach!

Święto Miasta przyciąga także rozlicznych kuglarzy i sztukmistrzów, którzy już niejednego kęczanina nauczyli żonglerki, balansowania na linie bądź innych trików. Nie powstydziliby się ich żaden znany z kart historii królewski błazen! A gdy dzień ma się już ku końcowi, św. Jan Kanty i Włodarze Miasta zapraszają wszystkich widzów i uczestników zabaw, igraszek i warsztatów przygotowanych w ramach Jarmarku na specjalne, widowiskowe pokazy. Oczywiście kęczan i przyjezdnych gości cieszą pokazy żonglerki najprawdziwszym ogniem. W ruch idą kagańce, płonące piki czy lance oraz obręcze, a połtykacze płomieni uczują ku ucieście widzów.

Nie inaczej będzie i w tym roku. Serdecznie zapraszamy 19 października 2014 r. na kęcki Rynek. Moc atrakcji rodem ze średniowiecza oraz opieka Patrona gwarantowane!

Barbara Kuźma

Wydział Promocji i Rozwoju
Gminy Kęty

Turniej rycerski na Ryнку w Kętach

Kęty

Tomasz Bąk – Burmistrz Gminy Kęty

Eugeniusz Zawadzki – Przewodniczący
Rady Gminy

Po trwającej prawie 17 miesięcy inwestycji zakończono budowę nowego przedszkola z częścią budynku przeznaczoną na potrzeby gimnazjum. Przestronne sale, atrakcyjne zabawki, wyposażenie multimedialne – wszystko to dla naszych najmłodszych Lipniczan, którzy oficjalnie 1 września br. rozpoczną zajęcia w Samorządowym Przedszkolu w Lipnicy Murowanej.

Budowa nowego budynku przedszkola oraz gimnazjum w Lipnicy Murowanej zakończona

Wszystkim wiadomo, że pierwszy dzień w przedszkolu to zarówno dla maluchów, jak i ich rodziców wielkie przeżycie emocjonalne. Jednak nowoczesne i przestronne wnętrza z dużą ilością światła słonecznego, łazienki dla dzieci w każdej sali, nowe atrakcyjne zabawki, nowe meble, nowoczesny sprzęt audiowizualny przyczynią się do tego, że zabawa połączona z nauką będą dużo przyjemniejsze niż dotychczas. Nowoczesna kuchnia z pełnym wyposażeniem i stołówką sprawi, że jadłospis będzie mógł być o wiele bogatszy niż do tej pory, a dzieci będą chętniej jeść smaczne i zdrowe posiłki.

Kolejnym atutem jest przystosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych. Podjazd, winda, łazienki przystosowane dla dzieci z niepełnosprawnościami ruchowymi ułatwią i umożliwią uczestniczenie w życiu przedszkolnym praktycznie każdemu dziecku. Ponadto, w związku z pojawiającym się coraz częściej u małych dzieci problemem z różnego typu wadami wymowy, wyposażyliśmy kącik logopedy w nowoczesne oprogramowanie logopedyczne oraz w szereg innych urządzeń, gier i pomocy logopedycznych. No-

woczesny sprzęt audiowizualny dodatkowo uprzyjemni i uatrakcyjni pobyt dzieci w przedszkolu.

Również po wakacjach gimnazjaliści będą uczyć się w czterech nowych salach lekcyjnych, gdyż część obiektu została zaprojektowana i wybudowana jako dodatkowe skrzydło budynku szkolnego z przeznaczeniem na gimnazjum, co przyczyni się do poprawy warunków i jakości nauczania.

Koszt inwestycji budowy przedszkola oraz gimnazjum zamknął się w kwocie 3 mln 268 tys. 257 zł przy wsparciu unijnym w wysokości 2 mln 198 tys. 744 zł. Projekt pn. *Budowa budynku przedszkola oraz gimnazjum wraz z przewiązką komunikacyjną łączącą Zespół Szkół oraz infrastrukturą techniczną w Lipnicy Murowanej* współfinansowany był przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego MRPO 2007–2013.

Kolejnym atutem jest przystosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych. Podjazd, winda, łazienki przystosowane dla dzieci z niepełnosprawnościami ruchowymi ułatwią i umożliwią uczestniczenie w życiu przedszkolnym praktycznie każdemu dziecku. Ponadto, w związku z pojawiającym się coraz częściej u małych dzieci problemem z różnego typu wadami wymowy, wyposażyliśmy kącik logopedy w nowoczesne oprogramowanie logopedyczne oraz w szereg innych urządzeń, gier i pomocy logopedycznych. No-

Tomasz Gromala

Wójt Gminy Lipnica Murowana

Józef Radzięta-Rajbrot

Przewodniczący Rady Gminy
Lipnica Murowana

Gmina Łapsze Niżne przystąpiła do realizacji projektu pn. *Rozszerzenie sieci kotłowni na biomasę w budynkach publicznych Gminy Łapsze Niżne wraz z instalacją kolektorów słonecznych na budynkach prywatnych* współfinansowanego z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, w ramach działania 7.2 Poprawa jakości powietrza i zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Projekt Gminy Łapsze Niżne jest pierwszą tego typu kompleksową inwestycją w województwie małopolskim.

Łapsze Niżne stawiają na ekologię

Projekt zakłada montaż zestawów kolektorów słonecznych na stu dwudziestu ośmiu budynkach mieszkalnych, a także powstanie dwóch kotłowni na biomasę (refundacja wymiany kotła w Urzędzie Gminy; budowa kotłowni w budynku wielofunkcyjnym w Frydmanie). Rezultatem działań będzie zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko poprzez redukcję emisji CO₂. Dodatkowo, dzięki energii z instalacji solarnej wykorzystywanej do ogrzania wody w stu dwudziestu ośmiu obiektach mieszkalnych, zlikwidowana zostanie emisja CO₂, tlenków azotu i siarki. Jest to kolejne ekologiczne działanie Gminy, po budowie siedmiu kotłowni na biomasę w budynkach użyteczności publicznej.

Projekt *Rozszerzenie sieci kotłowni na biomasę w budynkach publicznych Gminy Łapsze Niżne wraz z instalacją kolektorów słonecznych na budynkach prywatnych* jest kontynuacją proekologicznej działalności Gminy Łapsze Niżne, bowiem w latach 2009–2012 realizowała ona już podobny projekt. Projekt pn. *Utworzenie sieci kotłowni na biomasę wraz z instalacją kolektorów słonecznych w budynkach użyteczności publicznej Gminy Łapsze Niżne* dofinansowany został w ramach MRPO na lata 2007–2013 dla działania 7.2 Poprawa jakości powietrza i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, tj. „Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego przez redukcję emisji zanieczyszczeń oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii”. Całkowita wartość projektu wyniosła ok. 5 mln 800 tys. zł, z czego 85% wydatków kwalifikowalnych pochodziło ze środków europejskich, a pozostałe 15% wydatków kwalifikowalnych ponosiła Gmina Łapsze Niżne. Projekt zakładał przebudowę istniejących, olejowych kotłowni na kotłownie biomasowe oraz montaż instalacji solarnej w wybranych budynkach użyteczności publicznej Gminy Łapsze Niżne. Przebudowane zostały wówczas kotłownie w szkołach podstawowych: we Frydmanie, Łapszach Wyżnych, Kacwinie, Trybszu, w gimnazjum w Łapszach Niżnych, w przedszkolu w Łapszach Niżnych, w Gminnym Ośrodku Kultury oraz w budynku remizy OSP w Niedzicy. W ramach tego projektu zrefundowano ponadto modernizację Ośrodka Zdrowia w Łapszach Niżnych, obejmującą instalację kolektorów słonecznych oraz budowę kotłowni dwumedialnej na opał stały – zrębki drewniane oraz na olej opałowy. Realizacja projektu przyczyniła się do zmniejszenia negatywnego oddziały-

wania na środowisko oraz obniżenia kosztów wytwarzania energii.

Z punktu widzenia ekologii biomasa używana do wytwarzania energii w specjalnie przystosowanych kotłach stanowi materiał cenniejszy od węgla, ponieważ w procesie spalania emituje mniej SO₂. Biomasa jest zatem materiałem znacznie wydajniejszym niż węgiel, stanowi stale odnawialne źródło w procesie fotosyntezy. Korzyścią ekonomiczną stosowania kotłowni na biomasę jest zmniejszenie kosztów wytwarzania energii, redukcja opłat za korzystanie ze środowiska oraz efektywne zagospodarowanie bioodpadów (brak konieczności utylizacji). Dodatkowo, zastosowanie biomasy wpływa pozytywnie na jakość życia ludności lokalnej, poprawia opłacalność produkcji rolniczej i znacznie zmniejsza zagrożenie pożarowe.

Inne źródło nieograniczonej, czystej i ekologicznej, a – co najważniejsze – darmowej energii stanowi słońce. Korzyści płynące z zastosowania instalacji solarnej to oszczędność energii niezbędnej do ogrzania wody użytkowej w proporcji ok. 60% w ciągu roku, uniezależnienie się od podwyżek cen nośników energii, wykorzystanie energii w pełni ekologicznej, tj. bez emisji dwutlenku węgla (CO₂), tlenków azotu i siarki, a więc przede wszystkim rezygnacja z rozwiązań obciążających w jakikolwiek sposób środowisko naturalne.

Piotr Miśkowicz (UG Łapsze Niżne)

Łapsze Niżne

Paweł Dziuban – Wójt Gminy Łapsze Niżne

Helena Klimczak – Przewodnicząca Rady Gminy Łapsze Niżne

Proekologiczna Gmina Miechów

Obecnie w mieście i gminie prowadzone są inwestycje ze środków budżetu gminy oraz zadania, na realizację których samorząd Miechowa uzyskał dofinansowanie z funduszy krajowych i zewnętrznych. W dużym stopniu środki te wykorzystane zostaną na działania z zakresu ochrony środowiska.

W 2012 r. Gmina Miechów przystąpiła do realizacji projektu pn. *Instalacja systemów energii odnawialnej w gminach: Niepołomice, Wieliczka, Skawina oraz Miechów na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych*. Projekt jest współfinansowany przez Szwajcarię w ramach szwajcarskiego programu współpracy – jego liderem jest Gmina Niepołomice. W ramach programu zamontowanych zostanie 420 zestawów kolektorów na domach prywatnych i 7 na budynkach użyteczności publicznej. W grudniu 2013 r. rozpoczęto instalację układów solarnych na gospodarstwach domowych. Do 20 czerwca br. zamontowano 160 zestawów. Wartość zadania dla Gminy Miechów to 6 mln 945 tys. 188 zł. Dofinansowanie z Programu Szwajcarskiego stanowi 60% wymienionej kwoty, wkład beneficjentów 30%, a udział gminy 10% wartości projektu. Termin zakończenia realizacji to 2016 r.

tów związanych z demontażem, pakowaniem, transportem, rozładunkiem i deponowaniem na składowiskach materiałów niebezpiecznych pokryć dachowych zawierających azbest. Dotychczas na terenie Gminy Miechów w ramach tych prac usunięto łącznie 210 ton tej substancji (u 65 mieszkańców). W 2014 r. planuje się demontaż aż 400 ton, do końca 2016 r. przewiduje się usunięcie kolejnych

800 ton azbestu z terenu Gminy.

KAWKA – to nazwa ogólnopolskiego programu, w ramach którego z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej można pozyskać fundusze przeznaczone na dotacje celowe do inwestycji służących ochronie powietrza. W ramach I edycji programu Gmina Miechów uzyskała dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie na modernizację kotłowni węglowych w centrum miasta oraz na dwóch największych osiedlach. Na jednym z nich obecnie istniejąca kotłownia zostanie zastąpiona indywidualnymi kotłowniami gazowymi w 11 blokach. Wykonana będzie również indywidualna instalacja solarna na każdym z tych bloków dla potrzeb ciepłej wody użytkowej. Na drugim z osiedli w 2015 r. przewiduje się likwidację kotłowni węglowej i zastąpienie jej nowoczesną kontenerową kotłownią gazową. Zlikwidowana zostanie także kotłownia węglowa w północnej pierzei Rynku, a w jej miejsce powstaną dwie oddzielne kotłownie gazowe. W ramach powyższego projektu Gmina Miechów stara się także o zwrot kosztów za zmodernizowane w 2011 r. źródło ciepła w bloku przy Ks. Skorupki. Łączna wartość całego przedsięwzięcia to 2,5 mln zł (z czego kwota dofinansowania to 1,8 mln zł).

W ramach programu KAWKA pn. *Likwidacja niskiej emisji w Gminie Miechów – etap II*, opracowany został regulamin, w którym określono zasady dofinansowania wymiany starych pieców na nowe, ekologiczne urządzenia grzewcze. Projekt skierowany jest do właścicieli budynków jednorodzinnych, wielorodzinnych i lokali mieszkalnych położonych na terenie miasta Miechów. Od 24 marca do 7 kwietnia br. w Gminie przyjmowane były deklaracje dotyczące udziału w projekcie, które stanowią podstawę ubiegania się Gminy o dotację ze środków Narodowego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Od 2013 r. Gmina Miechów uczestniczy w 4-letnim programie pn. *Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego*. Projekt realizowany jest w partnerstwie między Miastem i Gminą Szczucin (Instytucją Realizującą), a Małopolską Agencją Energii i Środowiska oraz 48 gminami z Małopolski (Partnerami Projektu). Wartość dofinansowania dla Gminy Miechów wynosi 1 mln 789 tys. 280 zł, wkład własny to kwota 315 tys. 755 zł. Przedsięwzięcie umożliwi demontaż i składowanie rakotwórczych odpadów azbestowych oraz zabezpieczenie materiałów budowlanych z zawartością azbestu. Dla mieszkańców demontaż jest bezpłatny, projekt pokrywa 100% kosztów

Miechów

Dariusz Marczewski – Burmistrz Gminy i Miasta w Miechowie
Jerzy Muszyński – Przewodniczący Rady Miejskiej w Miechowie

UGiM Miechów

Kasina Wielka kibicowała Justynie Kowalczyk

Podczas Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Soczi mieszkańcy Kasiny Wielkiej z napięciem dopingowali występy w biegach narciarskich swojej rodaczki Justyny Kowalczyk, która swoimi startami przyciągała przed telewizory miliony kibiców w całym kraju.

W Domu Strażaka w jej rodzinnej miejscowości, dzięki staraniom Wójta Gminy Bolesława Żaby oraz kasińskich radnych i strażaków, zorganizowano wspólne kibicowanie. – *We wspólnym dopingowaniu Justynie podczas jej startów w Zimowych Igrzyskach Olimpijskich brali udział zarówno starsi mieszkańcy Kasiny Wielkiej, jak również młodzież, a także małe dzieci. Kibice wyposażeni w stroje w barwach biało-czerwonych oraz w gadzety typu trąbki, gwizdki i kołatki dopingowali wszystkie starty naszej zawodniczki. Najszczęśliwszym dniem dla wszystkich kibiców był start Kowalczyk w biegu na 10 km stylem klasycznym, podczas którego Justyna zdobyła złoty medal. Radość trwała bardzo długo, a chóralne „sto lat” i „dziękujemy Ci Justyno” rozbrzmiewały niemal do czasu ceremonii wręczenia medalu – relacjonują organizatorzy „strefy kibica”.*

Pan Bolesław Jania, miejscowy cukiernik, a zarazem Radny wsi Kasina Wielka, przygotował olbrzymi tort w kształcie złotego medalu z Soczi, którego kawałek dostał każdy z uczestników wspólnego kibicowania. Druhowie Ochotniczej Straży Pożarnej na zakończenie wspólnych spotkań ugościli kibiców smacznym bigosem i ciepłą herbatą.

Razem z kibicami zgromadzonymi w miejscowej remizie „kciuki” za Justynę trzymali: biathlonista Jan Ziemiąnin – czterokrotny uczestnik zimowych olimpiad oraz Zygmunt Łyżnicki – wielokrotny uczestnik biegów maratońskich w USA. Nie zabrakło przedstawicieli władz powiatowych i gminnych: Jana Puchały – starosty limanowskiego, Jana Chorągwickiego – przewodniczącego Rady Gminy Mszana Dolna, Bolesława Żaby – wójta Gminy i jego zastępcy – Tadeusza Klimka, a także radnych Kasiny Wielkiej i dyrektorów szkół z terenu Gminy. Najbardziej wyróżniającą się grupą byli mieszkańcy Domu Pomocy „Diana” w Kasinie Wielkiej, którzy nie opuścili żadnego startu Justyny.

Mimo że Justyna Kowalczyk wycofała się z biegu na 30 km, wszyscy cieszyli się ze złotego medalu zdobytego na 10 km.

Dom Strażaka nie był jedynym miejscem kibicowania Justynie Kowalczyk. Strefę kibica w barze „U Rafała” zorganizował „Fanclub” Justyny. Wielu kibiców oglądało też biegi z udziałem naszej zawodniczki indywidualnie, w rodzinie lub w gronie przyjaciół – w zaciszu własnych domów. Warto również zaznaczyć, że czterech mieszkańców Gminy i Miasta Mszana Dolna w czasie tygodniowego pobytu w Rosji, osobiście oglądało m.in. bieg Justyny Kowalczyk po złoto olimpijskie. Nie zabrakło ich także pod skocznią oraz na trybunach toru łyżwowego w najbardziej emocjonujących momentach startów polskich zawodników.

Piotr Lulek

W imieniu władz samorządowych Gminy Mszana Dolna oraz całej społeczności tego regionu, a także swoim własnym, składamy Pani Justynie Kowalczyk – Złotej Medalistce Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Soczi – wyrazy najwyższego uznania i szacunku. Kibicując Pani podczas wszystkich startów olimpijskich, przeżyliśmy chwile wspaniałych emocji, niezapomnianych przeżyć i ogromnych wzruszeń. Dziękujemy Pani Kasina Wielka gościła na ustach całego świata. Dziękujemy za kreowanie pozytywnej marki tego regionu; dziękujemy za to, że jest Pani jego niekwestionowaną Ambasadorką.

Jan Chorągwicki

Przewodniczący Rady Gminy Mszana Dolna

Bolesław Żaba

Wójt Gminy Mszana Dolna

Muszyna: Za nami sukcesy w zdobywaniu środków unijnych, przed nami nowe wyzwania...

Lider w pozyskiwaniu środków finansowych z Unii Europejskiej

Działalność władz samorządowych Muszyny w ostatnim okresie była pełna wyzwań i z pewnością niełatwa. Ale opłaciło się. Rosnąca z roku na rok frekwencja turystów i najwyższy spośród gmin Małopolski wskaźnik pozyskiwania środków z Unii Europejskiej w przeliczeniu na jednego mieszkańca to duże wyróżnienie. Muszyna jest obecnie ukształtowaną i dobrze osadzoną – w systemie „zdobycia środków unijnych” – instytucją. Choć oczywiście jest jeszcze wiele do zrobienia, to działania zrealizowane w ostatnich latach pozwalają inaczej spojrzeć na niektóre przyszłe aspekty funkcjonowania Gminy. Podjęte działania organizacyjne związane z oszczędnościami oraz przygotowaniem się do pozyskania środków unijnych w nowej perspektywie finansowej pozwalają poważnie myśleć o dalszym rozwoju Gminy.

Gmina nie do poznania

Jeżeli ktoś swoją ostatnią wizytę w Muszynie pamięta jeszcze sprzed kilku lat, to zapewne będzie mile zaskoczony dokonanymi tutaj zmianami. Nie sposób w tym miejscu nie wspomnieć o zrewitalizowanej dzielnicy uzdrowskiej „Zapoprządzie”. Nowe ścieżki spacerowe, odremontowana przestrzeń wokół pijalni wody mineralnej, Centrum Rekreacji i Sportu z niebywałym kompleksem basenowym i parkiem linowym, kameralna restauracja, skatepark, plac zabaw i unikatowe ogrody zmysłów tworzą miejsce, które koniecznie trzeba odwiedzić, goszcząc w Muszynie.

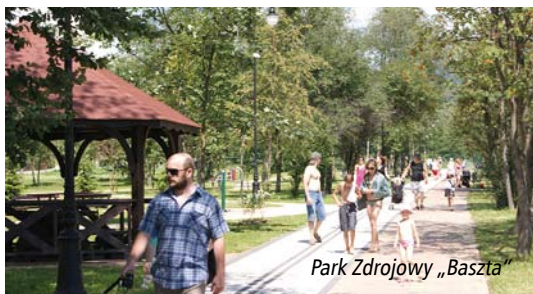

Kolejne zmiany można dostrzec przy wzgórzu zamkowym, gdzie powstał Park Zdrojowy „Baszta”. Znajdują się tutaj dwie nowe pijalnie wody mineralnej, ścieżka zdrowia z plenerowymi, ogólnodostępnymi siłowniami, a także boisko wielofunkcyjne do gier zespołowych. Same ruiny zamku, górującego nad miastem od wieków, również przeżyły renesans i stanowią niemałą atrakcję turystyczną Gminy. Nowopowstały park zdrojowy jest szczególnie ulubionym miejscem turystów w sezonie letnim. Wszystko to za sprawą potoczku Szczawnik, który uzupełnia ofertę rekreacyjną podczas upalnych dni. O zmodernizowanie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej lokalny samorząd zabiegał od lat, ale nie udało się jej zrealizować, gdyby nie środki finansowe z Unii Europejskiej. Efekty niektórych z tych przedsięwzięć przedstawiają fotografie zamieszczone w artykule.

Czym jeszcze zaskoczy nas Muszyna?

Nowy okres finansowania ze środków UE daje perspektywę dalszego rozwoju Gminy, ale stawia także przed jej władzami nowe wyzwania. Mimo to, w Muszynie planuje się już kolejne kluczowe inwestycje, wśród których można wymienić: realizację II etapu budowy obwodnicy, budowę stawów rekreacyjnych, stworzenie ponad 40 km tras rowerowych wzdłuż Doliny Popradu, rewitalizację rynku, dalszą odbudowę ruin zamku, a także modernizację Centrum Rekreacji i Sportu „Zapoprządzie” (poszerzenie oferty o kryte baseny). Jednak największym przedsięwzięciem w nadchodzących latach będzie budowa krytego stoku narciarskiego.

UMiGU Muszyna

Jan Golba – Burmistrz Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna
Jerzy Majka – Przewodniczący Rady Miasta i Gminy Uzdrowskiej Muszyna

W ramach projektu pn. Edukacja z zakresu bezpieczeństwa i pierwszej pomocy w Powiecie Myślenickim i Kantonie du Valais – wymiana dobrych praktyk instytucjonalnych, samorządowych i szkolnych 6 lutego 2014 r. w Myślenicach odbyła się Polsko-Szwajcarska Konferencja pod honorowym patronatem Ambasadora Szwajcarii w Warszawie, Wojewody Małopolskiego, Marszałka Województwa Małopolskiego oraz Polskiej Rady Resuscytacji.

Konferencja w Powiecie Myślenickim

Na zaproszenie starosty myślenickiego Józefa Tomala na konferencję przybyli zagraniczni goście: David Jegge – specjalista w Departamencie Edukacji Kantonu du Valais, koordynator projektu ze strony szwajcarskiej, Alexandre Briguet – ratownik medyczny, koordynator wypadków masowych w Kantonie, instruktor Europejskiej Rady Resuscytacji, Patrice Clivaz – Dyrektor Szkoły Pedagogicznej w Kantonie du Valais, były przewodniczący parlamentu kantonu, a także przedstawiciele gmin, służb ratunkowych, szkół oraz organizacji zajmujących się udzielaniem pierwszej pomocy i szkoleniami z tego zakresu z terenu powiatu myślenickiego.

Celem głównym konferencji było zintegrowanie osób, służb i instytucji wokół edukacji z zakresu pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia lub życia, włączając w to przedstawicieli Partnerskiego Kantonu w Szwajcarii. Konferencja składała się z trzech sesji, które poprowadzili: prof. dr hab. Janusz Andres w zakresie edukacji udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia w Polsce i Szwajcarii na poszczególnych etapach kształcenia w ramach obowiązującego systemu szkolnictwa, dr hab. med. Leszek Brongel w zakresie ochrony zdrowia i organizacji systemu ratownictwa medycznego w Polsce i Szwajcarii na przykładzie Powiatu Myślenickiego i Kantonu du Valais, a także wicestarosta Tomasz Suś, prezentujący najważniejsze zadania i współczesne wyzwania dla samorządów w kontekście bezpieczeństwa w stanach zagrożenia życia na przykładzie Powiatu Myślenickiego. Małgorzata Bajer – kierownik Wydziału Promocji i Ochrony Zdrowia, inicjatorka wieloletniego, powiatowego programu edukacyjnego w zakresie pierwszej pomocy, przedstawiła wskaźniki i organizację systemu ratownictwa medycznego w Polsce i Szwajcarii na przykładzie Powiatu Myślenickiego i Kantonu du Valais. Podkreśliła również, iż realizowany obecnie we współpracy z Kantonem du Valais projekt jest kontynuacją działań Powiatu Myślenickiego, które rozpoczęły się kilka lat temu pomysłem na projekt Szkoła Młodych Ratowników.

Podczas konferencji swoją działalność w zakresie pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia zaprezentowali wolontariusze ze Szkoły Młodych Ratowników oraz Fundacja Maltańska Służba Medyczna. – *Niezwykle istotne są rekomendacje dla obydwu samorządów – Powiatu Myślenickiego i Kantonu du Valais – w kontekście zadań publicznych: edukacji, bezpieczeństwa i ochrony*

zdrowia, płynące z konferencji – podkreślił Józef Tomal, starosta myślenicki. – Niezależnie od systemu ratownictwa medycznego oraz uwarunkowań charakterystycznych dla Polski i Szwajcarii, zadanie publiczne samorządów związane z zapewnieniem bezpieczeństwa obywateli w stanach zagrożenia życia jest priorytetowe. Samorządy, szkoły, przedstawiciele służb i organizacji ratowniczych mają więc ciągle wiele do zrobienia – podsumował starosta.

W trakcie konferencji przedstawiciele środowiska biznesowego w osobach Barbary Fugiel – Dyrektor Oddziału BNP Paribas Bank Polska S.A. w Myślenicach, Edwarda Biernackiego – Prezesa Zarządu Małopolskiego Banku Spółdzielczego w Wieliczce, Bogusława Bąka – Wiceprezesa Zarządu Fabryki Narzędzi KUŹNIA S.A. i Tadeusza Sawickiego – przedsiębiorcy z firmy INTER-ZOO w Osieczanach wręczyli na ręce starosty myślenickiego Józefa Tomala, burmistrza Dobczyc Marcina Pawlaka oraz burmistrza Sułkowic Piotra Pułki, a także dyrektora Urzędu Miasta i Gminy Myślenice Mieczysława Kęska, czeki o wartości 7.000 zł każdy, przeznaczone na wsparcie zakupu urządzeń ratujących życie – defibrylatorów AED. Zakupiony sprzęt został zainstalowany w Myślenicach (2 szt.), Dobzczycach i Sułkowicach.

Wydział Promocji, Strategii i Funduszy Europejskich Starostwa Powiatowego w Myślenicach

Uroczyste wręczenie czeków na zakup defibrylatorów AED, od lewej: Piotr Pułka – Burmistrz Gminy Sułkowice, Bogusław Bąk – Wiceprezes Zarządu Fabryki Narzędzi KUŹNIA S.A. w Sułkowicach, Barbara Fugiel – Dyrektor Oddziału BNP Paribas Bank Polska S.A. w Myślenicach, Józef Tomal – Starosta Myślenicki, Tadeusz Sawicki – przedsiębiorca z Firmy INTER-ZOO w Osieczanach, Marcin Pawlak – Burmistrz Gminy i Miasta Dobczyce, Edward Biernacki – Prezes Zarządu Małopolskiego Banku Spółdzielczego w Wieliczce, Mieczysław Kęsek – Dyrektor Urzędu Miasta i Gminy Myślenice.

Centrum Obsługi Turystów w Brzezince

18 marca nastąpiło oficjalne otwarcie Centrum Obsługi Turystów w Brzezince. Warto ponad 5,5 mln zł inwestycja została sfinansowana ze środków rządowych i z budżetu Gminy Oświęcim. Przykuwający wzrok okazały budynek stanął kilkaset metrów od drutów byłego obozu zagłady Birkenau. Obiekt, poza obsługą turystów, będzie pełnił także funkcję edukacyjną, historyczną oraz informacyjną.

Na otwarciu COT obecni byli m.in. przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, Starostwa Powiatowego w Oświęcimiu, Miasta Oświęcim oraz Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau. Pojawili się też projektanci futurystycznej bryły obiektu i jego budownicy, lokalni przedsiębiorcy, duchowni, szefowie gminnych instytucji, radni i sołtysi. Stronę rządową reprezentował wicewojewoda małopolski Andrzej Haręźlak.

Wszystkich przybyłych serdecznie powitała Wójt Gminy Oświęcim Małgorzata Grzywa. Nadmieniała ona, że Centrum Obsługi Turystów w Brzezince zrealizowano w ramach kompleksowej inwestycji obejmującej budowę głównego parkingu dla zwiedzających KL Birkenau wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy ul. Męczeństwa Narodów i ul. Czernichowskiej. W I etapie realizacji, w latach 2010–2011, w ramach Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego, powstał parking mogący pomieścić blisko dwieście pojazdów, w tym ponad trzydzieści autokarów. – Koszty wykonania parkingu wyniosły 4 mln zł, z czego środki OSPR stanowiły 3,5 mln zł, a środki Gminy Oświęcim 0,5 mln złotych – przypomniała pani wójt. – Natomiast podczas II etapu inwestycji realizowanego w latach 2012–2013, przy istniejącym już parkingu wybudowano obiekt, który właśnie dziś uroczystie otwieramy – powiedziała pani wójt, dodając, iż koszty realizacji tego etapu inwestycji pochłonęły 5,5 mln zł, z czego środki OSPR wyniosły 4,5 mln zł, a środki Gminy Oświęcim ponad 1 mln zł. Łączny koszt obu etapów tej inwestycji wyniósł więc 9,5 mln zł!

Małgorzata Grzywa podkreśliła, że COT służyć będzie nie tylko licznym odwiedzającym Miejsce Pamięci turystom, ale przyczyni się także do powstania nowych miejsc pracy oraz uporządkowania ruchu odwiedzających były KL Birkenau. – W niedalekiej przyszłości w tym obiekcie planowane jest otwarcie wystawy pt. „Dom Utracony”, poświęconej mieszkańcom Brzezinki oraz okolicznych miejscowości, którzy podczas II wojny światowej zostali wysiedleni, a z cegieł ich domów wybudowano baraki w KL Birkenau – powiedziała pani wójt. – Będzie to pierwszą tego typu wystawą w Polsce pokazującą historyczną prawdę, krzywdy, jakich doznali nasi mieszkańcy – bowiem to oni byli pierwszymi ofiarami KL Birkenau. Planowana wystawa ma aprobatę prof. Władysława Bartoszewskiego, Przewodniczącego Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej, a zarazem Honorowego Obywatela Gminy Oświęcim. Przesłaniem tej niezwykłej ekspozycji ma być idea, aby już nikt nie utracił własnego domu.

Pani wójt podziękowała tym wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tej szczególnej dla Gminy Oświęcim inwestycji. – Ministerstwu za przekazane środki finansowe; Panu Tadeuszowi Trzeptałce – koordynatorowi z ramienia wojewody Oświęcimskiego Strategicznego Programu Rządowego za dobrą współpracę; Chemobudowie Kraków S.A., w tym szczególnie kierownikowi budowy Panu Mariuszowi Suwajowi, który z największym poświęceniem i determinacją prowadził każdy etap tej budowy; Pracownikom Urzędu Gminy Oświęcim, w tym wydziałowi inwestycji – wliczyła Małgorzata Grzywa.

Andrzej Haręźlak, wicewojewoda małopolski, podziękował pani wójt za to, że wspólnymi siłami polskiego rządu i samorządu udało się stworzyć wysokiej klasy centrum obsługi turystów z zapleczem parkingowym dla przeszło miliona turystów z całego świata rokrocznie odwiedzających Miejsce Pamięci Auschwitz-Birkenau. – Powstało symboliczne miejsce. Obiekt pokazujący, że zwyciężyło życie, zwyciężyła kultura człowieka – dodał wicewojewoda.

W części artystycznej uroczystości wystąpiła młodzież z Gimnazjum Gminnego nr 2 w Zaborzu oraz uczniowie Szkoły Podstawowej w Brzezince.

Rafał Lorek
(UG Oświęcim)

fot. Rafał Lorek

„Okno na świat” już otwarte

28 lutego 2014 r. „Okno Na Świat” Spółdzielnia Socjalna w Słopnicach została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym i oficjalnie rozpoczęła działalność.

Celem utworzenia spółdzielni była potrzeba stworzenia na terenie Słopnic miejsc pracy dla osób bezrobotnych, w szczególności dla kobiet, oraz aktywizacja zawodowa. Spółdzielnie utworzyły dwa podmioty: Gmina Słopnice oraz Fundacja KTO Kultura – Troska – Otwartość.

Spółdzielnia prowadzi punkt opieki nad dziećmi do lat 3 pn. „Kraina Radości”, w którym oferuje miejsca dla trzynastoorga dzieci. Opiekunowie dzienni pracujący w spółdzielni mogą także świadczyć usługi w domu zamieszkania dziecka. Punkt oferuje opiekę codziennie w godzinach od 7.00 do 17.00, przyjmuje dzieci od 9 miesiąca życia do ukończenia 3 roku życia, organizuje także imprezy dla dzieci, kindebale, urodziny.

Codzienny pobyt dziecka powyżej pięciu godzin (maksymalne godziny 7–17) wynosi 576 zł bez wyżywienia. Spółdzielnia uzyskała dofinansowanie ze środków Wojewody Małopolskiego z programu *Maluch 2014*. Dzięki dofinansowaniu miesięczna odpłatność ponoszona przez rodziców za jedno dziecko to 400 zł (drugie dziecko w przypadku rodzeństwa: 350 zł). Rodzice mogą także korzystać z pakietów godzinowych – wykupić pule 20, 50 lub 100 godzin, do wykorzystania w dowolnych dniach w ciągu miesiąca.

Spółdzielnia świadczy również usługi opieki nad osobami starszymi oraz usługi filmowe dla biznesu, gmin, organizacji pozarządowych oraz osób prywatnych. Można zamówić profesjonalny film reklamowy,

reportaż, film z uroczystości firmowych lub rodzinnych: wesela, chrzcin i innych imprez. Profesjonalny, wysokiej jakości sprzęt filmowy pozwala na produkcję filmów w zapisie HD i Full HD. W przyszłości spółdzielnia planuje rozszerzyć ofertę o usługi porządkowe, sprzątanie domu, biura, prace budowlane i remontowe. Wszelkich informacji o usługach udziela Prezes Spółdzielni Pani Elżbieta Banach, tel. 606 511 341, są one też umieszczane na stronie www.oknonaswiat-slopnice.pl.

Edward Sroka (Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słopnicach)

Słopnice

Adam Sołtys – Wójt Gminy Słopnice

Józef Filipiak – Przewodniczący Rady Gminy Słopnice

Założyciele spółdzielni socjalnej: Adam Sołtys – Wójt Gminy Słopnice, Edward Sroka – kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słopnicach oraz przedstawiciele Fundacji KTO Kultura – Troska – Otwartość z Prezes Fundacji Agnieszką Lewonowską-Banach

Dzień Dziecka 2014 w „Krainie Radości” – punkcie opieki nad dziećmi w Słopnicach

Sucha Beskidzka – ekolider regionu

Ochrona środowiska to ważny temat ostatnich lat. Wiele się mówi o konieczności proekologicznych inwestycji, ale też o zmianie niektórych przyzwyczajęń. Firmy i instytucje opracowują coraz to nowe programy związane z ekologią, które nie zawsze są wcielane w życie. Tymczasem w Suchej Beskidzkiej priorytetowe traktowanie środowiska naturalnego uwidacznia się na co dzień, zarówno w realizowanych systematycznie przez samorząd inwestycjach proekologicznych, jak również w działaniach mieszkańców.

Efekty wspólnych przedsięwzięć w tej dziedzinie już wielokrotnie budziły uznanie, również na arenie ogólnopolskiej. W ubiegłym roku szczególnym wyróżnieniem był tytuł **Eko-Lidera 20-lecia**, przyznany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. To prestiżowe wyróżnienie jest równocześnie podsumowaniem kluczowych dla miasta działań proekologicznych ostatnich 20 lat. W tym czasie samorząd Suchej Beskidzkiej za kwotę blisko 35 mln zł zrealizował ponad sto inwestycji, których celem była szeroko rozumiana ochrona środowiska. – *Wiele inwestujemy w tę dziedzinę, bo ma ona ogromne znaczenie dla jakości życia mieszkańców. Mamy też świadomość, że naszym obowiązkiem jest zachowanie dla przyszłych pokoleń tych pięknych terenów, w których żyjemy, w jak najlepszym stanie* – mówi burmistrz Stanisław Lichosyt.

czona dzięki sukcesywnej rozbudowie sieci gazowej, z której obecnie korzystają nie tylko wszystkie instytucje i prawie wszystkie zakłady pracy w mieście, ale również coraz więcej mieszkańców, wspieranych w tym przez samorząd, który od trzech lat dopłaca wszystkim tym, którzy zdecydowali się na wymianę systemów grzewczych na proekologiczne.

W Suchej Beskidzkiej na długo przed wprowadzeniem wymogów nowej ustawy dotyczącej odpadów komunalnych działań już system selektywnej zbiórki, w który coraz lepiej i chętniej angażowali się mieszkańcy. Został on opracowany na wszystkich etapach gospodarowania odpadów, począwszy od rekultywacji starego wysypiska i powstanie profesjonalnej sortowni, poprzez akcje informacyjne i edukacyjne dla mieszkańców, aż do sprawnie realizowanych poszczególnych procesów, których ostatecznym efektem jest wysoki stopień segregacji odpadów.

Samorząd Suchej Beskidzkiej ukierunkowany jest głównie na zrównoważony rozwój miasta, który odbywa się przy poszanowaniu środowiska naturalnego, i dlatego też proekologiczne inwestycje i działania prowadzone są na wielu obszarach, przede wszystkim gospodarczym, infrastrukturalnym oraz społecznym.

W tym roku samorząd rozpoczyna kolejne inwestycje proekologiczne, związane głównie z odnawialnymi źródłami energii i zwiększeniem efektywności energetycznej, w tym również przy wykorzystaniu instalacji solarnych i fotowoltanicznych. Na realizację tego zadania Gmina pozyskała środki unijne, które pokryją ok. 80 proc. kosztów planowanych prac.

W ciągu ostatnich kilkunastu lat duży nacisk został położony na rozbudowę sieci wodno-ściekowej. Ogrom pracy oraz środków finansowych zaowocował tym, że obecnie blisko 85 proc. mieszkańców jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej. Dużym wsparciem w tych inwestycjach były dotacje i preferencyjne pożyczki udzielane przez WFOŚiGW w Krakowie. Z umiejętności pozyskiwanych środków zewnętrznych korzystała również Sucha Beskidzka m.in. przy modernizacji oczyszczalni ścieków, czy też budowie kanalizacji sanitarnej w strefie aktywności gospodarczej „Dąbie”.

W konsekwentnie realizowanych działaniach suskiego samorządu, których celem jest wszechstronny rozwój miasta, centrum stanowi zawsze środowisko naturalne. Dowodem tej ciężkiej pracy są nie tylko nagrody i wyróżnienia, ale przede wszystkim wygląd miasta – czystego, zadbanego, przyjaznego dla mieszkańców i turystów.

ER

Sucha Beskidzka

Stanisław Lichosyt – Burmistrz Miasta Sucha Beskidzka

Bogusław Ćwiękała – Przewodniczący Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej

Pod takim hasłem odbyły X Targi Edukacyjno-Wydawniczo-Informacyjne, zorganizowane 27 marca 2014 r. w I Liceum Ogólnokształcącym im. Marcina Wadowity w Wadowicach.

Gimnazjalisto! Dziś wybierz swoją przyszłość!

Podczas imprezy zaprezentowało się piętnaście szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wadowicki. Swoje stoiska miały również wyższe uczelnie (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej, Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej i Staropolska Szkoła Wyższa w Myślenicach) oraz szkoły niepubliczne. Nie zabrakło także Powiatowego Urzędu Pracy w Wadowicach i Ochotniczego Hufca Pracy w Wadowicach.

Przybyłych gości powitali gospodarze: Dyrektor I LO w Wadowicach Janina Turek i uczeń klasy I d tej szkoły – Bartłomiej Targosz. Uroczystego otwarcia imprezy dokonała Wicestarosta Marta Królik, która zwróciła uwagę, że decyzja o wyborze dalszej ścieżki edukacji musi być przemyślana. Błędny wybór może skutkować koniecznością zmiany szkoły, uniemożliwieniem wejścia na rynek pracy czy rezygnacją z wykonywania wymarzonego zawodu. Wicestarosta Marta Królik przypomniała, że w szkołach ponadgimnazjalnych i placówkach oświatowych Powiatu Wadowickiego uczy się obecnie 5616 uczniów, w tym 1650 pierwszoklasistów. Kadra pedagogiczna to 653 nauczycieli, zatrudnionych na 572 etatach. Dla najzdolniejszych uczniów corocznie przyznawane są stypendia naukowe Rady Powiatu w Wadowicach. O wysokim poziomie powiatowej edukacji świadczą dobre wyniki egzaminów maturalnych i zawodowych, a także miejsca placówek w ogólnopolskich rankingach szkół ponadgimnazjalnych, sporządzanych przez „Perspektywę” i „Rzeczpospolitą”. Dyrektorzy powiatowych szkół stale doskonalą ofertę, tak aby była jak najlepiej dostosowana do zainteresowań młodzieży i potrzeb rynku pracy. Dużą szansą na zdobycie nowych umiejętności są działania w ramach projektu pn. *Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce*, realizowanego na terenie powiatu wadowickiego od 2010 r. Jego beneficjentami zostało 3415 uczniów, a wartość zakupionego sprzętu dydaktycznego wyniosła prawie 1 mln zł.

Znaczenie właściwego wyboru ścieżki edukacji dla dalszego rozwoju młodych ludzi podkreślali również zaproszeni na Targi goście. Poseł do Parlamentu Europejskiego Bogusław Sonik zaznaczył, że dzisiejszy świat stoi otworem dla młodych i wykształconych ludzi,

a członkostwo Polski w UE stwarza uczniom możliwość realizacji swoich planów i marzeń nie tylko w ojczyźnie, ale również poza jej granicami. Przedstawiciel Departamentu Edukacji i Kształcenia Ustawicznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego Dariusz Baranowski zauważył, że wybór szkoły ponadgimnazjalnej wcale nie jest łatwy. Duże znaczenie ma fakt, że dzisiejsze szkoły są otwarte dla uczniów, a coraz powszechniejsze jest doradztwo zawodowe, które ułatwia młodym ludziom podjęcie decyzji o wyborze ścieżki edukacji. Z kolei Dyrektor wadowickiej Delegatury Kuratorium Oświaty w Krakowie Elżbieta Kowalczyk podkreśliła, że w placówkach oświatowych na terenie powiatu realizowanych jest wiele ciekawych inicjatyw. Podziękowania za tą otwartość i „wyjście” do potencjalnych uczniów przekazała dyrektorom i całej kadrze pedagogicznej szkół powiatu wadowickiego.

Uczniowie poszczególnych szkół przygotowali minipokazy, które przybliżyły gimnazjalistom pracę m.in. kosmetyczki, fryzjera, technika reklamy, cukiernika czy informatyka. Zwiedzający mieli też okazję poznać osobie najlepsze uczniów, laureatów olimpiad i konkursów oraz ich opiekunów, a także uzyskać porady z zakresu kształcenia zawodowego, elektronicznej rekrutacji oraz informacje na temat wsparcia edukacyjnego uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przygotowane przez pedagogów szkolnych, psychologów i doradców zawodowych.

Podczas części artystycznej imprezy wystąpił zespół chórny Cordis II z I Liceum Ogólnokształcącego w Wadowicach – laureat przeglądu „Kokon 2014 Artystyczna Wylęgarnia” w kategorii zespoły wokalne. Grupa Teatralna „Dzieci Pani Zimy” – działająca w Liceum od lutego br. zaprezentowała spektakl pt. „Babska sztuka”. Poczęstunek przygotowali uczniowie klas gastronomicznych Zespołu Szkół Nr 3 im. ks. prof. J. Tischnera w Wadowicach.

Starostwo Powiatowe w Wadowicach

Powiat Wadowicki

Jacek Jończyk – Starosta Wadowicki

Józef Łasak – Przewodniczący Rady Powiatu w Wadowicach

Wraz z nadejściem wiosny pełną parą ruszają tarnowskie inwestycje drogowe. Nowe, przebudowane i wyremontowane drogi nie tylko udrożnią ruch w mieście, ale także ułatwią dojazd do nowych terenów inwestycyjnych, zlokalizowanych po północnej stronie Zakładów Mechanicznych.

Drogowa ofensywa w Tarnowie

SAG II i III

Dwie największe tegoroczne inwestycje, które wiązać będą się także z rozbudową układu drogowego miasta, to kolejne etapy rozbudowy Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG) przy ul. Wiesława Wody.

I etap rozbudowy SAG zakończył się w 2012 r. Powstały m.in. rondo na skrzyżowaniu ulic Mościckiego i Czystej oraz nowa droga do przyszłych terenów inwestycyjnych. Prace nad drugim etapem powinny ruszyć w maju i zakończyć się późną jesienią. Polegać będą m.in. na uzbrojeniu działek, przebudowie infrastruktury podziemnej oraz budowie wewnętrznych dróg dojazdowych dla przyszłych inwestorów. Koszt tych prac to w sumie ok. 6 mln zł, z czego ok. 4 mln pochodzi z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Z kolei umowa z wykonawcą trzeciego i zarazem ostatniego etapu powinna zostać zawarta zaraz na początku kwietnia, wtedy też będzie można rozpocząć prace projektowe. Inwestycja powinna ruszyć jesienią. Powstanie kilka kilometrów nowej drogi, która będzie kontynuacją już funkcjonującego odcinka pomiędzy rondem przy ul. Mościckiego a Zakładami Mechanicznymi. Połączy ona dwie ważne miejskie arterie komunikacyjne, czyli właśnie ul. Mościckiego z ul. Krakowską. Będzie to możliwe również dzięki przebudowywanemu przez PKP wiaduktowi przy ul. Warsztatowej, który uzyska zupełnie nowe parametry, pozwalające na przejazd samochodów ciężarowych. Koszt trzeciego etapu wyniesie prawie 40 mln zł, z czego 20 mln dopłaci Unia Europejska. Łącznie, sumując wszystkie etapy, przebudowa tej części miasta pochłonie ponad 70 mln zł. – *To jedno z najtrudniejszych i największych zadań inwestycyjnych, jakie realizuje miasto. Tym ważniejsze, że da także nowe miejsca pracy. Większa była tylko budowa tzw. połączenia z autostradą, które kosztowało ponad 90 mln zł* – podkreśla zastępca prezydenta Henryk Słomka-Narożański.

Mościce, Klikowa i centrum

Trwają prace przy budowie ronda na skrzyżowaniu ulic Kwiatkowskiego i Chemicznej oraz poszerzeniu ul. Mickiewicza i al. Solidarności. Obie inwestycje powinny zakończyć się w sierpniu. Ich łączny koszt to ponad 9 mln zł. – *To także kluczowe zadania, chociażby dlatego że nowe rondo będzie za kilka lat częścią połączenia Tarnowa z węzłem autostradowym w Wierzchosławicach, a Mickiewicza to jedna z głównych ulic w centrum Tarnowa* – mówi dyrektor Wydziału Realizacji Inwestycji Urzędu Miasta Tarnowa Krzysztof Madej.

Rondo będzie miało dwa pasy ruchu i 60 m średnicy zewnętrznej. Aby umożliwić płynny wjazd z dochodzących do niego ulic, zostaną one poszerzone. Dodatkowo powstaną ciągi pieszo-rowerowe, przebudowana zostanie infrastruktura techniczna. Jak wyjaśnia dyr. Madej, ul. Mickiewicza i al. Solidarności zostaną poszerzone o jeden pas ruchu. Prace budowlane są prowadzone na odcinku od ul. Nowej do wjazdu na parking przy Urzędzie Wojewódzkim. Oprócz poszerzenia jezdni, z ważniejszych zmian można wymienić jeszcze chociażby poprawę geometrii skrzyżowań czy przebudowę chodników. Na ten rok zaplanowano także rozpoczęcie remontu ul. Klikowskiej na odcinku od ul. Niedomickiej w kierunku stadniny koni. Wymieniona i wzmocniona zostanie nawierzchnia. Pojawią się także nowe chodniki. W budżecie na to zadanie zapisano 2 mln zł.

Remont ul. Mickiewicza

Nowe parkingi

Miasto nie zapomniało też o rozbudowie sieci parkingowej. W sumie na ich budowę zaplanowano w tym roku 2,5 mln zł. Urząd Miasta ogłosił już przetarg na budowę parkingu przy ul. Traugutta. Nowe miejsca postojowe mają powstać obok Centrum Sztuki Mościce. Ma ich być w sumie 61. Nowe parkingi powstaną także przy ulicach Pracy, Pułaskiego i Szenwalda. Ta ostatnia inwestycja zostanie zrealizowana za środki z ostatniej edycji budżetu obywatelskiego. – *Obecnie przygotowujemy procedury przetargowe. Do prac przystąpimy, jak tylko poznamy wykonawców inwestycji* – wyjaśnia dyr. Madej.

Bartosz Bykowski (UM Tarnów)

Henryk Słomka-Narożański – Zastępca Prezydenta Miasta Tarnowa
Grzegorz Świątłowski – Przewodniczący Rady Miejskiej w Tarnowie

Gdzie i kiedy wyleje Biała?

Powiat Tarnowski realizuje projekt pn. *Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Biała Tarnowska*, którego celem jest stworzenie nowoczesnego systemu ostrzegania powodziowego. System ma informować o czasie i skali wystąpienia zagrożenia powodzią dla miejscowości, leżących w zlewni rzeki Biała. Punktem wyjścia do opracowania przez Wydział Rozwoju Starostwa Powiatowego w Tarnowie założeń projektu były dane, dotyczące strat powodziowych, jakie wystąpiły na tym terenie w latach 2001–2011, obliczone na sumę blisko 350 mln zł.

W projekcie uczestniczą gminy z trzech powiatów: tarnowskiego, gorlickiego i nowosądeckiego. Jest on realizowany w ramach konkursu dla jednostek samorządu terytorialnego na działania wspierające, podnoszenie dostępności, jakości i efektywności usług publicznych, ogłoszonego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013. Liderem projektu jest Powiat Tarnowski. Całkowita wartość projektu wynosi 800 tys. zł, w tym dotacja ministerstwa to 720 tys. zł.

– *Najważniejszym celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa mieszkańców terenów, na których jest realizowany* – mówi wicestarosta tarnowski Mirosław Banach, nadzorujący projekt i wdrażanie systemu. – *Rezultatem wdrożenia systemu będzie minimalizacja skutków powodzi, usprawnienie funkcjonowania systemów zarządzania służb kryzysowych, a także umożliwienie świadomego podejmowania decyzji w przypadku lokalizacji wszelkich inwestycji na zagrożonym obszarze* – tłumaczy wicestarosta. – *W ostatnich latach dużo się mówi na temat poszukiwania rozwiązań, które służyłyby minimalizacji skutków powodzi* – twierdzi Roman Łucarz, starosta tarnowski. – *Na dzień dzisiejszy brak jest jednak systemu ostrzegania z prawdziwego zdarzenia. Funkcjonują jedynie systemy ostrzegania o ograniczonych możliwościach. System, który budujemy w Powiecie Tarnowskim jest traktowany jako projekt pilotażowy, stąd przekonaaliśmy przedstawicieli Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, które przyznało środki finansowe, tak aby Powiat Tarnowski przetestował niejako „na sobie” to rozwiązanie systemowe* – dodaje Roman Łucarz.

Elektroniczny System Ostrzegania Powodziowego (ESOP) za pomocą poszczególnych elementów, takich jak między innymi: deszczomierze, lokalny radar meteorologiczny, czy stacje pomiarowe zwierciadła wody, będzie gromadził i analizował dane, wypracowując najbardziej prawdopodobny scenariusz, który pomoże powiatowemu centrum zarządzania kryzysowego podjąć decyzję i wdrożyć odpowiednią procedurę działania. Za pomocą systemu ostrzegania mieszkańcy terenów zalewowych otrzymają szybką informację o potencjalnym zagrożeniu i sposobie, w jaki mają się zachować. – *System jest adaptacją wzorów niemieckich, duńskich oraz hiszpańskich* – wyjaśnia Wicestarosta Tarnowski. – *Ma on charakter prognostyczny, w swoich obliczeniach uwzględnia sytuację bieżącą, ale i sytuację, która może się zdarzyć z wyprzedzeniem 24 godzin* – precyzuje Mirosław Banach.

Wiesław Gadziąła, dyrektor Wydziału Rozwoju Starostwa Powiatowego w Tarnowie, który koordynuje projekt tłumaczy, jak będą przebiegały dalsze prace nad systemem: – *Projekt jest pierwszym etapem budowy systemu monitoringu powodziowego dla rzeki Biała Tarnowska. W kolejnym etapie planowany jest zakup i montaż urządzeń pomiarowych, takich jak deszczomierze, stacje pomiarowe oraz niewielki, lokalny radar meteorologiczny. Dopiero wówczas system będzie kompletny i zdolny do działania. Środki na ten cel planujemy pozyskać z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020* – dodaje Wiesław Gadziąła.

Starostwo Powiatowe w Tarnowie

Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW i tarnowskie Starostwo będą współpracować

W Starostwie Powiatowym w Tarnowie podpisane zostało porozumienie o współpracy pomiędzy Powiatem Tarnowskim a Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego. Jest to pierwsze tego rodzaju porozumienie pomiędzy jednostką samorządu terytorialnego a tym ośrodkiem badawczym.

Porozumienie o intencji współpracy podpisali ze strony Powiatu Tarnowskiego Starosta Tarnowski Roman Łuczarski oraz Wicestarosta Tarnowski Mirosław Banach. ICM reprezentował Dyktor Centrum prof. dr hab. Marek Niezgódka.

Porozumienie obejmuje następujące obszary współpracy: wykorzystanie danych meteorologicznych, prognoz pogody, numerycznych modeli pogody i sensorów w systemach zarządzania kryzysowego, energetyce i zarządzaniu przestrzennym, rozwój e-infrastruktur o istotnym znaczeniu dla szeroko traktowanego bezpieczeństwa zbiorowego i indywidualnego obywateli, rozwój w regionie innowacyjnych rozwiązań, wykorzystujących zaawansowane technologie informacyjne i związane z nimi kompetencje ICM.

Starosta Roman Łuczarski przypomniał, iż współpraca pomiędzy warszawskim ICM a Powiatem Tarnowskim rozpoczęła się od realizacji pilotażowego programu powiatu pn. *Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Biała Tarnowska*, którego celem jest stworzenie nowoczesnego systemu ostrzegania powodziowego. – *Głównym celem naszej współpracy jest realizacja projektu przeciwpowodziowego w naszym powiecie, aczkolwiek porozumienie ma charakter perspektywiczny i z pewnością zaowocuje również innymi przedsięwzięciami* – powiedział starosta. – *ICM jest jednostką naukową, która zajmuje się między innymi prowadzeniem badań naukowych w obszarze nauk obliczeniowych i modelowania złożonych układów i procesów. Współpraca Centrum i Powiatu Tarnowskiego ma szczególne znaczenie w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej* – podkreślił Dyktor ICM prof. Marek Niezgódka.

Realizację projektu *Poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w zlewni rzeki Biała Tarnowska*, współfinansowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007–2013, nadzoruje Wicestarosta Tarnowski Mirosław Banach, który na konferencji prasowej w Starostwie Powiatowym tłumaczył, że: *rezultatem wdrożenia systemu będzie minimalizacja*

skutków powodzi, usprawnienie funkcjonowania systemów zarządzania służb kryzysowych, a także umożliwienie świadomego podejmowania decyzji w przypadku lokalizacji wszelkich inwestycji na zagrożonym obszarze. Aby osiągnąć pożądany efekt, niezbędna jest jak najbardziej precyzyjna analiza danych źródłowych, która będzie możliwa właśnie dzięki naszej współpracy z ICM.

Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego powstało w 1993 r. Obecnie jest sklasyfikowane na 10. miejscu w Europie i 27. na świecie w światowym rankingu Web of World Research Centers Webometrics oraz otrzymuje najwyższe oceny w parametryzacji krajowych jednostek naukowych. ICM prowadzi między innymi precyzyjną numeryczną prognozę pogody, dostępną na stronie internetowej jednostki.

Starostwo Powiatowe w Tarnowie

Podpisanie porozumienia pomiędzy ICM a Powiatem Tarnowskim, fot. Paweł Topolski

Powiat Tarnowski
Roman Łuczarski – Starosta Tarnowski
Zbigniew Karciński – Przewodniczący Rady Powiatu Tarnowskiego

**Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski
w sprawie szczególnego uczczenia
Jana Pawła II Wielkiego
poprzez budowę muzeów
w Krakowie i Warszawie**

Kraków–Wadowice 28 lutego 2014 r.

W imieniu Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski z ubolewaniem i zażenowaniem obserwujemy falę historycznej, nieuzasadnionej krytyki wobec Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministra Bogdana Zdrojewskiego, w związku z przyznaniem zaledwie sześciomilionowej dotacji państwowej na budowę Muzeum Jana Pawła II i kardynała Stefana Wyszyńskiego przy Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie Wilanowie.

Życie i dzieło tych dwóch wielkich Polaków bez wątplenia jest godną uczczenia i upamiętnienia częścią dziedzictwa Rzeczypospolitej Polskiej. Jan Paweł II Wielki przez 70% rodaków uważany jest za najwybitniejszego Polaka w tysiącletnich dziejach. Przesłanie Jana Pawła II – największego autorytetu moralnego w świecie przełomu drugiego i trzeciego tysiąclecia – stanowi inspirację dla 2,5 miliarda chrześcijan, jak również dla przedstawicieli innych wyznań oraz osób niewierzących. Jego rola w obaleniu komunizmu oraz poszanowaniu praw i wolności setek milionów obywateli państw uciskanych przez systemy totalitarne jest doceniana nie tylko przez historyków i polityków, lecz przede wszystkim przez rzesze ludzi, z którymi spotykał się podczas swoich ponad stu podróży po całym globie.

Wygłoszone w Warszawie w czerwcu 1979 r. słowa „Niech zstąpi duch Twój i odnowi oblicze ziemi – Tej Ziemi” dały początek rewolucji „Solidarności”, największego pokojowego ruchu obywatelskiego w dziejach świata. To wówczas podkopane zostały fundamenty dzielącej Europę „żelaznej kurtyny” i muru berlińskiego, który ostatecznie upadł rok później (...). Wiekopomna misja Karola Wojtyły – Jana Pawła II była możliwa we współpracy z kardynałem Stefanem Wyszyńskim, „Prymasem Tysiąclecia”.

Kraków i Warszawa są miejscami w ścisły sposób związanymi z naszymi wielkimi rodakami, Janem Pawłem II i Stefanem Wyszyńskim. Kraków – Mały Rzym, w którym posługę metropolity wypełniał w latach 1964–1978 Karol Wojtyła oraz pamiątki po nim to specjalne miejsce dla wielu gości. Z tego powodu stolicę naszego regionu odwiedza corocznie 2 miliony turystów religijnych z ponad stu państw całego świata. Tutaj ze składek wiernych wyrasta pomnik – Centrum Jana Pawła II, które będzie jednym z miejsc goszczących w 2016 roku 2 miliony

uczestników Światowych Dni Młodzieży. Równoległe w Warszawie budowana jest Świątynia Opatrzności Bożej – votum Sejmu Wielkiego, który w dwa dni po uchwaleniu Konstytucji 3 Maja w 1791 r., postanowił o jej wzniesieniu. Zobowiązanie przodków podjęli architekci II Rzeczypospolitej, uchwalając w marcu 1921 r. „Ustawę o wykonaniu ślubu uczynionego przez Sejm Czteroletni, wzniesienia w Warszawie świątyni pod wezwaniem Opatrzności Bożej”. Najpierw zabory, a potem zawieruchy wojenne i lata komunizmu uniemożliwiły sfinalizowanie tego zobowiązania. Powrócono do niego po 1989 r., a obok budowli sakralnej ma powstać uniwersalne Muzeum Jana Pawła II i kardynała Stefana Wyszyńskiego. To właśnie ono jest podmiotem absurdalnej krytyki dotacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Obecnie na terenie całego kraju powstaje kilka ogromnych muzeów mających uczcić pamięć wybitnych Polaków i ważnych wydarzeń w naszej historii. Słusznie rozbudowywane jest Muzeum Marszałka Józefa Piłsudskiego, w Gdańsku powstają Muzeum „Solidarności” za 300 mln zł i Muzeum II Wojny Światowej za 200 mln zł. Radujemy się, że tym roku otwieramy Muzeum Dom Rodzinny Jana Pawła II w Wadowicach. (...)

Apelujemy, by na mapie ośrodków religijnych i turystycznych ważnych dla Polaków i odwiedzających nas milionów gości z całego świata znalazły się także dwa nowe ważne muzea – Centrum Jana Pawła II w Krakowie Łagiewnikach oraz przy Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie. Są one ważną częścią naszego dziedzictwa i podkreśleniem istotnych momentów w historii Ojczyzny. Dlatego jest rzeczą oczywistą, że ich budowa powinna być wsparta z funduszy publicznych, w tym środków unijnych będących w dyspozycji Polski w perspektywie budżetowej UE 2014–2020. Kwota 100 milionów złotych, którą np. po 50 mln powinny być wsparte oba ogólnonarodowe miejsca pamięci i wdzięczności, to ledwie połowa środków przeznaczonych na budowę Muzeum II Wojny Światowej i 1/3 na Muzeum „Solidarności”.

Działanie takie będzie nie tylko realizacją obietnicy naszych przodków z czasów Sejmu Wielkiego II i III Rzeczypospolitej, lecz także uzasadnioną wdzięcznością Polaków za wielki wkład w dzieje Polski, Europy i świata, a także naszą powinnością wobec przyszłych pokoleń.

Ewa Filipiak

*Członek Zarządu SGiPM
Burmistrz Wadowic*

Kazimierz Barczyk

*Przewodniczący Zarządu SGiPM
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Małopolskiego*

Federacji Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP w sprawie rewizji polityki energetycznej Unii Europejskiej, ograniczenia celów „Pakietu Klimatycznego” oraz złamania monopolu gazowego Rosji w Europie

Kraków 19 marca 2014 r.

Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP, największa ogólnopolska organizacja samorządu terytorialnego, zrzeszająca w 20 regionalnych związkach 1000 gmin, powiatów i województw, w związku z finalizowaniem prac legislacyjnych wprowadzających w Unii Europejskiej nowe prawo – pakiet energetyczno-klimatyczny, apeluje do Premiera Donalda Tuska o stanowcze działania na najbliższym posiedzeniu Rady Europejskiej w celu radykalnego zrewidowania polityki energetycznej UE, ograniczenia celów „Pakietu Klimatycznego” oraz złamania monopolu gazowego Rosji w Europie.

Wprowadzenie „Pakietu Klimatycznego”, nadmierne ambitnych, zideologizowanych propozycji Komisji Europejskiej, przewidującego wzrost udziału energii odnawialnej w UE oraz spadek emisji CO², powinno uwzględniać stopień rozwoju i strukturę energetyczną poszczególnych państw Unii Europejskiej, tak aby mogły one podjąć nowym wyzwaniom bez ryzyka zapaści gospodarczej i wywołania kryzysu społecznego.

Propozycje unijne, zamiast stać się zapowiadany skokiem rozwojowym związanym z modernizacją sektora energetycznego przy wsparciu funduszy UE, będą hamulcem powodującym konieczność poniesienia ogromnych nakładów finansowych, czego sama polska gospodarka nie jest w stanie udźwignąć. Wprowadzenie nowego prawa w proponowanym kształcie będzie wręcz prowadziło do pogłębiania się dysproporcji między gospodarkami biednych i bogatych, nowych i starych członków UE. Nowe regulacje powinny uwzględniać różne systemy energetyczne poszczególnych państw, np. z dominującym udziałem energii atomowej we Francji i zamykaniem elektrowni atomowych w Niemczech. (...)

Obciążenia, jakie spowoduje wprowadzenie „Pakietu Klimatycznego” w obecnej formie mogą zagrozić w Polsce wzrostem cen energii nawet o 100%, w sytuacji gdy średnie płace w Polsce są jeszcze trzy razy niższe niż w krajach Europy Zachodniej, zahamowaniem powstawania nowych inwestycji, zamykaniem zakładów pracy i wzrostem bezrobocia dotyczącym pół miliona pracowników, a także ryzykiem związanym z przenoszeniem produkcji do innych krajów UE lub poza nią. Obecnie 500-milionowy rynek UE wymaga wręcz reindustrializacji dla zabezpieczenia swojego rozwoju.

Niezbędne są długofalowe, kapitałochłonne inwestycje w sektorze górniczym i energetycznym oparte o nowoczesne technologie, skierowane na efektywniejsze i ekologiczne wykorzystanie węgla (poprzez gazyfikację),

którego złoża w Polsce są największe w Europie i które powinny być traktowane jako rezerwuar wzmacniający bezpieczeństwo energetyczne całej Europy. Nie możemy być za to karani przez UE. Przeciwnie, UE powinna bardzo poważnie wesprzeć dużymi nakładami program gazyfikacji węgla, którego inicjatorem i promotorem jest prof. Jerzy Buzek. Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP apeluje do Komisji Europejskiej o uwzględnienie specyfiki polskiej energetyki, aby dostosowanie do nowych przepisów nie spowodowało opóźnienia w rozwoju polskich regionów i zaprzeczenia polityce spójności w Unii Europejskiej, która wręcz może zamienić się w politykę antyspójności. (...)

Dla stałego rozwoju gospodarczego Unii Europejskiej, jej regionów, wspólnot lokalnych konieczna jest dywersyfikacja dostaw surowców energetycznych i wykorzystanie własnych zasobów źródeł energii – w Polsce węgla i gazu z łupków. Zasadniczym celem wielkiego wspólnego rynku powinno być złamanie obecnego rosyjskiego monopolu połączonego z dyktatem politycznym i cenowym uzależniającym obszar Unii, polegającym na rozgrywaniu poszczególnych państw. Niestety UE w ramach „Pakietu Klimatycznego” chce karać państwa członkowskie, jednocześnie skrajnie ulegając monopolom zewnętrznym, zamiast przede wszystkim chronić swój obszar. Unia Europejska powinna zawierać importowe porozumienia ramowe dostaw strategicznych, na czele z gazem, pod względem wielkości, czasu i cen odpowiadających oczekiwaniom poszczególnych państw. Podobnie oczekujemy solidarności w sprawach eksportu, bowiem fundamentem Unii Europejskiej jest wewnętrzna jedność w relacjach strategicznych z partnerami zewnętrznymi.

(...) Podstawową zasadą Unii Europejskiej jest przeznaczanie wspólnego budżetu na preferowane wspólne cele i zadania rozwojowe, mające pokrycie w realnie przewidywanych środkach finansowych na ten cel. Niestety, jedynie w zideologizowanym „Pakiecie Klimatycznym” nie ma odpowiedniego zabezpieczenia działań restrukturyzacyjnych polityki energetycznej, a rażąco niesprawiedliwe i nieuzasadnione są sankcje i kary. Przy takiej polityce najuboższe kraje UE więcej tracą, aniżeli uzyskają z Funduszu Spójności mającego na celu pomoc najslabiej rozwiniętym państwom, na których wielkie piętno wywarła wojna i pół wieku komunizmu – bez planu Marschalla, reparacji wojennych i ze zdegradowaną gospodarką.

Kraje Unii Europejskiej muszą mieć szanse równomiernego rozwoju, a nowi członkowie Unii muszą wyrównać zapóźnienia cywilizacyjne. Elastyczna i konsekwentna polityka UE w zakresie energetyki jest w stanie to zapewnić. (...) Niech Europa pokaże jedność przez jednolitą i konsekwentną politykę energetyczną, uwzględniającą specyfikę i możliwości jej poszczególnych państw.

*Przewodniczący FRZGiP RP
oraz Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski
Kazimierz Barczyk*

STANOWISKO

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski w sprawie rozwoju turystyki religijnej i pielgrzymkowej na IV Małopolską Konferencję Dziedzictwo Jana Pawła II Wielkiego w projektach promocyjnych i turystycznych Krakowa i Małopolski

Kraków, 4 kwietnia 2014 r.

Kanonizacja Jana Pawła II Wielkiego w 2014 r. i Światowe Dni Młodzieży w 2016 r. to wydarzenia, których znaczenie dla promocji Małopolski i Krakowa, jako regionu o szczególnych walorach turystycznych, trudno przecenić. To dla nas wyjątkowa szansa na promocję o zasięgu europejskim i światowym. Szczególną rolę wydarzenia te powinny odegrać w rozwoju turystyki i szerzej – sektora przemysłu czasu wolnego, który jest związany z unikalną ofertą Małopolski, jako ośrodka ruchu pielgrzymkowego i turystyki religijnej.

I. Turystyka religijna i pielgrzymkowa w Krakowie i Małopolsce.

Od wyboru Karola Wojtyły na Stolicę Piotrową zyskałoby ogromne wsparcie w rozszerzaniu i wzbogacaniu oferty turystyki religijnej. Co najmniej 10 milionów Polaków podróżuje rocznie w celach religijnych, a nasz region z tego powodu odwiedza ok. 2 miliony turystów zagranicznych. Nikogo nie trzeba przekonywać, jak wielki potencjał dla rozwoju turystyki religijnej posiada w tym względzie historyczna Małopolska. W naszym regionie znajduje się najwięcej miejsc peregrynacji, w tym tak ważnych jak Kraków – miasto Jana Pawła II Wielkiego, zwykłym darem papieskim, jakim jest Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Łagiewnikach, wykreowane na ośrodek kultu o światowym zasięgu oraz Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!”, wybudowane w bezpośrednim sąsiedztwie, na miejscu kamieniołomów i fabryki Solvaya, w których pracował Karol Wojtyła w czasie II wojny światowej. To również Częstochowa z kultem Matki Boskiej Królowej Polski, największe w Polsce sanktuaria pasyjno-maryjne w Kalwarii Zebrzydowskiej i Kalwarii Pałacowskiej, sanktuaria Matki Boskiej „Gaździny Podhala” w Ludźmierzu, Matki Boskiej Fatimskiej na Krzeptówkach, Matki Boskiej „Matki Ziemi Tarnowskiej” w Tuchowie, Matki Boskiej Bolesnej „Piety Limanowskiej” w Limanowej, czy Sanktuarium Grobu Bożego w Miechowie, zwanym „Jerozolimą Północy”.

Należy również uwzględnić wiele miejsc związanych z pochodzeniem, obecnością i kultem świętych, np.: Stanisława w Szczepanowie, Kingi w Starym Sączu, Brata Alberta w Igołomi czy Rafała Kalinowskiego w Czernej oraz nowo otwierane Muzeum JP2 w Wadowicach. W Małopolsce i na Podkarpaciu rozwija się Szlak Architektury Drewnianej z wieloma kościołami i cerkwiami wpisanymi na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Oczekiwane, wyjątkowe wydarzenia wymagają ścisłego współdziałania samorządów, Kościoła i branży turystycznej w najbliższych latach. Powinny one zostać efektywnie spożytkowane dla rozwoju turystyki religijnej i ruchu pielgrzymkowego w Małopolsce. Istotą tego działania powinno być skuteczne i szerokie inwestowanie w obiekty, które stanowią mogą kolejne elementy infrastruktury dla tego typu ruchu turystycznego.

Tworzone dużym nakładem sił elementy infrastruktury dla sektora turystyki, czego dowodem jest chociażby nowy kształt Muzeum Domu Rodzinnego Jana Pawła II, czy starannie odnawiana przestrzeń Kalwarii Zebrzydowskiej, wymagają systemowych rozwiązań, ułatwiających maksymalne wykorzystanie tego potencjału. Równocześnie, nadchodzące lata muszą zostać wykorzystane na systematyczną pracę w zakresie promocji i informacji o możliwościach regionu w zakresie turystyki pielgrzymkowej i religijnej. Istotne znaczenie ma przy tym ukierunkowanie w większym stopniu tych działań na kraje Europy Środkowej, które stanowią bezpośrednie otoczenie naszego regionu.

II. Krakowskie Światowe Dni Młodzieży w 2016 r.

Organizacja w Małopolsce Światowych Dni Młodzieży w 2016 r. z udziałem 2 milionów osób to także budowanie kapitału turystycznego. To unikalne spotkanie, w którym cyklicznie uczestniczy młodzież z całego świata (ostatnie ŚDM to ok. 2 mln ludzi z 193 krajów) – jest ukoronowaniem drogi, jaką przemierzamy od kilku lat, utrwalając pamięć oraz wiedzę o wyjątkowych związkach Jan Pawła II Wielkiego z ziemią rodzinną. Inwestycja w organizację spotkania będzie procentowała w przyszłości, wzmacniając Małopolskę jako lidera turystyki oraz centrum pielgrzymkowe światowego formatu.

Oprócz korzyści materialnych nie do przecenienia są możliwości, jakie Światowe Dni Młodzieży dają w sferze budowania wizerunku regionu i całego kraju. W ten sposób możemy pokazać siłę oraz bogactwo duchowe Polski, zbudowane na fundamentach chrześcijańskich wartości. Jest to niezwykła sposobność promocji dobra w czasach zagrożeń oraz powszechnej niepewności losu. Podejmując taki wysiłek Kraków, Małopolska i Polska mogą przyczynić się do odbudowy w Europie kapitału zaufania i solidarności, a przez młodzież – nadziei i optymizmu.

Takiej promocji i reklamy na światową skalę małopolskich miast i gmin nie da się kupić za żadne pieniądze. W ramach planowania wydatkowania funduszy unijnych na lata 2014–2020 należy bezwzględnie przewidzieć środki na wyposażenie tego obszaru w infrastrukturę turystyczną oraz komunikacyjną.

Miasto Kraków, Województwo Małopolskie i małopolskie samorządy muszą tak przygotować ofertę turystyczną na Światowe Dni Młodzieży, aby każdy z uczestników stał się ambasadorem i promotorem naszego regionu na świecie. Należy do tego czasu stworzyć pro-

fesjonalny i spójny pakiet produktów turystycznych, który powiąże ze sobą wspólny element np. w postaci Małopolskiej Karty Pielgrzyma.

Apelujemy do Samorządu Województwa Małopolskiego i Miasta Krakowa, aby wspólnie ze Wspólnotą Polską, Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Małopolski oraz Małopolską Organizacją Turystyczną zorganizowały Zlot i zaprosiły latem 2015 r. do Krakowa nawet 1000 liderów, szczególnie ze środowisk polonijnych i skupisk Polaków za granicą, którzy powinni być przewodnikami podczas Światowych Dni Młodzieży dla miliona młodych z Europy Środkowej i Wschodniej.

III. Rewitalizacja części terenu „Białych Mórz” w krakowskich Łągiwnikach.

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski apeluje o intensyfikację prac związanych z rewitalizacją terenów zielonych wokół Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się!” z funduszy Unii Europejskiej w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Obszar ponad 44 ha zlokalizowanych na terenie tzw. „Białych Mórz” w krakowskich Łągiwnikach, obejmujący teren wokół powstającego Centrum Jana Pawła II, należący do Gminy Miejskiej Kraków, jest strefą o ogromnym potencjale rozwoju poprzez przystosowanie jej do celów rekreacyjno-wypoczynkowych. (...)

Przekształcenie terenów poosadnikowych w mieście wojewódzkim i nadanie im nowych funkcji będzie przykładem realizacji podejścia zintegrowanego – zdegradowany obszar miejski może stać się integralną częścią realizowanego już projektu – Centrum Jana Pawła II, dzięki czemu zostaną mu przywrócone funkcje społeczno-gospodarcze. Przyczyni się to również do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na obszarze funkcjonalnym miasta, jak również wzmocni rozwój funkcji symbolicznych, budujących międzynarodowy charakter i ponadregionalną rangę miejskiego obszaru funkcjonalnego, a także poprawi dostęp i jakość usług publicznych w całym obszarze funkcjonalnym. To mogą być „zielone płuca Krakowa”.

Realizacja projektu przekształcenia tego obszaru na tereny wypoczynkowo-rekreacyjne z pewnością zintegruje sąsiadujące inwestycje tworząc unikatowy zespół parkowo-wypoczynkowy i stanie się wzorcowym przykładem rewitalizacji terenów przemysłowych.

Powiązanie działań inwestycyjnych w zakresie wzbogacania infrastruktury, aktywność promocyjna oraz budowanie rozwiązań systemowych powinno zostać szczególnie zintensyfikowane w latach 2014–2016, tak aby maksymalnie została wykorzystana wyjątkowa szansa, jaką niosą Krakowskie Światowe Dni Młodzieży.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Stowarzyszenia
Gmin i Powiatów Małopolski

Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski w sprawie zasadności budowy metra w Krakowie na Konferencji 13 maja 2014 r. w Polskiej Akademii Umiejętności

W najbliższym czasie Polska, Małopolska i Kraków zmierzą się z szeregiem wyzwań cywilizacyjnych oraz historycznych wydarzeń. Wraz z rokiem 2014 otwiera się nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej, w ramach której nasze regiony otrzymają największe w trakcie swego dotychczasowego funkcjonowania środki zewnętrzne. Dla ich lepszego wykorzystania tworzone są różnego rodzaju instrumenty, m.in. strategie i programy operacyjne. Jednym z takich narzędzi jest Dokument Implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku. (...)

Koszt budowy powyższej linii metra szacuje się na 9 do 11 miliardów złotych z przeznaczeniem na drążenie tuneli, przygotowanie trasy i zakup taboru. Połowa tej kwoty może zostać pokryta przez podmioty zewnętrzne, które w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego już zgłaszają chęć wzięcia udziału w takiej inwestycji. Również wyjątkową szansą może być pozyskanie drugiej połowy tej kwoty z Funduszu Spójności UE, prawie bez zaangażowania środków własnych miasta. Wcześniej z funduszy unijnych Samorządu Województwa Małopolskiego powinno pilnie powstać profesjonalne Studium analizujące wszystkie aspekty przebiegu i budowy metra w ramach zintegrowanego systemu komunikacji metropolii krakowskiej, z uwzględnieniem istniejących 120 km linii kolejowych w Krakowie oraz kolejnych 360 km w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym – Szybkiej Kolei Aglomeracyjnej, łączącej nas z Katowicami i kilkumilionową Aglomeracją Śląską. W istocie oba systemy wymuszają powstanie parkingów „Park&Ride”.

I. Jest rzeczą oczywistą, że historyczne centrum stolicy naszego regionu nie jest w stanie przyjąć już więcej tramwajów ani poszerzyć ulic na buspasy. Obecnie tylko trzy z dwudziestu dwóch linii tramwajowych nie przebiegają w obrębie drugiej obwodnicy Krakowa, gdzie znajduje się prawie 30% miejsc pracy w naszym mieście. Przybywa do nas także coraz większa liczba turystów, w tym roku ponad 10 mln osób, lotnisko obsługuje prawie 4 mln osób – są to ilości kilkakrotnie większe niż kilkanaście lat temu. Sieć tramwajowa na wielu liniach nie jest już w stanie przyjąć większej ilości pasażerów. Mamy do czynienia z ogromnym zakorkowaniem ścisłego centrum stolicy Małopolski. Wprowadzanie coraz szerszej strefy płatnego parkowania w małym stopniu ogranicza problem korków w tej części miasta. Metro może rozładować ten problem, jednak tylko wówczas, gdy będzie dojeżdżał do centrum i jednego z najnowocześniejszych w Europie czteropozomowego Dworca Głównego PKP z pięcioma peronami oraz sąsiedniego Regionalnego Dworca Autobusowego. Odkorkowanie Krakowa będzie mieć również pozytywny wpływ na środowisko w mie-

ście, metro jest bowiem niskoemisyjnym środkiem transportu przyczyniającym się do oczyszczenia powietrza – radykalnej poprawy standardu życia w mieście.

II. Za rozpoczęciem w Krakowie budowy metra przemawia też m.in. fakt nieustannego rozrostu metropolii oraz powiększania liczby jej ludności. Według oficjalnych prognoz demograficznych w trakcie najbliższych kilku dekad Kraków będzie jedynym obok Warszawy polskim miastem, w którym będzie przybywać mieszkańców. Oznacza to, że dziennie tylko jedna linia metra z Nowej Huty przez centrum do Bronowic mogłaby przewieźć nawet ok. 250 tysięcy mieszkańców. Kursując kilkanaście godzin na dobę, takie metro przewoziłoby więc ok. 20 tysięcy osób na godzinę, tymczasem badania wskazują, że inwestycja tego typu jest opłacalna, jeśli metro w ciągu godziny przewozi od 12 do 15 tysięcy pasażerów. Istnieją na świecie miasta, gdzie jest to poniżej 10 tysięcy pasażerów, co wcale nie przekreśla sensu funkcjonowania metra w tych miejscach.

III. Budowa metra w Krakowie jest działaniem koniecznym. O rozpoczęcie tych prac zwróciłem się formalnie jako Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego już 10 maja 2013 r., zgłaszając tę inwestycję – jako strategiczną dla Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego – do przygotowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego, a sfinansowania realizacji z Kontraktu Terytorialnego z funduszy centralnych POIiŚ.

11 lipca 2013 r. w sali konferencyjnej Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski zorganizowałem konsultacje, z udziałem krakowianina Lesława Kuzaja, Prezesa firmy Alstom, prof. Wiesława Starowicza, doradcy Prezydenta Miasta Krakowa ds. komunikacji oraz wybitnych ekspertów, rektorów i profesorów Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Politechniki Krakowskiej, uczestniczących w budowie kopalń, metra w Warszawie: prof. Antoniego Tajdusia, b. Rektora AGH, prof. Kazimierza Furtaka, Rektora PK, dr. hab. inż. Marka Cały, Prodziekana Wydz. Górnictwa i Geoinżynierii AGH, dr. hab. inż. Krzysztofa Stypuły, Wicedyrektora ds. Naukowo-Badawczych i Współpracy z Przemysłem PK oraz prof. Piotra Czaji, Dziekana Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii AGH. W dyskusji pozytywnie zaopiniowali i rekomendowaliśmy prowadzenie co do zasady prac przygotowawczych do budowy metra w Krakowie. (...)

Pierwszą firmą, jaka zadeklarowała chęć wzięcia udziału w przedsięwzięciu, jest firma Alstom, która zaproponowała wyłożenie połowy kwoty na inwestycję oraz poprowadzenie jej w części naziemnej i podziemnej. Firma ta ma duże doświadczenie w budowie metra, realizowała bowiem podobne projekty w Lozannie, Singapurze, Meksyku, Caracas czy Sao Paulo. Jest ona także producentem składów, m.in. dla metra w Amsterdamie i Budapeszcie. Firma wprowadziła także na rynek system AXONIS, czyli w pełni zautomatyzowane metro, którego zadaniem jest sprostanie transportowym wymaganiom aglomeracji miejskich, poszukujących rozwiązań konstrukcyjnych łatwych

w dopasowaniu do istniejącej zabudowy miasta i charakteryzujących się efektywniejszymi kosztami eksploatacji. System lekkiego metra AXONIS jest kompatybilny z innymi podsystemami umożliwiając tym samym łatwy i szybki rozwój linii kolejowej, w tym połączenie z dojazdem kolejowym do Balic. Firma proponuje zastosowanie tego nowego rozwiązania w Krakowie (...).

Eksperci wskazują, iż w chwili obecnej możliwa jest budowa 17 km linii metra za kwotę od 9 do 11 miliardów złotych. W tej koncepcji pierwsza linia łączyłaby Nową Hutę z centrum miasta i Bronowicami. Linia przebiegać powinna w pobliżu akademickiego centrum miasta, dając możliwość szybszego transportu studentom krakowskich uczelni, m.in. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu Rolniczego, Politechniki Krakowskiej, czy Uniwersytetu Ekonomicznego. Będzie ona także biec w bezpośrednim sąsiedztwie dworca kolejowego i autobusowego, stanowiąc istotne ułatwienie dla milionów turystów oraz mieszkańców podkrakowskich gmin i powiatów, mogących codziennie korzystać z tego dworca w liczbie ok. 200 tysięcy. Metro powinno być kompatybilne z rozbudowaną Szybką Koleją Aglomeracyjną obsługującą w przyszłości ok. 2 miliony mieszkańców Małopolski. Będzie to wreszcie istotna część projektu „Nowa Huta Przyszłości”, który jest koncepcją rozbudowy Nowej Huty o nowoczesną dzielnicę z tysiącami nowych miejsc pracy. Można mówić o realizacji w późniejszym okresie np. dwóch kolejnych linii, również do dyskusji i analiz ekspertów – od miasteczka AGH do Bieżanowa, oraz na osiedle Kliny. Kwota do 11 miliardów złotych będzie obejmować nie tylko drążenie tuneli i przygotowanie trasy, lecz także zakup taboru.

Dzisiaj istnieje jedyna w swoim rodzaju szansa pozyskania środków na tę inwestycję z unijnych funduszy centralnych, do tego konieczne jest jednak wystąpienie o środki w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko. Realne jest uzyskanie w ten sposób od 4 do 7 miliardów złotych, a więc ok. 50% całości kwoty przeznaczonej na inwestycję. To wyjątkowa sytuacja i ostatnia taka okazja dla Krakowa uzyskania dla budowy metra bardzo dużych funduszy UE z obecnej perspektywy budżetowej, jako uzupełnienie środków własnych inwestora zewnętrznego. W przyszłej perspektywie finansowej UE może nie być już tego rodzaju dotacji.

Należy przypomnieć, że metro w Warszawie zostało w 100% sfinansowane ze środków publicznych. Dlatego szczególnie wart podkreślenia jest fakt, iż budowa metra w Krakowie może odbywać się w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, gdzie prywatny inwestor przejąłby odpowiedzialność za całą inwestycję wraz z zagwarantowanym kosztem i terminem realizacji, a ewentualny wzrost jej kosztów zostałby w całości pokryty tylko przez inwestora zewnętrznego. Inwestor prywatny byłby głównym podmiotem odpowiedzialnym za budowę, natomiast nakłady, które poniósłby w trakcie realizacji przedsięwzięcia zostałyby mu zwrócone w ramach powierzenia roli operatora metra na pewien okres

czasu, połączonego z przychodami ze sprzedaży biletów, reklamach w składach i na peronach, czy wykorzystaniu najbliższych okolic tych peronów a także ewentualnymi dopłatami, podobnymi jak dla MPK.

Oczywiście dla takich działań potrzebny jest przede wszystkim podmiot publiczny realizujący zadanie. Naturalnym jest tu oczywiście Samorząd Miasta Krakowa, który powinien włożyć w przedsięwzięcie minimalne pieniądze z własnego budżetu, koncentrując się na dotacjach oraz wkładzie partnera zewnętrznego. Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej, w której Polska ma otrzymać ogromny zastrzyk środków, daje możliwość pozyskania pieniędzy. (...)

IV. Wcześniej o koncepcji metra w Krakowie dyskutowaliśmy m.in. 19 października 2010 r. na konferencji Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski „Szybka kolej aglomeracyjna. Metro lub premetro w Krakowie” w sali obrad Rady Miasta Krakowa. Należy przypomnieć, że tunele metra powstały w historycznych centrach wielu miast bez uszczerbku dla ich historycznej tkanki, a wręcz są ochroną przed drganiami wywoływanymi przez tramwaje i ciężkie samochody. Doskonałymi przykładami są tutaj inwestycje z przełomu lat 60. i 70. XX wieku w Lyonie, Amsterdamie, Antwerpii, Monachium, Wiedniu czy Pradze. Truizmem jest przekonywanie o korzyściach metra dla miast i ich mieszkańców z posiadania. (...)

Samorząd Województwa, dbając o rozwój regionu i poprawę standardu życia jego mieszkańców i turystów, winien podjąć zdecydowane działania wspierające po-

wstanie metra w Krakowie i przyznanie środków na jego budowę z programu Infrastruktura i Środowisko, będących w gestii Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

5 lutego br. jako Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego oraz Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski zwróciłem się również do Wicepremier Elżbiety Bieńkowskiej o przeanalizowanie możliwości i wyrażenie wstępnej zgody na sfinansowanie z ogólnopolskiej puli funduszy UE budowy metra w Krakowie w ramach Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku.

Metro zapewnia szybkie przemieszczanie się pasażerów na większych odległościach oraz w terenach silnie zurbanizowanych, gdzie nie ma możliwości zintensyfikowania komunikacji naziemnej. Obecnie i w coraz bardziej przyspieszającym świecie najbardziej liczy się czas dostępu do celu podróży – szybki dojazd – a nie odległość. Przy uwzględnieniu tego kryterium w metropoliach świata obecnie zwyciężają metro, premetro oraz szybka kolej aglomeracyjna.

Mieszkańcy i goście setek miast na świecie, w tym Warszawy, nie wyobrażają sobie już funkcjonowania nowoczesnego systemu komunikacji bez metra, dzięki któremu po mieście codziennie jeździ po kilkaset mniej tramwajów i autobusów.

Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Zarządu SGiPM
Przewodniczący Sejmiku
Województwa Małopolskiego

Miroslav Lajčák
Wicepremier
oraz Minister Spraw Zagranicznych i Europejskich
Republiki Słowackiej

Bratysława, 20 maja 2014 r.

Szanowny Pan Kazimierz Barczyk
Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

Szanowny Panie Przewodniczący,

Propozycja Polski, dotycząca wspólnej realizacji Zimowych Igrzysk Olimpijskich 2022 została na Słowacji przyjęta z radością. Jeszcze nigdy nasze kraje nie były tak blisko osiągnięcia celu, którym jest zorganizowanie wydarzenia o tak dużym formacie i wierzę, że wynik przygotowywanego referendum będzie odzwierciedleniem naszego wspólnego marzenia. Realizacja ZIO może przynieść wiele korzyści dla obu stron, takich jak: rozbudowa i rozwój niezbędnej infrastruktury transportowej, powstanie obiektów sportowych, utworzenie nowych miejsc pracy, jak również promocja regionu Krakowa i Tatr.

Jako Wicepremier i Minister Spraw Zagranicznych i Europejskich Republiki Słowackiej odbieram naszą wspólną kandydaturę również jako wysłaną z serca Europy Środkowej do całego świata wiadomość o tym, że dobre stosunki sąsiedzkie sprawiają, iż granice nie mają znaczenia.

Wierzę, że przy podejmowaniu decyzji w dniu 25 maja 2014 r. mieszkańcy Krakowa wezmą pod uwagę również te aspekty i wspólnie będziemy mieli możliwość całkowitego skoncentrowania się na dalszym propagowaniu kandydatury do organizacji ZIO 2022 na rzecz obu naszych krajów.

Z poważaniem,
Miroslav Lajčák

220. rocznica Bitwy pod Raławicami

16 maja 2014 r. w Raławicach odbyły się obchody 220. rocznicy Bitwy pod Raławicami – zwycięskiej batalii Insurekcji Kościuszkowskiej, którym towarzyszył uroczysty Zlot Kawalerów Orderu Virtuti Militari. Wśród zaproszonych gości, poza bohaterami uhonorowanymi najwyższym polskim odznaczeniem wojskowym, obecni byli m.in. wicewojewoda małopolski Andrzej Haręźlak, przedstawiciele władz regionalnych i lokalnych, Wojewódzkiej Komendy Policji i Państwowej Straży Pożarnej, reprezentanci Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego i polskich sił zbrojnych, a także organizacji kombatanckich.

Obchody rocznicowe zainaugurowała msza św. w kościele parafialnym w Raławicach, a następnie przemarsz pod Pomnik Bartosza Głowackiego i złożenie kwiatów u jego stóp. Niesprzyjająca aura popsuta nieco szyki organizatorom – ze względu na deszcz zasadnicza część uroczystości odbyła się nie pod pomnikiem bohatera Powstania Kościuszkowskiego na polu bitwy, jak planowano, a w hali sportowej miejscowego gimnazjum.

Wójt Raławic, Adam Samborski, nawiązując do wydarzeń powstania kościuszkowskiego, bitwy raławickiej i bohaterskiej postawy prostego ludu, przedstawił zasady, na jakich opierać powinien się patriotyzm współczesny: – *Brań Kościuszko na swe barki całe dziedzictwo licznych błędów, omyłek i ambicji z narodem wprawdzie skłonny do uniesień, ale na ogół jeszcze nieoświeconym, sprawie publicznej obcym, biernym, przytłoczonym pańszczyzną. (...) Trzeba było uzyskać uznanie całego narodu, trzeba było porwać go za sobą, obudzić wiarę w sukces. (...) Nie ulega wątpliwości, że prawie wszystkie wypowiedzi i proklamacje Kościuszki posiadają głębokie i stale aktualne wskazania, by zaniechać sporów i myśleć o tym, co łączy, a nie co dzieli. (...) Przenieśmy te piękne, wspaniałe pobudki patriotyczne i odnieśmy je do współczesności. Nowe uwarunkowania, nowa sytuacja gospodarcza, polityczna, społeczna, nasze umięszcowienie w Europie wymagają od nas innego patriotyzmu, patriotyzmu dzisiejszego – namawiał A. Samborski. – *Dzisiaj mądry, polski patriotyzm oznacza szukanie równowagi między potrzebą zmian a koniecznym szacunkiem dla tradycyjnych wzorów i oczekiwań, dla historycznie ukształtowanej wrażliwości i przyzwyczajęń. Dzisiaj, nowoczesny patriotyzm polski to głównie patriotyzm poszanowania własnego państwa, pracy na rzecz modernizacji Ojczyzny przy wykorzystaniu doświadczeń własnych i doświadczeń integrującej się Europy. Dzisiaj to patriotyzm otwarty na nowoczesny świat – stwierdził Wójt Raławic, otwierając spotkanie.**

Po apelu poległych nastąpiło wręczenie Kawalerom Orderu Virtuti Militari pamiątkowych grawertonów oraz medali „Pro Patria” osobom uhonorowanym przez kierownika Urzędu do Spraw Kombatanatów i Osób Re-

presjonowanych za szczególne zasługi w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Wręczono także nagrody dla szkół biorących udział w zawodach sportowych oraz konkursach wiedzy historycznej, które towarzyszyły obchodom. Wśród Kawalerów Orderu Virtuti Militari w uroczystościach uczestniczyli: płk Jerzy Pertkiewicz, płk Tadeusz Bieńkiewicz, mjr Mieczysław Wojtasik, por. Tadeusz Karczewski oraz ppor. Kazimierz Dryja.

Medalami „Pro Patria”, które w Raławicach wręczał Dyrektor Departamentu Stowarzyszeń i Spraw Społecznych UdSKIOR Jacek Dziuba, uhonorowani zostali m.in.: Przewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego i zarazem Przewodniczący Rady Muzeum Armii Krajowej w Krakowie Kazimierz Barczyk, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięi Narodowej w Krakowie dr Marek Lasota, dyrektor Muzeum AK w Krakowie dr hab. Janusz Mierzwa oraz współtwórca tego Muzeum, Wiceprezes Fundacji Muzeum Historii AK w Krakowie płk Jerzy Krusenstern.

Zwieńczeniem uroczystości była rekonstrukcja bitwy pod Raławicami w wykonaniu Stowarzyszenia Strzelców z Broni Historycznej i Czarnoprochowej pn. Poznański Regiment Odprzodowy.

Obchody 220. rocznicy Bitwy pod Raławicami współorganizowane były przez Stowarzyszenie na rzecz Dialogu, Współpracy i Rozwoju w Raławicach, Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Krakowie oraz Wójta Gminy Raławice. Projekt zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

Z wizytą w tyskim Browarium

Na pewno każdy dorosły w swoim życiu próbował napoju o nazwie piwo, ale nie każdy z nas wie, jaka historia się z nim wiąże. Wszystko zaczęło się około 7 tys. lat temu w Mezopotamii, którą kojarzy się z początkami piwowarstwa. Niestety – a może na szczęście – piwo przygotowywane w tamtych odległych czasach nie przetrwało w takiej formie do dzisiaj. Na przestrzeni lat napój ten był poddawany coraz to nowszym technologiom obróbki i metodom filtracji... aż do momentu, gdy efektem stał się prawdziwie złoty trunek.

W Polsce najstarszym browarem są Tyskie Browary Książęce. Jako datę jego powstania przyjmuje się rok 1613, z którego to pochodzi do dziś zachowany fragment urbarza państwa pszczyńskiego, zawierający rozliczenie piwa pobranego i sprzedanego z browaru w Tychach.

Dokładną historię browaru możemy poznać dzięki otwartemu w 2004 r. muzeum (znajduje się przy browarze), poświęconemu historii warzenia i produkcji piwa w Tychach, które to na 10-lecie swojego istnienia przeszło gruntowną metamorfozę, co uczyniło je jeszcze ciekawszym i interesującym dla zwiedzającego. Oprócz tradycyjnych ekspozycji zobaczymy tu wiele fantastycznych interaktywnych elementów, które sterowane są ruchami naszego ciała, m.in. grę „piwny ekspert” oraz liczne info-kioski. Interesującym uzupełnieniem multimedialnej ekspozycji jest film przedstawiający pokrótce historię tego malowniczego miejsca. Z kolei tradycyjne ekspozyty muzealne przybliżą nam historię zmian od samego początku powstania tego kompleksu.

Niesamowita, doskonale zachowana kolekcja starych zdjęć ilustruje zmiany i rozbudowę browaru. Poznamy osoby stojące za największymi inwestycjami w czasach jego rozkwitu. Są to m.in. książę pszczyński Jan Henryk XI oraz dyrektor Juliusz Müller. Ciekawostką jest to, iż w browarze światło elektryczne pojawiło się już 11 lat po opatentowaniu żarówki przez Edisona. Jednak najcie-

kawszym elementem jest wystawa przedmiotów używanych do warzenia piwa, jego produkcji oraz spożywania. Dowiemy się, jak niegdyś piwo było transportowane do karczm przed powstaniem używanych dzisiejszych keg, jak zmienił się kształt butelek i kuflów oraz rozwój narzędzi warzelniczych.

Kolejnym etapem zwiedzania jest innowacyjna hala produkcyjna (bardzo ciekawie komponuje się na tle obecnych zabytkowych budynków), na której możemy podejrzeć jak obecnie przebiegają kolejne etapy produkcji uwielbianego przez nas złotego trunku. Ogrom przestrzeni potęgują gigantyczne zbiorniki na piwo, tzw. tankofermentory o pojemnościach od 2500–5000 hektolitrow, których jest obecnie 106. Idąc przez browar, napotkamy również budkę piwowara, w której nie może być żadnego stopnia, żeby po całym dniu pracy oraz degustacji piwa, piwowarowi nic nie przeszkodziło w bezpiecznym powrocie do domu. Przed wybudowaniem obecnej jezdnii, stara droga prowadziła przez browar, gdzie przy wjeździe przez bramę otrzymywało się kufel piwa, który po opróżnieniu oddawało się przy wjeździe.

Po zwiedzaniu (które można wybrać w kilku językach obcych oraz np. w gwarze śląskiej) i atrakcjach tego olbrzymiego kompleksu na zwiedzającego czeka chwila odpoczynku w piwnicy browaru, gdzie może skosztować piwa rodzimej produkcji wraz z niedostępnym nigdzie indziej piwem z tzw. tanka, czyli prosto z wielkiego zbiornika przed rozlaniem go do butelek i puszek.

Ta niesamowita przygoda dostępna jest tylko i wyłącznie dla osób pełnoletnich, które przy wyjściu i tak muszą uważać, aby po dłuższej chwili podziemnego relaksu, byli w stanie dojść do swego domu, w którym zapewne, w przeciwieństwie do domu piwowara, czeka na nich zdecydowanie więcej stopni...

Łukasz Warzecha
fot. Karol Wójcik

1 maja 2014 r. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski przystąpiło do realizacji trzeciego z kolei projektu na rzecz seniorów w woj. małopolskim współfinansowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych.

Projekt „Seniorzy aktywni na rzecz swych wspólnot lokalnych. III Małopolskie Forum Seniorów”

fot. Piotr Gajda (UM Gorlice)

Ankiety ewaluacyjne przeprowadzane w ramach poprzednich projektów realizowanych przez nasze Stowarzyszenie w ramach Programu ASOS 2012–2013 oraz rozmowy z ich uczestnikami pokazały, że seniorzy są otwarci na inicjowanie i przeprowadzenie przedsięwzięć, które nie tylko będą miały na celu zaspokajanie własnych potrzeb grupy wiekowej 60+, ale realizowane będą z innymi grupami wiekowymi i do nich kierowane. Seniorzy są zainteresowani nabyciem praktycznych umiejętności, które pozwolą im na realizację swoich pomysłów w praktyce oraz wykazanie się większą aktywnością w swoich społecznościach lokalnych. Projekt „Seniorzy aktywni na rzecz swych wspólnot lokalnych. III Małopolskie Forum Seniorów” stanowi odpowiedź na to zapotrzebowanie. Z jednej strony ma on na celu dostarczenie seniorom wiedzy na temat możliwości i narzędzi partycypacji w życiu publicznym społeczności lokalnych i regionalnych, a z drugiej ma pokazać samorządom lokalnym, że seniorzy potrafią samodzielnie w sposób konstruktywny działać na rzecz wspólnot lokalnych i powinni być oni poważnie traktowani jako partner JST w realizacji zadań publicznych.

W ramach projektu zostanie zorganizowany cykl warsztatów w czterech lokalizacjach woj. małopolskiego (gm. Klucze, gm. Koszyce, miasto Gorlice i Nowy Targ), do udziału w których zaproszonych zostało ponad 60 osób. Na zajęciach seniorzy zdobędą wiedzę na temat zasad opracowywania projektów inicjatyw obywatelskich, poszukiwania źródeł ich finansowania, realizacji i rozliczania projektów, a także budowania wizerunku na rzecz projektów. Udział w szkoleniach pozwoli uczestnikom zrozumieć, co warunkuje zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz rozwoju lokalnego, poznać różne narzędzia aktywizacji oraz

zaplanować praktyczne zastosowanie pozyskanych w trakcie szkoleń umiejętności na swoim terenie.

Po zakończeniu działań szkoleniowych zostanie ogłoszony konkurs na najlepsze pomysły inicjatyw obywatelskich. W konkursie będą mogli wziąć udział uczestnicy szkoleń tworząc zespoły projektowe, w których skład będą mogli wejść zarówno inni uczestnicy szkoleń, jak i członkowie społeczności lokalnych (np. młodzież). Zwycięzcy konkursu otrzymają nagrody finansowe w formie dotacji, pozwalające im na realizację swoich pomysłów.

U schyłku 2014 r. zwieńczeniem projektu będzie III Małopolskie Forum Seniorów – trzecia edycja spotkania z cyklu konferencji zapoczątkowanych w 2013 r. Oprócz liderów lokalnych społeczności seniorów w konferencji wezmą udział małopolscy parlamentarzyści, samorządowcy i dziennikarze. Celem Forum będzie kontynuacja debaty na temat aktywnego włączania seniorów w życie publiczne. W trakcie Forum zaprezentowane zostaną wszystkie projekty zrealizowane w ramach konkursu. Ponadto odbędzie się debata na temat aktywności seniorów w przestrzeni publicznej i sposobów wspierania tej aktywności przez samorządy.

Dzięki temu, że w projekcie „Seniorzy aktywni na rzecz swych wspólnot lokalnych. III Małopolskie Forum Seniorów” zaplanowano komponent upowszechniania dobrych praktyk i promocję projektu, krąg odbiorców projektu w grupie wiekowej 60+ będzie znacznie szerszy niż liczba uczestników szkoleń i konkursu. Projekt sprzyjał będzie również integracji wewnątrzpokoleniowej osób starszych, które poprzez udział w warsztatach, wspólną realizację inicjatyw obywatelskich będą mogli zdobywać nowe kontakty, integrować się wokół wspólnych spraw i problemów, a następnie działań w celu ich rozwiązywania.

Projekt jest współfinansowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020

ASOS 2014-2020

Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Obserwując to, co dzieje się w administracji samorządowej w ostatnich latach, można dostrzec wyraźny nacisk na profesjonalizację zarządzania jednostkami. Powszechne staje się dążenie do podniesienia jakości i efektywności funkcjonowania jednostek, czego przejawem są np. prace nad budżetem zadaniowym. Korzyści, jakie odnieść może JST w wyniku właściwego wdrożenia budżetowania zadaniowego wydają się oczywiste; wystarczy wskazać na oszczędności środków finansowych czy wzrost skuteczności osiągania zaplanowanych celów.

Menadżerskie zarządzanie w administracji samorządowej

Wdrożenie budżetu zadaniowego nie jest jednak prostym zabiegiem. Podstawowym problemem, przed którym stają samorządy chcące wprowadzić budżetowanie w układzie zadaniowym, jest właściwa kalkulacja kosztów zadań. Biorąc pod uwagę, ciągle dość powszechny, brak zdolności instytucjonalnych jednostek administracji do dokonywania analiz kosztów jednostkowych świadczonych usług oraz określania ich parametrów jakościowych, pozostających w związku z kosztami (Baza Dobrych Praktyk w zakresie zarządzania w administracji samorządowej, Program Rozwoju Instytucjonalnego, <http://pri.dobrepraktyki.pl>), przygotowanie JST do odpowiedniej kalkulacji kosztów wydaje się być zadaniem priorytetowym. Muszą być ku temu spełnione min. dwa warunki: po pierwsze – przyjęcie odpowiedniej metody kalkulacji kosztów, a po drugie – systemu księgowego. Ten ostatni winien zostać przystosowany do wymogów budżetowania zadaniowego, tzn. ewidencja kosztów musi być prowadzona nie tylko wg rodzajów (zespół 4), ale także wg typów działalności (zespół 5). Natomiast alternatywą dla tradycyjnego rachunku kosztów będzie tutaj rachunek kosztów działań – metoda od kilkadziesiąt lat z powodzeniem rozwijana w sektorze prywatnym, która doczekała się już wdrożeń także w administracji publicznej (np. w Wielkiej Brytanii).

W skrócie rzecz ujmując, rachunek kosztów działań (RKD) jest metodą polegającą na powiązaniu zużycia zasobów z działaniami oraz działań z obiektami kosztowymi na podstawie stopnia ich wykorzystania („Zarządzanie kosztami działań”, J.A. Miller, K. Pniewski, M. Polakowski, Warszawa 2000). RKD pozwala spojrzeć na organizację przez pryzmat procesów i działań w niej realizowanych. Analiza kosztów odbywa się właśnie w ujęciu procesowym, czyli śledzi się powstawanie kosztów w ramach realizowanych działań. Kalkulację rozpoczyna się od oszacowania kosztów zasobów wykorzystywanych w organizacji, aby następnie, określając ich zużycie lub wykorzystanie przy realizacji

działań, móc określić koszty tych drugich. Najczęściej to nie działania są obiektami, których wycena jest celem. Obiektami kosztowymi, czyli tymi obiektami, których dokładne koszty i ich składowe chcemy poznać, są usługi realizowane przez organizację. Dysponując informacjami o kosztach poszczególnych działań składających się na cały proces realizacji danej usługi, możemy określić jej koszt. Takie procesowe postrzeganie organizacji, wsparte szczegółowymi danymi ilościowymi dotyczącymi poszczególnych działań realizowanych w organizacji, jest doskonałym punktem wyjścia do wszelkich działań usprawniających w organizacji. Co więcej, bieżące monitorowanie organizacji z wykorzystaniem RKD pozwala śledzić, jak zmieniają się mierniki efektywności w czasie, a to warunek sine qua non zarządzania efektywnością organizacji. Jednym z plusów metody RKD jest to, że pozwala ona na prawidłowe rozliczenie kosztów pośrednich, które stanowią niezaprzeczalnie istotną część kosztów organizacji usługowych, a za takie należy przecież uznać urzędy administracji samorządowej i ich jednostki organizacyjne.

Rachunek kosztów działań w małopolskich samorządach

Będąc przekonanymi o użyteczności metody RKD w kontekście potrzeb administracji samorządowej, Stowarzyszenie „Miasta w Internecie” wspólnie z Stowarzyszeniem Gmin i Powiatów Małopolski, a także zagranicznym partnerem – eGovAcademy z Estonii, rozpoczęły realizację projektu pt. *Obywatelski audyt efektywności świadczenia usług administracyjnych przez samorządy lokalne*. Jednym z celów projektu jest upowszechnienie wiedzy o RKD poprzez pilotażowe zastosowanie tej metody do kalkulacji kosztów wybranych usług administracyjnych. Do pilotażu w ramach projektu przystąpiły urzędy z dwudziestu małopolskich gmin. Są to: Andrychów, Bolesław, Brze-

ska, Chełmek, Ciężkowice, Czernichów, Gnojnik, Kęty, Klucze, Krzeszowice, Libiąż, Moszczenica, Proszowice, Raclawice, Radłów, Ryglice, Stary Sącz, Tarnów (gmina), Wielka Wieś i Zawoja. Analizą w projekcie objęte zostały trzy usługi administracyjne, wybrane wspólnie przez przedstawicieli JST, a mianowicie: usługi związane z wycinką drzew, podziałem działki oraz wymiarem i poborem podatków od osób fizycznych.

Ograniczenie zakresu analizy do kilku usług administracyjnych wynikała z chęci objęcia projektem istotnie dużej liczby małopolskich gmin, tak aby można było wykazać także korzyści wynikające z benchmarkingu. Jednak mimo ograniczenia zakresu analizy do trzech usług, do właściwego przeprowadzenia kalkulacji niezbędna była wiedza na temat całości kosztów funkcjonowania urzędów. Wynikało to z faktu, że przy szacowaniu kosztów metodą RKD pierwszym krokiem musi być precyzyjne oszacowanie kosztów zasobów urzędów (np. kosztów zasobów ludzkich czy budynków). Dopiero wówczas, z wykorzystaniem nośników kosztów, zasoby są rozliczane na realizowane działania, aby oszacować koszty wybranych usług administracyjnych. Nośniki kosztów to miary, które pozwalają określić ilość danego zasobu zużywaną lub wykorzystywaną przez określone działania (przykładem nośnika kosztu może być ilość czasu poświęcanego na realizację określonej czynności przez danego pracownika).

Cały proces analizy i zbierania danych w projekcie podzielony został na dwa etapy. W pierwszym zespół projektowy dokonywał analizy procesów świadczenia wybranych usług. W tym celu przeprowadzane były wywiady z pracownikami zaangażowanymi w te procesy. Najtrudniejszym zadaniem dla pracowników było określanie czasu, jaki poświęcają na poszczególne czynności. Drugi etap to gromadzenie informacji o kosztach ponoszonych przez urzędy oraz uzupełniających informacji niezbędnych do określenia nośników kosztów. Mimo że kalkulacja dotyczy tylko kilku usług, to jednak gromadzone były dane związane z całym

działem 750, gdyż właściwie prowadzona analiza wymagała oszacowania najpierw kosztów zasobów.

Wsparcie profesjonalizacji zarządzania

Wdrożenie rachunku kosztów działań w organizacji nie jest procesem łatwym, zawsze jest bardzo pracochłonne, jednak w dłuższej perspektywie przynosi realne korzyści jednostce, a decydem dostarcza wartościowych informacji zarządczych. Na koniec warto zaznaczyć – jak pisze Miller w publikacji „Zarządzanie kosztami działań” – iż rachunek kosztów działań co prawda pozwala na precyzyjną wycenę produktów i usług, stanowi jednak przede wszystkim metodę ułatwiającą inicjowanie, wspieranie oraz mierzenie wyników inicjatyw na rzecz poprawy efektywności procesów, a także usprawnianie procesu podejmowania decyzji. I to właśnie wokół tych aspektów zastosowania rachunku kosztów działań skupia się uwaga ekspertów i uczestników projektu.

Już w tym momencie zapraszamy wszystkich przedstawicieli samorządów zainteresowanych wynikami projektu „Obywatelski audyt efektywności świadczenia usług administracyjnych przez samorządy lokalne” na konferencję podsumowującą, która odbędzie się we wrześniu 2014 r. w Krakowie. Szczegóły dotyczące tego wydarzenia będą dostępne na stronie internetowej projektu:

www.efektywnoscuslug.pl

Projekt „Obywatelski audyt efektywności świadczenia usług administracyjnych przez samorządy lokalne” współfinansowany jest przez Szwajcarię w ramach Szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.

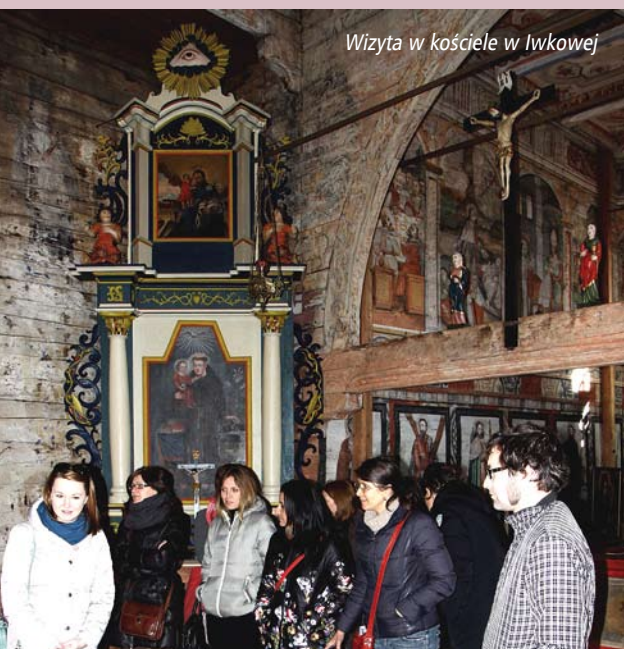
Anna Siemek-Filuś

(Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”)

W marcu 2014 r. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski gościło 10 partnerów z Niemiec, Austrii, Republiki Czeskiej, Słowacji, Węgier, Słowenii oraz Włoch, z którymi współpracuje w ramach projektu THETRIS. Goście w trakcie wizyty odwiedzili wybrane obiekty na Szlaku Architektury Drewnianej (SAD) oraz uczestniczyli w warsztatach poświęconych robieniu palm wielkanocnych w Lipnicy Murowanej. Głównym celem spotkania było zaprezentowanie gościom zasad funkcjonowania szlaku oraz wyników realizowanych przez ostatnie 10 miesięcy działań, zmierzających ku poprawie zarządzania obiektami na szlaku SAD.

Projekt THETRIS w Małopolsce

Wizyta w kościele w Iwkuje

W okresie od czerwca 2013 r. do maja 2014 r. zostały zrealizowane następujące bezpłatne warsztaty i szkolenia dla pracowników małopolskich samorządów, instytucji kultury, organizacji pozarządowych, przewodników pracujących na SAD oraz księży:

- 11 czerwca 2013 r.: „Standardy usług przewodnickich na Szlaku Architektury Drewnianej”,
- 29 listopada 2013 r.: „Marketing terytorialny, czyli jak promować swoją gminę w oparciu o posiadane dziedzictwo kulturowe?”,
- 17 grudnia 2013 r.: „Zarządzanie obiektem zabytkowym na szlaku kulturowym na przykładzie Szlaku Architektury Drewnianej”,
- 11 lutego 2014 r.: „Marketing terytorialny, czyli jak promować swoją gminę w oparciu o posiadane dziedzictwo kulturowe?”,
- 15 maja 2014 r.: „Przygotowanie projektów rewitalizacji zabytkowych obiektów sakralnych”.

Szkolenia realizowane były przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski we współpracy z Małopolską Organizacją Turystyczną oraz Instytutem Kultury Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Pozostałe wydarzenia w projekcie THETRIS z udziałem Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Małopolski

Wizyty studyjne dla partnerów projektu na Szlaku:

- 26–28 września 2013 r.: audyt obiektów na Szlaku włączonych do projektu, który został przeprowadzony przez partnerów z Włoch i Niemiec;
- 11–12 marca 2014 r.: seminarium dla partnerów projektu ze Słowacji, Czech, Włoch, Austrii i Słowenii na temat zarządzania szlakiem kulturowym na przykładzie SAD;
- 13 marca 2014 r.: spotkanie projektowe 11 partnerów projektu w Krakowie, którego gospodarzem było Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski.

Wizyty studyjne, w których uczestniczyli przedstawiciele SGiPM:

- 19–21 czerwca 2013 r.: spotkanie w Asti we Włoszech połączone z prezentacją zabytków sakralnych w Małopolsce na międzynarodowej konferencji w Novalesa;
- 8–10 października 2013 r.: audyt obiektów na szlaku zabytków sakralnych na Słowenii, Region Gorizka;
- 3–5 grudnia 2013 r.: spotkanie w Krasnej Lipie w Czechach połączone z prezentacją na temat zaangażowania społeczności lokalnych w zarządzanie zabytkami sakralnymi;
- 3–4 lutego 2014 r.: seminarium pilotażowe w Turynie we Włoszech prezentujące wdrożone przez partnerów rozwiązania pilotażowe;
- 2–4 kwietnia 2014 r.: seminarium pilotażowe w Austrii prezentujące wdrożone przez partnerów rozwiązania pilotażowe. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele małopolskich gmin partnerskich (Lipnica Murowana, Iwkuja);
- 16–17 kwietnia 2014 r.: seminarium pilotażowe w Niemczech prezentujące wdrożone przez partnerów rozwiązania pilotażowe;
- 7–9 maja 2014 r.: spotkanie projektowe w Nowej Goricy na Słowenii.

Anna Góral

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

Autor zdjęć: Klara Markusova

Kościół św. Leonarda w Lipnicy Murowanej

**Gminy
uczestniczące w projekcie:**

- Gmina Biecz**
(Burmistrz Urszula Niemiec)
- Gmina Nowy Targ**
(Wójt Jan Smarduch)
- Gmina Krościenko nad Dunajcem**
(Wójt Stanisław Gawęda)
- Gmina Iwkowa**
(Wójt Bogusław Kamiński)
- Gmina Lipnica Murowana**
(Wójt Tomasz Gromala)
- Gmina Sękowa**
(Wójt Małgorzata Małuch)

Warsztaty w Lipnicy Murowanej

**Parafie
uczestniczące w projekcie:**

- Parafia pw. Świętego Michała Archanioła, Binarowa**
(Ks. Bogusław Jurczak)
- Parafia pw. Świętego Michała Archanioła, Dębno Podhalańskie**
(Ks. Józef Milan)
- Parafia pw. Świętego Marcina Biskupa, Grywałd**
(Ks. Józef Bania)
- Parafia pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, Harkłowa**
(Ks. Eugeniusz Dziubek)
- Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, Iwkowa**
(Ks. Józef Gurgul)
- Parafia pw. Świętego Andrzeja Apostoła, Lipnica Murowana**
(Ks. Zbigniew Kras)
- Parafia pw. Przenajświętszej Trójcy, Łopuszna**
(Ks. Paweł Potoczny)
- Parafia pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny, Rajbrot**
(Ks. Tadeusz Mróz)
- Parafia pw. św. św. Apostołów Filipa i Jakuba, Sękowa**
(Ks. Janusz Kurasz)

Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP w Rajbrocie

This project is implemented through the CENTRAL EUROPE Programme co-financed by the ERDF.

www.thetris.eu

THEmatic Transnational
church Route development
with the Involvement of
local Society

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

XV Edycja Akcji „Podarujemy Lato Dzieciom ze Wschodu”

Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski już od piętnastu lat co roku wyłania grupę dzieci polskich zamieszkałych za wschodnią granicą, które zostają zaproszone na wakacyjny pobyt edukacyjny do Krakowa. Celem tegorocznej Akcji „Podarujemy Lato Dzieciom ze Wschodu” jest przede wszystkim pogłębianie wiedzy dzieci i młodzieży polonijnej w wieku 7–14 lat o Polsce oraz doskonalenie ich znajomości języka polskiego w praktyce.

W 2014 roku zaprosiliśmy do Krakowa 40 dzieci i 4 opiekunów z Białorusi, 40 dzieci i 4 opiekunów z Ukrainy, 20 dzieci i 3 opiekunów z Rosji, 10 dzieci i 1 opiekuna z Litwy. Akcja realizowana jest we współpracy z takimi partnerami, jak: Związek Polaków na Białorusi, Caritas Diecezji Witebskiej (Białoruś), Trocki Oddział Rejonowy Związku Polaków na Litwie, Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Wojciecha Adalberta w Kaliningradzie, Orenburskie Obwodowe Kulturalno-Oświatowe Centrum „Czerwone Maki” (Rosja), Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Jaworowie, Rzymskokatolicka Parafia pw. Św. Ap. Piotra i Pawła w Kamieńcu Podolskim, Kulturalno-Oświatowe Stowarzyszenie Polaków w Łatyczowie oraz Wiejskie Społeczne Towarzystwo Kultury Polskiej im. Jana Pawła II z Krasnoszory (Ukraina). Organizacje i instytucje, z którymi podjęta została współpraca, charakteryzują się dużą aktywnością w zakresie działalności edukacyjnej i kulturalnej wśród Polonii, organizują kursy j. polskiego, spotkania edukacyjne, często wbrew woli władz krajów, w których działają.

Podczas rekrutacji priorytetowo traktowane są dzieci z rodzin ubogich, w których żywe są polskie tradycje, ale także z takich, które po latach procesów asymilacyjnych na Wschodzie chcą nawiązać bliższe kontakty z Macierzą. Pierwszeństwo udziału w projekcie przyznawane jest dzieciom i młodzieży, które nigdy wcześniej nie były w Polsce. Osoby zainteresowane przyjazdem na kolonie do Polski zostały tym razem zobowiązane do przygoto-

wania prac w ramach konkursu na najpiękniejszą polską baśń i legendę. Prace mogły mieć formę pisemną (w języku polskim) lub plastyczną. W ten sposób jeszcze przed przyjazdem na kolonie do Polski uczestnicy musieli zgłębić swoją wiedzę o polskiej kulturze i tradycjach oraz doskonalili swoje umiejętności językowe w zakresie znajomości języka polskiego.

Zakładane cele projektu realizowane będą przede wszystkim poprzez bogaty program kulturalno-edukacyjny, oferowany uczestnikom Akcji. Zakłada on wizyty w krakowskich muzeach (m.in. Wawel, Muzeum Podziemi Rynku), zwiedzanie miasta z przewodnikiem, spotkania z krakowską młodzieżą, samorządowcami i parlamentarzystami, wycieczkę kulturowo-krajoznawczą w Małopolsce, spotkania i warsztaty europejskie prowadzone przez ekspertów krakowskiego Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej oraz warsztaty kulturalne prowadzone przez animatorów kultury. Dodatkowo, pobyt w Polsce będzie miał dla dzieci walor rozrywkowy: zorganizowane zostaną dla nich wyjścia do kina oraz Aqua Parku, liczne konkursy z nagrodami i występy artystyczne uczestników. Wszystkie elementy programu realizowane będą w języku polskim.

Dla wielu z dotychczasowych uczestników Akcji udział w projekcie SGiPM był jedyną okazją do odwiedzenia Polski. Przeprowadzone po poprzednich Akcjach badania ewaluacyjne, potwierdziły, że Akcja „Podarujemy Lato Dzieciom ze Wschodu” pozytywnie wpływa na wzrost zainteresowania Polską wśród dzieci i młodzieży polonijnej, wzmacnia ich chęć do nauki języka polskiego, wolę poznania polskiej kultury, tradycji i historii.

Uroczyste powitanie uczestników tegorocznej Akcji „Podarujemy Lato Dzieciom ze Wschodu” nastąpi 21 lipca o godzinie 12:00 w Sali Obrad Rady Miasta Krakowa.

XV Akcja „Podarujemy Lato Dzieciom ze Wschodu” możliwa jest dzięki dofinansowaniu przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w ramach konkursu „Współpraca z Polonią i Polakami za Granicą w 2014 r.” oraz Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, a także wsparciu udzielonemu przez licznych sponsorów prywatnych. Patronat Honorowy nad wydarzeniem objął Marek Sowa – Marszałek Województwa Małopolskiego.

Akcja odbywa się pod Honorowym Patronatem Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego Stanisława Dziwisza, Arcybiskupa Metropolity Lwowskiego Mieczysława Mokrzyckiego, Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Sowy, Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego, Przewodniczącego SGiPM Kazimierza Barczyka, przy wsparciu finansowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Samorządu Województwa Małopolskiego i sponsorów.

Kolonoskopia nie taka straszna

Najczęstszym nowotworem występującym u Europejczyków obojga płci jest rak jelita grubego. Zapadalność na ten nowotwór wiąże się z naszymi nawykami cywilizacyjnymi, m.in. z nieodpowiednią dietą i paleniem papierosów. Nie znamy jednak metod postępowania, które na pewno wykluczałyby możliwość zachorowania, dlatego tak ważne jest wykonywanie profilaktycznych badań kolonoskopowych. Kolonoskopia pozwala wykryć i leczyć zarówno zmiany w początkowym stopniu ich rozwoju, jak i stany przednowotworowe. W przypadku jelita grubego są to zazwyczaj polipy, które nieleczone mogą się przekształcić w raka. Usunięcie wczesnych zmian albo tych, które znajdują się w stadium przedinwazyjnym, gwarantuje całkowite wyleczenie. Badania pokazują, że wczesna wykrywalność zmian nowotworowych poprawia wyniki leczenia aż o ponad 50%.

Świadomość społeczna na temat profilaktyki raka jelita grubego jest wciąż za niska, w efekcie czego zgłaszalność na badania przesiewowe pozostawia wiele do życzenia. Badania powinny wykonywać nawet osoby, które nie odczuwają żadnych dolegliwości

lub dolegliwości występują u nich w stopniu minimalnym. Zaleca się, aby każdy po ukończeniu 50. roku życia wykonał kolonoskopię, ponieważ w tym wieku zapadalność na choroby nowotworowe jest większa. Osoby młodsze powinny wykonać badanie, jeżeli w ich rodzinie w pierwszym stopniu pokrewieństwa ktoś chorował na raka jelita grubego.

Z całą pewnością do niskiej zgłaszalności na badania endoskopowe przyczyniają się mity na temat kolonoskopii, które należy bezwzględnie rozwiązać. W renomowanych ośrodkach podczas kolonoskopii zachowana jest całkowita intymność i dyskrecja, a całe badanie najczęściej wykonywane jest w znieczuleniu miejscowym.

Specjalistyczne Centrum Diagnostyczno-Zabiegowe MEDICINA w Krakowie wykonuje rocznie ponad 6000 badań kolonoskopowych. W wyniku realizacji projektów dofinansowanych ze środków unijnych przychodnia wdrożyła innowacyjne metody diagnostyki i chirurgii wideoendoskopowej. Badania wykonywane są w ramach kontraktu z NFZ, programów profilaktycznych i komercyjnie.

SPECJALISTYCZNE CENTRUM DIAGNOSTYCZNO - ZABIEGOWE

MEDICINA

**SZEROKI ZAKRES BADAŃ I KONSULTACJI
SPECJALISTYCZNYCH**

**ZABIEGI OPERACYJNE Z POBYTEM W
WARUNKACH SZPITALNYCH**

ENDOSKOPIA PRZEWODU POKARMOWEGO

MAMMOGRAFIA, RTG, USG

MEDYCYNA PRACY

ul. Barska 12	ul. Grzegórzecka 67 C	ul. Rogozińskiego 5
12 266 96 65	12 345 70 01 do 05	12 417 35 44
12 266 50 62	800 909 400	12 417 33 11

www.medicina.pl

biuro@medicina.pl